

ప్రతి దినము ప్రకటింపబడును

Post Box No. 212.

Telephone No. 2544.

నంపుటము ౧౬
Vol. 16

చెన్న పట్టణము 1928-వ సం॥ ఆగస్టు 7-వ తేది మంగళవారము
శ్రీ విభవనామ సంవత్సర అధిక శ్రావణమాస జహుళ పక్షి

No. 109
నంచిక ౧౦౯

అమృతాంజనము అన్ని నొవ్వులకు మంచిమందు

గొప్పగొప్పవారిచే వేలకు వేలు
యోగ్యతాశత్రువులు పొందియున్నది
తలనొవ్వుల మాన్పును. వాయువు పోట్ల
బాపును. పార్శ్వపునొవ్వుల బారదోలును.
పోట్ల బోగొట్టును. బెబుకుల భేదించును.
వాపుల మాపుమాపును. దగ్గును తగ్గించును.
దురదను తొలగించును.

ఈ మందును రుద్దగానే చెమట వట్టుట
వఃన శరీరమందలి దుష్పదార్థములను తొ
లగించును. నొవ్వులు తగ్గించును. విదేశము
లలో గూడ వాడుచున్నారు.

అమృతాంజనము అన్ని విధములకు
నొవ్వులకు నంజనివలసింది.
పంచభాష చీటి చూచుకొనుట
హానము గలుగజేయదు.
చక్కని డబ్బితో నహా నీసా 1-4 0-10-0
డబ్బా 1-3 రు 6-4-0 లు.
వ్రతయింట ముఖ్యముగా నుండదగినది.
అమృతాంజనం డిపో
6, 7 తంబు శెట్టిపేరి, మద్రాసు
శ్రీ
109, ఫ్రేరింగ్స్, ఫోర్ట్, బొంబాయి.

మేలైన ఆనలు పుష్కరాగములు

వీటిచే నాణ్యముగా కట్టబడిన జడవిల్లలు, తోడులు, ముక్కపుడుకలు,
బేసరీలు, మోపులు, ఉంగరములు వగైరా నమ్మకముగా దొరకునట్టిస్తలము.

జరిశ్రమశాల:— జలగం ను బ్రహ్మజ్యోతి నాయుడు అందుకో,
96. వరదాముత్తయప్పకా వీధి, మద్రాసు. పోరాం:— చైనాబాబురోడ్డు (పూల అంగడికి ఎదుట) మద్రాసు.

ది జనరల్ అసూరెన్సు సొసైటీ లిమిటెడ్. (అజ్మిరు)

THE GENERAL ASSURANCE SOCIETY LTD. AJMER.

ఇండియన్ భీమా కంపెనీలలో కెల్ల అభివృద్ధిలోనున్నది.

1926 సంవత్సరములో	పాలసీల మొత్తం	రూ 1,80,00,000	క్రిందటి సంవత్సరముకంటె
నెయ్యింటికి రూ 22-8-0	సంవత్సర ఆదాయము	7,00,000	తెలింతలుగా అభివృద్ధి గాబడెను.
	1927 సం॥లో వ్యాపారము	88,00,000	

మీరు భీమాచేయుట కనకూలమైనదియు, ఉన్నత స్థాన మాత్రమించిన దిదియే.

ఇండియా, బర్మా లలోనూ సంపత్తును వీరెన్నీలు ప్రాంచీలు స్థాపించితిమి.

అధ్యక్షులకు వ్రాయుట: V. Rama Rao, B. Com, Chief Agent for Ganjam & Vizag Dts. Tuni

1204 2 ఆంధ్ర కథనము సంపుట 1-కి రూ 5-0-0

శ్రీ ముక్త్యాల సంస్థానమున 800 పుటములు వేయబడి
౧. బహుమాత్రము, వేడి, దగ్గు, క్షయ, పీట్లను బోగొట్టును.
2. పుష్కరము తగ్గించును. ఉపయోగించు విధము మందుతో పంప
బడును. ఆశీసులు వాడి మెచ్చివారు. కేటలాగు ఉచితము.
128 ఆర్డరసాయనశాల, ముక్త్యాల, కృష్ణా

ప్రకటన (2048)

రోగులు స్వయముగ వచ్చిగాని, వాబులవ్యాధిగాని
రోగలక్షణములను తెలుపును చేసినచో రోగస్వభావము
పుష్కరమునవలసిన మందు, పద్ధతు, వగైరాలు వివరముగ
ప్రచురితముగ వ్రాసి పంపబడును. (సం 2)
డాక్టరు శ్రీపాద కృష్ణమూర్తి శాస్త్రి, బెజవాడ.

URESOL (యూరిసోల్)

అనుభవమును వాడుటచే తప్పక నిజముగా కుదురును

0 మొదలు 12 గ్రామ్స్ లు ఉపయోగించిన చాలును

అన్ని మందుల పాపులందు, యితర దుష్కారములందు విక్రయమునకు దొరుకును

ప్రాప్తికై కావలసినవారు ఈ దిగువ వినియోగమునకు వ్రాయకలెను.

C. T. HARI & Co, BROADWAY MADRAS.

దిల్లీ గోడౌన్ టెంట్

వేటపాలెం : క్రొత్తక్రొత్త చికిత్సలచే చిక్క, స్థూపు
మీద గ్యారంటీయిచ్చి వడుక్కును. మీవ్యాధి వివరము
వ్రాయుడు. "సెగ్స్" ఈమందు మొండిగవేయి. నహా
మేనాములు, అత్తులము, కుసుమ, శ్రీ భక్తవ ముక్త్యాల
మొండివ్యాధులకును గ్యారంటీ రు 2-0-0. మందులు నిజముగా
నివో ఖరీదు బాధను. "ఏవ్యాధి" నను మందు రు 8-0-0.
అని చేర్చవలెదను.

మదరాసు హోమ్స్ వార్తలు

సివిల్

1. (1) మదరాసు జేసెస్ సామెంట్లను సాపించిన, దేవా...

(2) మదరాసు జేసెస్ సామెంట్లను సాపించిన, దేవా...

(3) మదరాసు జేసెస్ సామెంట్లను సాపించిన, దేవా...

2. మదరాసు జేసెస్ సామెంట్లను సాపించిన, దేవా...

(8) మదరాసు జేసెస్ సామెంట్లను సాపించిన, దేవా...

(4) మదరాసు జేసెస్ సామెంట్లను సాపించిన, దేవా...

(5) మదరాసు జేసెస్ సామెంట్లను సాపించిన, దేవా...

(6) (1) మదరాసు జేసెస్ సామెంట్లను సాపించిన, దేవా...

(7) మదరాసు జేసెస్ సామెంట్లను సాపించిన, దేవా...

(8) మదరాసు జేసెస్ సామెంట్లను సాపించిన, దేవా...

సివిల్ రికార్డులలో నీరు గవర్నమెంటు వారి దైనను...

(10) మదరాసు జేసెస్ సామెంట్లను సాపించిన, దేవా...

(11) మదరాసు జేసెస్ సామెంట్లను సాపించిన, దేవా...

(12) మదరాసు జేసెస్ సామెంట్లను సాపించిన, దేవా...

(13) మదరాసు జేసెస్ సామెంట్లను సాపించిన, దేవా...

(13) మదరాసు జేసెస్ సామెంట్లను సాపించిన, దేవా...

(14) మదరాసు జేసెస్ సామెంట్లను సాపించిన, దేవా...

(15) మదరాసు జేసెస్ సామెంట్లను సాపించిన, దేవా...

క్రిమినలు

(1) క్రిమినలు ప్రాసీ జరుగజొందు 488వ సెక్షన్ క్రింద...

(2) మద్రాసు గవర్నమెంట్ వారి చార్జీ చేసిన తర్వాత...

రానున్న తీర్పులు

(1) అనుర వివాహముగానేమి? కన్యాదాతకు, వివా...

(2) తన భార్యను సాక్షి పంక కమ...

ముఖ్యమైన హిందూ లా తీర్పులు

1928 మద్రాసు హిందూ సెక్షన్ 540 సెక్షన్ ఇవ్వబడినది.

50 మద్రాసు హిందూ సెక్షన్ 508 దత్తతనమయములో ఏర్పాటులు

1. దత్తతచేసినానపుడు, దత్తతజనకతండ్రి ఒక్కొక్క...

2. దత్తతపుత్రులను దత్తతండ్రి చే దత్తత పూర్వమే...

3. వితంతువు, భర్త అధికారముచేగాని, వారసులను...

4. అయితే, ఎంతకొంచుం అస్తిలోనైనను, దానవిక్ర...

అట్టి ఏర్పాటులు దత్తం బ్రతుకుచేయును.

[లా విలేఖరి]

ప్రీవీకౌన్సిలు వార్తలు

(1) జులై 29-న ప్రీవీకౌన్సిలు సమావేశమైనది.

(2) ఒకడు మైనరైనను, మేజరునని నమ్మించి కంట్రా...

(3) ఒకడికి అనుబంధింపబడిన మైనరునితో ప్రాప్తి...

(4) మహమ్మదీయల ప్రకారం, కల్లికండ్రి (మతాను...

ఆంధ్రజనసంఘము - కల్యాణి

జూలై 29:- నేటిదినమున ప్రాంతీయ వార్తాపత్రికల...

ఈ సందర్భమున బ్రి. శ్రీ. శ్రీ. శ్రీ. కృష్ణారావుగారు...

కడనలేరము శ్రీయుతులు అగ్రాసాధికారులు శాటి...

కో. జే. కృష్ణారావు, కార్యదర్శి.

బెంగాలు శాసనసభ

కలకత్తా, ఆగష్టు 4:- బెంగాలు శాసనసభ సమావేశ...

విద్యాసభాపతిగారు ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వమును ఆహ్...

రాజరాజేశ్వరి జ్యోతిషాలయం

వివాహముగాని, తేదిసమయముగాని పంపిన జైమిని...

సినిమా విచారణసంఘనివేదిక

ప్రభుత్వ ప్రత్యేక శాఖయు, కేంద్రసినిమా సంఘము యుండవలెననుట

ప్రభుత్వమువారు ధనసహాయము జేయవలెను

యూరోపియనునభ్యుదయంకికరింపకుండుట

సినిమా, ఆగస్టు 6-న ఇండియాను సినిమాట్రాఫు కమిటీ రిపోర్టు ప్రకటించబడినది. ఈ కమిటీ 1927 నాటి యాదిగవ నియమాలును విచారించ నియమింపబడినది. (1) ఇండియాలో ప్రదర్శించబడు బహిష్కృత ఫిల్ముల తిరిగివేయబడినవి సరికించుట 2. ఫిల్ముల తయారుజేయునట్టియు, ప్రదర్శించునట్టియు ఇండియాలోగల సంస్థలను పరిశీలించుట 3. (బిటిఘానా) ప్రాజెక్టును ప్రత్యేకముగ ఇండియాలో తయారుయిన ఫిల్ములకే ప్రాధాన్యమును గుర్తు చేయుచున్నట్లు జేయవలెననుట 4. ఈ విషయములగురించి కమిటీవారు శిఫార్సులు జేయవలసియుండెను. వీటిలో, బిటిఘానా, అన్నామా రాష్ట్రము తప్ప కమిటీవారు అన్ని రాష్ట్రములను జూచినవిధి, 353 సాధులను విచారించిరి. వారి ప్రశ్నావళికి 320 జవాబులు వచ్చినవి కమిటీవారి రిపోర్టు అంతయు యేకగ్రీవముగనే సభ్యులందరిచే నంగీకరింపబడినది కాని, 6 వ అధ్యాయమునందు కొన్ని భాగములకు మాత్రము అంగీకారములు ఎ. ఏం. గ్రీవ, కర్నూ, డి. డి. క్రాష్ట్ర, జె. కోటుమునగారంగీకరింపలేదు. ఇండియాను ఫిల్ములు నిర్మితసంఖ్య తప్పక ప్రదర్శించు చుండవలెననియు, ప్రభుత్వమువారు ధనసహాయము జేయవలెననియు గల శిఫార్సులకు వీరు అంగీకరింపజాలకుండిరి.

“ప్రదర్శనము” అను శీర్షిక క్రింద ఇండియాలోగల సినిమాలగురించి ప్రవర్తనముల గూర్చి చెలియచేయబడినది. బిటిఘానా ఇండియాలో మొత్తము సుమారు 810 బేయిస్సానులందు 60 సినిమా ప్రదర్శనశాలలు గలవు. 1921 నుండి బిటిఘానా రెండవతరగతియైనది. ఇందు ప్రదర్శించబడు ఫిల్ములు యెక్కువభాగము పాశ్చాత్యదేశములే. వాటిపై ప్రతిహతాభావమేమియు లేదు. విదేశీదేశములను మాదామిడి ఉద్దేశము యెక్కువగనుండు కథలు ప్రజలకెంతయు ప్రీతికరముగ నున్నవి. పాశ్చాత్యసాంఘిక నాటకములు యిచ్చుట, బోధపడవు, మనస్కరింపవు.

శిఫార్సులు

ప్రభుత్వమునందు సినిమాశాఖ

కమిటీవారు గావించిన శిఫార్సులలో ముఖ్యమైనవి యిట్లుగలవు:—ఫిల్ములకల్పన తరీకరము వాగుగ నభివృద్ధిచెందవలెనన్న చరీత్రమును సరియగు పద్ధతులపై నడపించుటకు కేంద్రసంఘముకంటె అధికారమునందుండవలెను. ఈ సంస్థకేంద్ర ప్రభుత్వమువారి శాఖగానుండవలెను. ఇండియా ప్రభుత్వమునందు వాణిజ్యశాఖలో నొక భాగముగ నుండవలెను. సలహాసంఘము కమిటీ కార్యముల నిర్వహించుచుండు సినిమా వీరొ (ప్రచారకర్త) యొక్కటి యందుచేయుండును. సలహాసంఘమునందు 14 సభ్యులకు మించకుండనుండు. అధ్యక్షునితో సహా 8గురు విదేశసంఘముల ప్రతినిధులు అధికారతర సభ్యులంగనంబు. ఇండియా ప్రభుత్వ ప్రతినిధులు 3, రాష్ట్రప్రభుత్వ ప్రతినిధులు యుండుదురు. అధ్యక్షుడును అధిక సంఖ్యా సభ్యులును భారతీయులంగ నుండవలెను.

సెంట్రలు బీరోయందు ఫిల్ములు తయారుజేయు డైరెక్టరు ఒకడు, ఫోటోగ్రాఫర్లు తీయు కమానానుగిసి, ఫిల్ములు అచ్చువేయు నిపుణుడు, విద్యుచ్ఛక్తి యంత్రగాదు యుండురు. బొంబాయిలో ఫిల్ముల ఉత్పత్తియగు కేంద్రస్థానమును, దిగుమతియగు రేవుసలనుబట్టి యీ సంఘము బొంబాయిలో నుండవలెను. వీరోఅధికారిగ సలహాసంఘ కార్యవర్తి యుండును. ఈతడు మంచి అనుభవముగల సర్వోద్యోగిగ నుండవలెను.

సినిమా శాఖ వారు చాల పనులు జేయుచుండవలెను. ఈ పరిశ్రమ వ్యాపారము అభివృద్ధిచెందుటకు తగిన సలహా లాసంబంధము. వీరోయందు నిపుణులు వ్యాపారముయొక్క సాంకేతికవిషయముల గూర్చి సలహాసంఘ సహాయముజేయుచుండును. సలహాసంఘమువారు వ్యాపారాభివృద్ధినిగూర్చి సలహాజేయుచుండురు. వీరో కార్యవర్తి పరిశ్రమకు సంబంధించినవారందరిని జతజేసి సమాచారము దెబ్బచు సహాయ ముసంపాదుచుండును.

సినిమాశాఖకు సాలీవా 3, 5 లక్షలవరకు ఖర్చు గును. ప్రమేద భారతీయునిపుణులని నియమింపవలెననుటకు ఖర్చు తగ్గును. ఈశాఖ ఇయ్యనదముగ నిర్వహించబడుటకు ఇండియా ప్రభుత్వమువారు, రాష్ట్ర ప్రభుత్వమువారు ధనసహాయము జేయవలెను. దీనిని లాభముపొంద సినిమావ్యాపారమునగుండ దిగుమతి ఫిల్ములపై యివ్వవలెనన్న నూటికి 15 రూపాయల వరకు రూపొందించవలెను. ఇదికట్టము, హానులూరే నమాలు జేయబడుచుండును. ఫిల్ముల సామాన్యము గునునంద నేమి విరివినను సినిమాశాఖకు వినియోగించబడును.

ఫిల్ములు తయారుజేయువారికి ధనాభావమే ముఖ్యపరిధానముగావున తయారుజేయు ఫిల్ముల ధరారకుమైన ఉత్పత్తిదారులకు ప్రభుత్వమువారు సెంట్రలు బీరోవారి ఆమోదముపైని పరిశోధకసంస్థ (బోర్డు ఆఫ్ సెన్సర్స్) ఆమోదముపైని ఋణము లాసంబంధముండవలెనని అధిక సంఖ్యా సభ్యులు శిఫార్సుజేసిరి. ఇందునిమిత్తము కేంద్రప్రభుత్వమువారుగాని, రాష్ట్రప్రభుత్వమువారుగాని 5 నుండి 10 లక్షలముద్రము వరకు మూలధనము కేంద్రసంఘమువారువద్ద నుంచవలెను.

సాంఘిక సంఘములు ఆచూకీలనులలో నెక్కుడు ప్రవర్తనశాలలను యేర్పాటుజేయవలెను. అందునిమిత్తము ప్రభుత్వమువారు సాంఘిక సంస్థలకు ఋణములాసంగవలెనని సభ్యులందరు ఏకగ్రీవముగ శిఫార్సుజేసిరి. విదేశములందు ఫిల్మపరిశ్రమకేంద్రములును నిర్మితసంఖ్య విశాలములకు కేంద్రసంఘమువారుగాని ప్రభుత్వమువారుగాని యిరువురుగలసికొని ధనసహాయము చేయవలెనని కమిటీవారు శిఫార్సుజేసిరి. ఈ దేశములో విదేశీయుల ఉత్పత్తిసంస్థలు ప్రాముఖ్యతనుచ్చి దేశీయసంస్థలకు నష్టము కలిగించుచుండినచో ప్రభుత్వమువారు తగుశాసనములుగావించి వాటిని నిలవజేయవలెను. భారతీయుల అధికారము లాభము యెక్కువగలేని వ్యాపారసంస్థలకు దేశీకి సౌకర్యములాసంగరాదని అధిక సంఖ్యాసభ్యులు దలచుచున్నారు.

సాంఘికవిషయములందుగాని మతవిషయములందుగాని ప్రత్యేక సంఘములను నడుపునకు కష్టము కలిగించు ప్రవర్తనములుండరాదను వాదమును కమిటీవారు అంగీకరించుచున్నది. పరిశోధనాధికారులు ఆత్యంతకఠిను నూత్నముగ పరిశీలింపరాని దెబ్బచున్నారు.

“కేంద్రపరిశోధక సంఘము”

ప్రెజ్డెంట్ కేంద్రసంఘము నొకదానిని స్థాపించవలెనని శిఫార్సు గావించిరి. ఈఫిల్ములకు తయారుజేయుటయును బొంబాయి నగరము సమస్తవారిమతములకును కేంద్రస్థానముగలువలనను, బొంబాయి వాణ్ణోలివారు భారతప్రామాజ్య ఫిల్ములలో సగముభాగముకంటె నధికముగ పరిశోధించుచుండుటచేతను యీసంస్థనచ్చుటనే యేర్పాటుజేయబడవలెను. 7 లేక 9 నుండి సభ్యులు, అందు అధ్యక్షుడును అధిక సంఖ్యాసభ్యులును భారతీయోద్యోగితరులంగ నుండవలెను. స్త్రీలుగాని పురుషులుగాని విజ్ఞానవంతులను పలుకుబడి కలవాడగ నుండవలెను. భారతప్రభుత్వముచే నియమింపబడవలెను. సోలికు కమిషనరు గారు ఉద్యోగి ల్యా సభ్యులంగ నుండవలెను.

ప్రధాన కార్యనిర్వాహకోద్యోగి

ప్రధానకార్యనిర్వాహకోద్యోగిగను, కార్యనిర్వాహకమున మనకరూ1000-50-15000 వరకుమైన తగిన అర్హతగల విద్యావంతుడును సామ్యమైనతరకు భారతీయుని నియమించవలెను. దిగుమతి జేయబడిన ఫిల్ములన్నియు యీ అధికారిచేత పరిశీలించబడి అందు ఆక్షేపణయైనదేమియు లేనిచో లేక యీ అధికారి నూచించిన మాటలందు గావించబడినచో ఆ ఫిల్మును ప్రదర్శించుటకై పట్టాఫీటు నియమింపును. ఏ ఫిల్ముగాని నిషేధించబడవలెనని ఆతడు తలంచిన పక్షమునగాని లేక ఆ అధికారి నూచించిన మాటల ఫిల్ములనుబట్టి అంగీకరించవలెననుటగాని బోర్డువారికి కడపటి నిర్ణయాధికారము గలదు. కేంద్రసంఘముగూడ భారతదేశపు ఫిల్ములను పరిశీలించ వచ్చును. బోర్డువారి యిరువురు సభ్యులను పరిశోధనాధికారి యిరువురచే పరిశీలించబడవలెను. పరిశోధనాధికారికి సలహా నొసంగు అధికారమేగాని ఓటుజేయు అధికారము లేదు.

ఏదైన నొక ఫిల్మును పరిశీలించుచు యీబోర్డును వర్తకసంఘములు మునిసిపాలిటీలు వీరేనివ్యాలయములు, సోలికునారు, తదితర ప్రధాన సంస్థలవారు మంచి సలహా యిచ్చుటగును గౌరవప్రేక్షకులంగ వచ్చుటకు యెట్టి ఆక్షేపణయు నుండరాదు. కేంద్రసంఘమునకు లాభపడి డిప్యూటీ సెన్సరు (పరిశోధనోద్యోగి) యొక్కరు దిగుమతి చేయబడిన ఫిల్ములను నిషేధించుటకై కలకత్తాకుండుండవలెను. ఆచూరాష్ట్రములందు తయారుజేయబడు ఫిల్ములను పరిశీలించుటగాని విషయం ఓర్ రాష్ట్రీయసంస్థ లుండవలెను. కేంద్రసంఘముగాని రాష్ట్రీయ సంఘముగాని లేని చావునందు జిల్లామేజిస్ట్రేటుగాని, అధ్యక్షుడుగాని సర్టిఫికేటు నిచ్చు అధికారముండవలెను. పంజాబు నుంచురాను పరిశోధక సంస్థలు ప్రస్తుతము కొంతకాలమువరకు ఎత్తివేయబడవలెను. దేవాలయ బర్మానుండు ప్రస్తుతమున నాసలు పునర్నిర్మించి అప్రదేశములందు తయారు జేయబడు ఫిల్ములను భారతదేశమున దుండవలెను ప్రదర్శించుటకు సర్టిఫికేటు లాసంగు అధికారము నొసంగవలెను. బర్మాబోర్డువారు ఏ చావునను ఫిల్ములనుగూడ పరిశీలించి నిషేధించవచ్చును. దేశీయఫిల్ములన్నింటిని కనీసము యిరువురు సభ్యులయినను పరిశీలించవలెను. అధ్యక్షుడైనచో డానెక్ట్-డే పరిశీలించి సర్టిఫికేటుచ్చు కధికారముండును. రాష్ట్ర ప్రభుత్వమునకు అప్పించేయు అధికారము తీరివేయవలెను. కాని ఆ పని చాడు భారతప్రభుత్వమువారికి తెలుపుకొనుటకు నూత్నగల్గి

యుండును. పదరు భారతప్రభుత్వమువారు అప్పిలు విచారించుటలో కేంద్రసంఘమువారి రిపోర్టును గమనించవలెను.

లా ఆర్డరులకు భంగము కలిగించునట్టిగాని లేక ప్రత్యేకమైన తాత్కాలికముగ కారణములవలన ద్వేషజనకములగునట్టిగాని ఫిల్ములను నిషేధించుటకు రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వమువారికి అధికారముగలవలెనని యేఫిల్ముగాని పరిశీలించబడుటకు ముందే నిషేధించబడరాదు. కేవలము నైతిక కారణములనుబట్టి యేఫిల్ముగాని కొంతకాలమువరకు నిషేధించుటగాని సర్టిఫికేటు నిరాకరించుటగాని చేయరాదు.

ఏదేని నొక ఫిల్ము నితివాద్యముని రాష్ట్ర ప్రభుత్వము తలంచినచో కేంద్ర సంఘము ద్వారా దానిని పరిష్కరించుటకు భారత ప్రభుత్వమువారికి దెబ్బకొనవలెను.

సెంట్రలు బీరో కాండవలసిన అవశ్యతగూర్చి సభ్యులందరు ఏకగ్రీవముగ చెల్లిరి. ఫిల్ము పరిశ్రమ యీ బీరో సహాయమునగాని ప్రత్యేకముగ గాని సరియగు వ్యాపార పద్ధతులపై నిర్వహించబడుచో దీనియొక్క అభివృద్ధినిగూర్చి కంకింప పని యుండదు. మరియు పది సంవత్సరములలో యీ దేశమందలి సినిమాలలో సగమైనను దేశీయ ఫిల్ములతో నిండియుండును.

విదేశములలో ప్రచారము

నాలభిప్రాయము లేమియును మారలేదు “నేను దీనిబంధు ఆంగ్లానుగానికి పంపిన తంతివార్త వలన భారతదేశ సినిమా విదేశీయులకు తెలియజేయుటకు విదేశములలో ప్రచారము చేయుటగూర్చి నాలభిప్రాయములు మారిన వని కొంతమంది భావించుట కవకాశ మేర్పడినది. ఈ విషయమున 1920లో నే నెట్టి అభిప్రాయములను కలిగియుంటిను నేడును అట్టి అభిప్రాయములే కలిగియున్నాను. దీని బంధు ఆంగ్లాను గారు మాకు తంతివార్త నంపినందున నేను మరల తంతివార్త నంపితిని. ఆంగ్లానుగారు నాకత్యంతపితృత్రులను బాణ్ణోలి సత్యాగ్రహముగూర్చి నేనన్నదను ఆయన కెట్టి తొందరయును కలుగజేయలేదు. కాని బాణ్ణోలి విషయములను అపుడపుడు తనకు తెలుపవలెనని ఆంగ్లాను గారు తంతివార్త నంపినందున నేను ప్రత్యుత్తరము నియ్యవలసి వచ్చినది. ఇటుల నేను తంతివార్తనంపుటగూడ విదేశములలో ప్రచారము చేయుటయే యగునెడల అట్టిప్రచారమునే నెల్లప్పుడును చేయుచునే యుండును. ఇతరులను ఆంగ్ల దేశమునందున్న తమ మిత్రులకు తెలియజేయుచుండవలెననిగూడ నేను సలహా నిచ్చెదను. ప్రచారముకొరకు ప్రత్యేకముగ భారతదేశమునండి విదేశీయులకు పంపుటకు లేదా విదేశీయులలో క్రొందిధి నర్తకుల నేర్పరచుటకును నేనెంతమాత్రము సంగీకరింపజాలను. అని నిష్పల్లప్రయత్నముని నాకు గట్టినమ్మకము కలదు. మన దేశీయులు ఎంత చక్కగా వ్రాసినను యెంతసాంపుగ మాటలాడినను మనవారు సత్యమునే తెలుపుచున్నను గూడ విదేశీయులు మనవారు తెలుపురిషయములను వినరు. వ్యాపకములు చదువరు. మనదేశీవిషయములగుర్చి వారి కెట్టి ఆసక్తియును లేదు. మనము చేయు పనులగుర్చి మాత్రమే వారు తెలిసికొనుచుండురు. కావున మనము మనదేశమునందే యిపుడు ప్రచారముచేయుట ముఖ్యమైయున్నది. మనదేశమునందు మన సినిమ మనకు చక్కబడుచుకొన గలిగినచో తక్కినవన్నియును గూడ చక్కబడును”- అని గాంధీమహాత్ముడు వ్రాసెను. (ఎంగు యండియా. 2-8-28)

కొరిక శాఖలు

భారత శాసనసభలో తీర్మానము ఎం. సి. రాజా ఎం. ఎల్. ఎ. గారు యాక్రింపి తీర్మానమును రాబోవు భారత శాసనసభలో నుపహరింతురు. “భారత ప్రభుత్వమువారి వలన నియమింపబడిన కార్మిక శాఖలం తినిర కేమి పని సలిపినచో మద్రాసు కార్మికశాఖవారు ఆరాజధానియందు గల కార్మికల యెబ్బందులను తొంగించుట కెట్టిపర్యగావించిరో విచారణ జరుపుటకును, వివిధ రాష్ట్రములంగల కార్మికశాఖలను ఇంకను ఎక్కువ యుపయోగకరముగ చేయుటకు ఉద్యోగితరపథులధికముగా గలిగిన యొక విచారణసంఘము నేర్పాటుచేయవలెనని యీసభవారు రాజప్రతినిధిగారికి సలహానొసగుచున్నారు”

నిర్బంధ హిందీ విద్య

కొచ్చిన సంస్థాన శాసనసభ్యులకు దక్షిణ భారత హిందీ ప్రచారన భవారి మొమోరాండము

ఈ నెల 9 వ తేదీన కొచ్చిన సంస్థాన శాసన సభలో ప్రజాప్రతినిధులను హిందీ విద్యా తీర్మానము సందర్భమున కొచ్చిన శాసన సభ్యులకు దక్షిణ భారత హిందీ ప్రచార సభ చే దాఖలు చేయబడు మొమోరాండము యాక్రందివిధమున సం గ్రహించబడినది:-

కొచ్చిన సంస్థాన విద్యాలయములలో హిందీ విద్య నిర్బంధపరచుటకు కొచ్చిన శాసనసభ్యులకు మియేచుల నొక తీర్మానము రాబోవుచున్నది గావున, దక్షిణ భారత హిందీ ప్రచారసభవారి మును మేము యాక్రందివిధమున విన్నవించు చున్నాము.

హిందీభాషయొక్క స్థానము

భారతదేశములో హిందీ భాష ఆక్రమించుచున్న ఉన్నతస్థానమును మీ రెగియేముందురు. భారతదేశములో 14 కోట్ల ప్రజలకు హిందీ మాతృభాషయై యున్నది. ఈ భాష నిజమైన యీ దేశములో నుమారు 28 కోట్ల ప్రజలు నేర్చి యున్నాడు. దక్షిణ దేశమున 7 కోట్ల ప్రజల మాత్రమే యీ భాషతో నింకను పరిచయము లేకున్నది.

బొంబాయి, కలకత్తా, రంగూణ, నాగపూర్, మొదలగు పెద్ద నగరములందు గుజరాతీ, బెంగాలీ, మరాఠీ భాషలు ఆయానగరములకు మాతృభాష లయ్యుండగా, యీనగరములలో పయితము, చాళిష్య, నాగపూర్, రాజ్ కోట్లాది ప్రజల వారములలో హిందీభాషయే ముఖ్యముగా వాడబడుచున్నది.

ఉత్తర హిందూస్థానమునకు ప్రయోజనము చేయు దక్షిణాత్యంత ఆచ్చలు తమకు సామాన్యపరచుటకు నీర, ఆహారము అద్దె బండ్లు మొదలగువానిని సంపాదించ గలుగుటకు పయితము హిందీ భాషను నేర్చియుండుట అవశ్యకమనియు, యందుకు ఆంగ్ల భాష హిందీతో పోలియున్నను ప్రయోజనము లేనియు దక్షిణాత్యంత లను అనుభవజీవ మయ్యున్నది. నూరములను రంగూణ లో పయితము భారతీయుడు చీకాదేశమునతోగాని లేక బర్మా దేశమునతోగాని సామాన్యముగా మాట్లాడు భాష బర్మను భాషగాక హిందీభాషయే యయ్యున్నది. ఒక్క దక్షిణ భారతదేశముండే ఆంగ్ల భాషపరచుట మును జట్కావాలా లు, గడ్డెల్లెవారు, భాషలు, పంజాబీ, మరాఠీ, మున్నగు నరు యూరోపియనులను, ఆంగ్ల విద్యార్థులను భారత నాయకులను నిద్రముగా మోయుచున్నాడు. ఉత్తరహిందూ స్థానములలో మాత్ర ముట్టుగాక యూరోపియనుడు ను దక్షిణ భారతీయుడు ను తన సామాన్య పరచుట ను పొందుటకు గూడ, హిందీభాష నే నేర్చియుండవలెను. ఉత్తర హిందూస్థానములో హిందీభాష నేర్చియుండని యూరోపి యను బులెట్, లేక, సివిలుయందొగ్గకుగాని, వ్యవహారముగాని గావచ్చుట యగుదు.

ఇంతేగాక, భారతీయభాషా విద్యయందు హిందీ విద్యయే యధికముగానున్నది. అనునితాన్త్రగ్రంథములు హిందీభాషయందే అధికముగానున్నవి. త్రైప్రసముత గ్రంథమున దక్షిణ తరువాత కులపిదానుని రామాయణమే యిష్టము ప్రపంచములో విస్తారముగా పరిపరచబడుచున్నది.

2 రెండు ప్రశ్నలు

(1) మనదేశమున కొక సామాన్యభాష యవసరమా కాదా?

(2) అవసరమయితే, ఆభాషయెట్టి అను ప్రశ్నలరెంటి లిని భారతదేశ ప్రజాసామాన్యము యొక అధికసంఖ్యాకు లేమయన్న ప్రశ్నలరెండు నిచ్చబి ప్రసించి వ్రాయుట వసరము.

జాతీయభాషాపర్యవేక్ష

భారతదేశమునొక యేకజాతిగా జూడవలెనని భావ దేశముయొక్క సంపూర్ణ జాతీయభివృద్ధికొక సామాన్యభాష మభ్యుదయరచు విషయమున (నానీయ జాలరు, దేశ మందలి వివిధ ప్రాంతముల వారి ఒకరినొకరు గ్రహించగలుగుట కు తగిన సాధనము లేకున్నచో అట్టిదేశము ఒక్కటిగా ప్రపంచముయందుల విలంబములు యొట్టు! అందరకును సామాన్యమున చర్చ, సామాన్యమున ఉద్దేశము, యిది చేరవచ్చు తెట్లు?

రెండుముఖ్య పరితులు

ఏభాష ము సామాన్యభాషగా నుండవలెనను ప్రశ్న రెండు విధముల పరిశీలించవలెను. (1) ఏభాష నానీయ భాష భారత జాతీయ సాంప్రదాయములకును, విజ్ఞానమునకును, సాహిత్య మునకును, నాగరికతకును, ఆంధ్రములకు గలగలకేముకుండ భారతదేశాధ్యక్షయమునకు తోడ్పడవలెను. (2) ఈభాషను సాధ్యమునందేర్పరచి, సాధ్యమునందే తక్కువశక్తి వ్యయముతో కొనసాగుట కే భాషతోడ్పడవలెను.

ఈరెండుపరితులను ఆంగ్ల భాషగాని లేక మరెయే యి తరవిదేశభాషగాని నిలువజాలవని మన మంగీకరింపక తీరదు. ఏదేశభాషయను మనజాతీయభాషగా నుండవలెనప్పుడు, ను నదేశభాషలలో నొకదానినే మనము జాతీయభాషగా నెన్ను కొనవలెను. ఇందుకుగూడ రెండుపరితు లవసరము 1 దేశభాష లలోనే భాష యెన్నిటికంటె సధికముగా వాడబడుచున్నది. 2. ఏభాషను సాధ్యమునందే తక్కువశక్తి వ్యయముతోను జా తీయభాషగా మనము వ్యాపి ప చేయగలము.

హిందీభాషకే నిర్దిష్టవాదమును మార్కుగలదు

ఈ పరితులకు ముఖ్యముగా నిలువగలిగియున్నది హిందీ భాషయొక్క జాతీయతమే. హిందీభాషకు జాతీయభాషయొం డుటకు యితరభాషలలో పరిపూర్ణమో విశేష కారణముగాని శక్తిగాని, ప్రవృత్తిగాని, వ్యయపరచవలెనను లేదు. దీనిని నీ ర్చుకొనుటగూడ కడుసులభ్యము. ఇంతేగాక మనదేశభాషలన్ని టికిని తల్లిభాషయను సంస్కృతముతో నెక్కువ సంబంధము హిందీభాష కేగలదు.

బలమును నిశ్చితాభిప్రాయము

మనకు హిందీభాష పట్లనే మున్నచో, సుప్రచురతరస్యమే మనగా, పాఠశాలలందు ముఖ్యము హిందీవిద్య నిష్కర్షపర పరచవలెను. ఈ కార్యమును కొనసాగించుటకు మనకష్టపడు యాటంకములన్నీ జీనిన మెట్టుయినవ తొలగింపవలసి యున్నది.

విద్యార్థిప్రాధిక

ఈ హిందీభాషకు చేతులువలన బాంధవ్యవిధమున కష్ట మునుండవలదు. బాంధవ్య మెట్టుమొదలు లేమ తరు మాతృభాషలలో విద్యగరవిన తరువాత, 8 వ ఘరమునుండి హిందీభాష ప్రారంభించి బడవలెనని మేము సలహా నొసగుచున్నాము.

నిష్పంధమునందరము

మనదేశమున కొక జాతీయభాషాపరచుటకు మనము గ్రహించినప్పుడు, దానిని పాఠశాలలో నిర్బంధించుటయే మన యొక్క ఉద్దేశ యయ్యున్నది. అట్లుగానినచో, మనము ద లపెట్టిచున్న యీ యవసరక క్షము త్వనలో కొనసాగ నే రదు.

మీరే మార్గదర్శకులు కావలెను

ఏక సామాన్యభాషలుగల కొద్ది సంస్థానములలో కొచ్చిన సంస్థాన యొకటి భారతదేశ లోకెల్ల విద్యార్థికోర్కెహిందీ యున్న ప్రాంతముగూడ కొచ్చిన సంస్థానమే. విద్యార్థికు లలో నిరుద్యోగ పరచుకూడ కొచ్చిన సంస్థానమందే యధిక కముగా బాధించుచున్నది. దక్షిణదేశమునుండి ఉత్తరహిందూ స్థానమునకు ఉద్యోగముల కొరకు బోవుచున్న విద్యార్థికుల సంఖ్యవృద్ధి యగుచున్నది. జాతిహిందీభాషాపరిచయము అత్యంత వసరము. కొబట్టి, మీ సంస్థాన ప్రజలకు హిందీభాష నేర్పుట వలన మీ సంస్థానమున కేగాక దేశము తరగూడ విశేషలాభ ముండగలదు. ఈ కార్య సంస్థానము విషయమున మీ సంస్థాన ప్రభుత్వము వారు ప్రజలను యేకీభరించి, ముందుకొన లలో నామోదించి, యావత్ భారతజాతియొక్క కృతజ్ఞతకు ను పాత్రులయ్యెదరుగాక.

బందరు

దక్షిణ భారత హిందీ ప్రచార పదియవ వార్షికోత్సవము

వైద్యార్థికోత్సవము ఆంధ్రజాతీయ కళాశాల భవనము లో 1-2-28 తేదీ సాయంత్రము నాగపూర్ కాలేజీలో ప్రాధాన పర, శ్రీయుత వి. వి. యశ్. నరసింహాచార్యులవారి అధ్యక్షత క్రింద జరిగినది.

ఆసందర్భమున మార్చి నెలలో జరిగిన హిందీపరితులలో గెలుపొందిన వారికి యోగ్యతాపత్రము లాపంగబడెను.

ప్రభుమును అధ్యక్షులు, తమను యావదవి వహించవలె నని కోరినపుడు తక్షణము చేసినవారిని పట్టుకొనినట్లుగా తోచిన దనియు, తా మిదివరలో కొంతవరకు హిందీ అభ్యసించినవారి నంతకుపే సలుపలేదనియు, ఆలోచనను సమయముకొనెదనని నెలవిచ్చిరి. అంతయున నిట్లుపన్వదించిరి. పూర్వము భారత దేశంపరంతలు సంస్కృతమే సామాన్యభాషగా నుండెడిది. రాజరాజ ప్రాకృతము వాడుకలోనికి వచ్చినది. నేడు ఒక భాష భిన్న భిన్న ప్రాంతములలో ఏలా భిన్న భిన్నముగా మాట్లాడబడుచున్నదో ఆలా ప్రాకృతభాషయే వివిధ ప్రాం తములలో వివిధ ఉచ్చారణకు లోనై భిన్న భిన్న భాషలుగా మారినది. తరుపరి మహమ్మదీయ ప్రభుత్వకాలములో పార్శి లో కొంత విలీనమై యిపుడు సామాన్యముగా వాడుకలో నున్న హిందీ, హిందుస్తానీ భాషలు వచ్చినవి. హిందీసంస్కృ తములో నుండివచ్చిన మార్పు. సంస్కృతము మాతృభాష. హిం దీ సామాన్యభాష. ఈరెండుభాషలు ప్రతిభారతీయుడు అభ్య సింపవలెనని పుత్రాపాపరములకు యీ అభ్యుదయసము లోయర హిందీపరితులలో బందరు కేంద్రములో ప్రభుము ను ననుక్రియ గువారికి తము రు 5-0-0 అందురూపాయలు బహుమతి నిచ్చెదనని వాగ్దానము చేసిరి.

హిందీ ప్రచారకులు, ఆంధ్రజాతీయ కళాశాల హిందీ ఉపాధ్యాయులు ఉ॥ రాజగోపాలకృష్ణయ్యగారు దక్షిణభారత దేశములో హిందీ ప్రచారాద్యమును ఆంధ్రమునుండి. యిప్పటి వరకు యెట్లు అభివృద్ధిపొందుచున్నది సంగ్రహముగా నిట్లుపన్వ దించిరి

1918 సం॥ మార్చి నెలలో మహాత్మా గాంధీగారి అధ్యక్షత క్రింద 8 వ ఆంధ్రభారత హిందీ సాహిత్యసమ్మేళనము జరిగినది. ఆసభలో దక్షిణభారతములో హిందీ ప్రచారమును చేయుటకు కార్యరంగమునకు గడంగవలెనను తీర్మానము అంగీకరింప బడెను. మహాత్ముడు కార్యమూర్తుగాన వెంటనే జూలై నెల లో తమ కుమారుని, పిన్న వయస్కుడును చేదదాను గాంధీగారిని చెన్నపురికి హిందీ ప్రచారమునకై పంపియుండిరి. వారు 1918 సం॥ జూలై 18 వ తేదీని హిందీక్షాను మద్రాసులో తెరచిరి. ప్రయాగకు హిందీక్షానుపొంబు కై 4 గురు సంపబడిరి. వారు వెచ్చినవిషయ 1919 సం॥లో మద్రాసులో హిందీ ప్రచార కార్యాలయము స్థాపింపబడినది. అనంతరాయము తీవ్రము గానున్న కోజిలలో హిందీ ప్రచారకులు యొక్కవమండికావలసి వచ్చిరి. హిందీ ప్రచారకులకు తమూచేయుటకు ప్రయాగకు పంపుట యొక్కవ వ్యయ ప్రయాసలుగాన 1921 సం॥లో రాజ రాహేంద్రవారిములో హిందీవిద్యాలయము స్థాపించిరి. దానిలో పదునెండు విద్యుదీ తయారైరి. అన్ని ఉద్యమములలో వలె ఈ ఉద్య మములో కూడ అత్యుత్సాహముజూపిరి. గ్రామములలో పల్లెల లో గూడ హిందీ ప్రచారకులు కావలసివచ్చిరి. అందుకై 1922 సం॥ జూలై లో ఆంధ్ర హిందీ ప్రచార కార్యాలయము నెల్లూరులో స్థాపించిరి. తరుపరి బెజవాడకు మార్చిరి యిప్పుడు కొంత ప్రచారము జరిగినందువలన ప్రధాన కార్యాలయమును మద్రాసు కార్యాలయముద్వారా నే పని జరుగు చున్నది. ప్రచారాభివృద్ధికై తనసహాయముచేయ వలయునని విన్నవించుచు ముగించిరి.

శ్రీ ఆంధ్రజాతీయ కళాశాల ప్రధానోపాధ్యాయులగు శ్రీయుతి చిట్టిగె శ్రీనివాసరావు పంతులుగారు రాష్ట్రభాషావిశేషకముగరించి యెట్లునుడిపిరి. ఏదేశముగాని తాముకదేశీ యుల మయన, తాముక జాతివారసునియు చెప్పుకొనటకు ఒకభాష యందు బంధ్యవసరము. అట్టిభాష; మనహిందూదేశ ముగాన హిందూ లేక హిందూస్థానీ కాగలదు. దేశీయులందరు భారతము, రామాయణముల నెట్లు గౌరవింపుచున్నది, తద్వారా భాంతీయులకు ఆంతర్యసంబంధము యొట్టున్నది నడుపుచు హిందీభాషలను పరస్పరమైతి పెంపొందుననియు ఒకరిమనో భావముల యింకొకరు తెలుసుకొనుటకు యీ భాషయే ఆధారముయై చెప్పిరి. హిందీ ప్రచారోద్యమము దక్షిణదేశములో వ్యాపింపవలెనను ఈ కళాశాల స్థాపనాచార్యులగు కీ॥ కో. వాసుమంత రావుగారు దీనియందు అభిమానముగలిగియుండి ఒక రిని కళాశాలనుండి హిందీ సభ్యసించుటకు ప్రయాగకు పంపి యుండిరి. అప్పటినుండియు కళాశాలలో హిందీ స్థానముచ్చి యుంటిమి. ఏ పుస్తకముబయలు చేసిన ఈ కళాశాల కొలకగనో గొప్పగనో ప్రభుముగా పాల్గొనుచున్నది. కాన మీరు ఆంధ్రు లయొక్క కళాశాలయొక్క క్రింది గావూడుటకు తగు శ్రమహిం చి ప్రతిక్రమచేసి సాయపడుచుండవలయునని విద్యార్థులను యు టములను ప్రోత్సహింపవలెనని, ప్రైవేట్ ప్రాంతమై సభ ప్రారంభమై సభవారములలో ముగిసినది.

వారంకి శాస్త్రీరాజు

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము

1928 సం॥ సెప్టెంబరు పరితులు

హోటెల్ కెల్లెట్టు నియ్యట రిజిస్ట్రార్ గారు టెల్లు ప్రకటించుచున్నాడు. రాబోవు సెప్టెంబరు పరితులకు హోటలు విద్యార్థులు హోట టెల్లెట్టును ప రీతులు బరుగు నెంటుగలంటే పరితులకుయగు మూడుకోజా లలోగా ఆయా కేంద్రముల గూపరిం పెండెట్టుగారి ద్వారా పుచ్చుకొనవచ్చును.

ఒకే నెంటులో ఒకే పేరుగలవారు ఒకరికంటె ఎక్కు వగా నుండినయెడల వారి కేర్లు 1, 2, 3 అని నెంబర్లు చేయబడి గాని వారి పూర్తియైన పేర్లు టెల్లెట్టులో ప్రాసెసిగాని టెల్లెట్టుయొక్కవలెను ఈ టెల్లెట్టు చివ్ నూపరిం పెండెట్టు గారి ఆయా కేంద్రములందు చూపవలెను.

ఫోర్టు నెంటుబార్ 7 జిజ్ఞాసకు పరిశోధనములు ప్రక టింప బడినవరకు రిజిస్ట్రార్ గారు యాభిలీక్షముల గురించి యి లేరు ఉత్తరమును జూబుకోవగకు.

ఇంటరు విద్యార్థి బి 1 పార్టు సెప్టెంబరు 10 తేదీ ఉభయభాషా ప్రహర ప్రవేశపరీక్ష (పార్టు బి లేలుగు) సెప్టెంబరు 12 తేదీ.

ఇంటరు విద్యార్థి బి. 2 పార్టు సెప్టెంబరు 18 తేదీ.

భీమవరం

శారదా, ముత్తులమ్మమ్మగార్ల వివాహ వయోనిర్ణయబిల్లులు

ఈ బిల్లులు మా గ్రామమున తీవ్రమగు సంఘటనలు కలిగించినవి. యుపిప్రోక్తమై, అశాదినిధమై, అనుభవముగ హిందూ దేశమున జరుగుచున్న వివాహపద్ధతులు నేటితో మారిపోవడా? అట్లుచూడవలసిన కలుగులాభనష్టము లేమి అనువిషయముగూర్చి చర్చించుటకు మా గ్రామమున ఏడు, ఎనిమిదిదినములు భవిష్యిహితి మార్పుకారాధ్యక్షుని ఆహ్వానమున పథకబడినవి. ప్రధానమున బ్రహ్మశ్రీ చెన్నావ్రగడ భానుమూర్తిపంతులుగారు అగ్రాధికారిత్వము వహించిరి. మొదటి దినమున శ్రీమతి దేశబాంధవి దువ్వూరి సుబ్బమ్మగారు, పునులూరి కోదండరామయ్యగారు, మదిగంటి జగ్గన్నశాస్త్రిగారు మున్నగు దేశభక్తులు ఉపన్యసించిరి. ప్రకృతము జరుగుచున్న కన్యావివాహములవలన అర్హములేవియు లేనవియు, మన వివాహపద్ధతుల వలన మనదేశమున స్త్రీరాతివత్వము, పతిభక్తియున్నగునవి దేశమున పెంపొందెననియు, యీ బిల్లులు దేశార్హతాయకములనియు శ్రీ సుబ్బమ్మగారు బిల్లులను తీవ్రముగ ఖండించి చెప్పిరి. కోదండరామయ్య, జగ్గన్నశాస్త్రిగారు మన బాలబాలికల వివాహపద్ధతులు మన సాంప్రదాయముల నెరగని విదేశ ప్రభుత్వమువారి వాస్తవముచేయుటకంటె హైందవజాతికి అనర్హము, అజ్ఞాకరము అనుమరియొకటి లేదనియు ఇంతకంటె మృత్యునే మేలనియు ఘంటాపథముగ చెప్పిరి. ఇటుల ఈ సభలు ది 1-7-28 ఆదివారం ప్రారంభమై వరసను అరురో జూలు జరిగినవి. పెళ్ళియండి ఉపన్యసించిరి.

మరల యీ సభలు ఈ నెల 28, 29 తేదీలలో బ్రహ్మశ్రీకవి రాజ శ్రీపాద కృష్ణమూర్తిశాస్త్రిగారి అగ్రాధికారిత్వమున కూడినవి. బ్రాహ్మణ, విశ్వబ్రాహ్మణ, వైశ్య, శేలి సోదరులు పెళ్ళియండి సభకు విచ్చేసిరి. ఆంధ్రదేశమున ధర్మశాస్త్రములు పరిశోధించి అపారమగు పాండిత్యమును గడించి పేరెన్నిక గాంచిన పండితులు సభకులకరించి సభావిషయముల పాల్గొనిరి. రజస్వలనంతరవివాహములు శాస్త్రసమ్మతములా? అనాది సిద్ధములా? అను విషయములపై తీవ్రమగు శాస్త్రచర్చ జరిగినది. శ్రీ కృష్ణమూర్తి శాస్త్రిగారు, పుల్లెల శ్రీరామశాస్త్రిగారు, పండిత తెన్నేటి లక్ష్మీనారాయణ శాస్త్రిగారు, తంగిరాల సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రిగారు రజస్వలనంతరవివాహములు శాస్త్ర నిషిద్ధములనియు, కన్యావివాహములు అశాదినిధములనియు శాస్త్రసమ్మతము లనియు శ్రుతిస్మృతులనుండి ఆధారములను నిరూపించిరి. శ్రీరాయసం వెంకట్రామయ్యగారు కాలానుసరణిని మనవివాహపద్ధతులు మారవలెననియు, సతీ మున్నగు దురాచారములు మార్చింపలేదా? మనవారకు రిఫ్రమమెంటు రూములలో ఆహారములు భుజించుచుండుట లేదా? మనవివాహపద్ధతులెందుకు మారకూడదు? అని వాదించిరి. శ్రీ వేలూరి సత్యనారాయణగారు లేచి వెంకట్రామయ్యగారి వాదనను ఖండించుచు కన్యావివాహములు అశాదినిధము లనియు, కొందరు తలచునట్లు మహమ్మదీయులకాలములోనే జనించిన వనుమాట నిరాధారమైనవనియు, యుధులకాలములో జనించినవనియు, నిజముగ మహమ్మదీయుల కాలములోనే జనించిన మాటయే వాస్తవమైన ఎవల, కన్యావివాహములు బ్రాహ్మణ, విశ్వబ్రాహ్మణ, వైశ్యజాతులలోనే ప్రబలుటకు కారణమైదనియు అతియేనిజమైన ఎవల మహమ్మదీయులు కన్యలను ఎత్తుకొని పోయినమాట వాస్తవమైన మాటయే సత్యమైనయెడల కన్యా వివాహములు అన్ని జాతులలోను ప్రబలియుండ వలెననియు, మహమ్మదీయులు కన్యలను ఎత్తుకుపోయి రనుమాట మనకును, మహమ్మదీయులకును వైషమ్యములు పెంచుటకు కల్పించబడిన అపనాద కాని మరియొకటి కాదనియు, నిజముగ కన్యావివాహములు అశాదినిధము లనియు సహేతుకముగ నిరూపించిరి. తరుపరి కన్యావివాహములవలన కలుగుచున్నవని చెప్పబడు అర్హములు నిజముగ సరిక్షించి చూచిన కన్యా వివాహముల వలన కాదనియు, నిర్భేతుకముగ లేనిపోని అర్హములు కన్యావివాహములవలనై రుద్దుచున్నారని, అని సభాధ్యక్షుడు సత్యనారాయణగారు తెలియజెప్పిరి. జాతీయదౌర్బల్యము కన్యావివాహములవలన కాదని కూడ సహేతుకముగ పేరు స్పష్టికరించిరి. దేవదార్శ్యమునకు కారణము కన్యావివాహములే అయినయెడల అట్టి దౌర్బల్యము కన్యా వివాహములు ప్రభలుచున్న బ్రాహ్మణ, వైశ్య, విశ్వబ్రాహ్మణ మున్నగు జాతులలోనే పొడనూపవలెనుగాని లక్ష్మీనారాయణగారు సోదరసభావనలను? అని పేరుప్రశ్నించిరి. వాస్తవముగ

జాంబక్ చర్మమును సోకిన మాత్రముననే బాధ మాయమగును. విషము తొలగిపోవును.

నరుకుగాని, కురుపుగాని, సంభవించిన ఏమాత్రం యేమరకుడు. జాంబక్ చే మాన్పుకొనుడు

ఏదైన అతాత్తుగా ఒకగాయముగాని, మరెట్టిదిగాని సంభవించిన విషక్రిములు తొనికి ప్రవేశించి హానికలుగజేయుటకు సిద్ధపడును గాన ఎల్లప్పుడు జాంబక్ను యేమరకుడు. జాంబక్ నుకయోగించినతక్షణమే మాన్పుటారంభించును.

జాంబక్ వల్ల రక్తప్రవాహముగిపోవును. హానికరములగు క్రిములను సంహరించి వెడలగొట్టును. చర్మమున కట్టి హాని కలుగనీయదు. నూతనచర్మమును చేకూర్చును.

జాంబక్ ను నరుకులకుగాని, కురుపులకుగాని ఉపయోగించునప్పుడు అందు జంతుక్రావ్యుచేయుండునని భయపడకుడు.

ఏ జెంట్లు:—

అమూల్యమైన మూలికలసారము తప్ప మరెట్టిహానికరములగు దినుసు లిందు చేర్చబడవు.

జాంబక్ త్వరలో చర్మరంగ్రహములలోని కింకి, లోభాగములకు కూడ ఉపశమనము కలిగించును.

నరుకులకు, కాల్పులకు, పురుగుకాట్లకు, యగ్నిమా మొదలగు భయంకర చర్మవ్యాధులకు, జాంబక్ శ్రేణులము వటిండి.

జంతుక్రావ్యురహితమైనది

జాంబక్ ముందులంగళ్లన్నిటియందును దొరకును. చెల 1 కి రు 1-0-0 పెద్దది రు 2/4.

దాదా అందుకో యస్సనేజ్, మద్రాసు.

దేవదార్శ్యమునకును జాతిక్షీణతకును కారణములు విదేశప్రభుత్వమును దానివలన నేర్పడిన పేదరికమును మనదేశ శిరోస్థిస్థితులును, మనమా యువు లేర్పరిచిన దేవదార్శ్య దేహశోగ్య నృద్ధికరములగు బ్రహ్మచర్యాది నియమములు పాటించుటకుండుటగాని కన్యావివాహములు కావనియు, నేడు కన్యావివాహములు లేని మహమ్మదీయ క్రైస్తవజాతులకుడక్షిణిమయమైనవియు వివరించి చెప్పిరి. తరుపరి 11 వత్సరములకు గర్భవతులగు యేర్పడుచున్నదానికి కారణము కన్యావివాహములు కావనియు, కన్యావివాహపద్ధతిని, వివాహమైన వెనువెంటనే గర్భాధానముచేయుట యుధులు విధించి యుండలేదనియు, వివాహము రి వత్సరములకైనను, గర్భాధానము 15, 16 వత్సరములకు జరుపుకొని యీ అర్హము మాన్పవచ్చుననియు అందుకు కన్యావివాహములు అడ్డురావనియు కన్యావివాహములవలన అర్హములు కలుగుచున్నవనుమాట వట్టిభ్రమయనియు కావలసి నది గర్భాధాన వయోనిర్ణయముకాని, వివాహవయోనిర్ణయము కాదనియు మన వివాహపద్ధతులవలననే హైందవస్త్రీల సోకల్లము, పాతివ్రత్యము మున్నగు లక్షణములు ఏర్పడినవియు కన్యావివాహపద్ధతులు మారినయెడల యీ లక్షణములు మాయమై తక్కిన దేశములలో కలుగుచున్న కన్యావసుస్థియు

న్నగు కష్టములు మనకుమాత్రం సంప్రాప్తమగుననియు మన వివాహపద్ధతులు ప్రభుత్వమువారి వాస్తవము చేయుటకంటె కళంక దాయకమగునది మరియొకటుండవలసినదనియు చెప్పిరి. తరువాత అగ్రాధికారిత్వము, శాస్త్రీయముగ కన్యావివాహము నను రించి రజస్వలనంతరవివాహములు ఖండించిరి. పిమ్మట యీ క్రిందితీర్మానము అత్యధికసంఖ్యకలచే శామోచితబడినది.

తీర్మానము

శారదా, ముత్తులమ్మమ్మగార్ల కాననపథలలో ప్రవేశ పెట్టిన హైందవ వివాహ వయోనిర్ణయ బిల్లులు ఈ దేశమునకు చాల అనర్హదాయకము లనియు, హిందూమతస్సంప్రదాయ విరుద్ధములనియు, మతవిషయములలో కలుగజేసికొనుటకు ఈ గవర్నమెంటువారికి ఎట్టి అధికారము లేదనియు ఈ సభవారు తీర్మానించుచున్నారు. ఈ తీర్మానము అన్యథులవారివలన ఉపహాసంపబడి భవిష్యిహితి సుర్యశారాయణగారిచే ఆమోదించబడినది. ఈ తీర్మానము ఏ గవర్నమెంటువారికినీ, ప్రతికలును పంపుటకు కార్యదర్శి భవిష్యిహితి సుర్యశారాయణగారికి అధికార విస్వబడినది. తీర్మానమునకు అనుకూలము కిరీసున, ప్రతికూలము 12 గురు. అనుకూలము అత్యధికసంఖ్య అగుటచే తీర్మానము పోగుకాబడినది. (ఒక విలేఖరి)

1928 మేనెలలో ఖద్దరు నిర్మాణము - విక్రయము

విశయము

రాష్ట్రము	1928 మే	1927 మే	1928 ఏప్రిల్	1928 మే	1927 మే	1928 ఏప్రిల్
అబ్బేరు	రూ. 6502	4411	5814	7119	17407	5894
అంధ్ర	9267	27527	14289	18845	48869	28878
బీహారు	15426	8658	15119	25889	15028	48814
పంజా *	21306	16888	30384	20082	26899	19702
ఢిల్లీ	1008	1819	760	1498	1681	1992
బొంబాయి				86781	24859	45594
బర్మా				1804	2219	2717
గుజరాతు	చేరలేదు	5919	7556	చేరలేదు	60.3	26454
కర్ణాటక	8601	4215	8655	7727	5918	12966
మహారాష్ట్ర	8229	1771	4108	16378	11172	27875
వజాబు	8684	4584	8146	10510	6409	11695
ద్రవిడ	57756	69789	48418	79645	71102	65928
కేళి	1083	781	1178	8769	8809	4866
పంజాబ్	2484	7800	8200	12818	21929	21470
ఉత్తర	చేరలేదు	8942	5711	చేరలేదు	2216	8150
మొత్తము రూ.	125276	157449	142808	242040	264405	816480

(ఎంగుయిండియ-26-7-28.)

అధికమంత్రి (రీవిన్యూమిన్స్ట్రరు) గారు ఇంటిలో ఆరంభ మునుండిను రెండు రాష్ట్రములపైని నూలు వడుతుచున్నారని ఒక అంబేషన్ మదరి రాష్ట్రమును గాంధీమహాత్ముడు మహారా జీగారికి బహుమానముగా నొసంగెను. అంతకు పూర్వమే మహారాజీగారు చరకాలయమునం దొక మామూలు రాట్టమును కొనిరి. చరకాలయప్రతినిధియొద్దనే నేర్చుకొని రెండు రోజులలో నే నూలు వడుకగలిగిరి. మహారాజీగారే నూలు వడుతుండుటచే గొప్పవారిలో మరి పెక్కుమందిగూడ నూలు వడుక నారంభించిరి. పరదార్లు ముగ్ధులను ఉన్నతోద్యోగులు పక్షపురుషులను యిండ్లలో రాష్ట్రములను నెలకొల్పిరి. వారి కుటుంబముల వాడను నూలు వడుతుచున్నారు. వారు పరిగా చరకాలయమునకు ఆనూలు పంపుచున్నారు.

“ పట్టర్థనగాదను వారీసహాయులును వట్టి ఆర్థాట
ములును లేకుండా కాంతముగను దీక్షతోను కట్టుబాటుతోను ఈ
రీతిగా ఖద్దరప్రచారమును గావించుచున్నందులకు వారినీ
నేనభినందించుచున్నాను. ఇతర సంస్థల వారు గూడ
పీరి వలెనే పని చేయుచున్నచో చాల సం
స్థలు (సారంభించబడిన పిమ్మట త్వరలోనే మూసివేయబడుట
తలపించి యుండదు. పట్టర్థనవారి శ్యాగము విశ్వాసము
కార్యవైపులము మున్నగువానిని సంస్థానవాసులందరును
గూడ, నవలంబించి వృద్ధిబొందుదురుగాక” అని సంస్థానాధికారి
గారు నడిపిరి. యంగ్లయుండియూ, (19-7-28)

నూతన గ్రంథములు 4852

1568

పోస్ట్మెన్, వి.పి. కర్నూలు కొనువారే భరించవలెను. మూడు
పుస్తకములు కొనువారు రు 4-12-0 లు చెల్లించిన చాలాను.
రాజమహేంద్రవరం, పాలకోడేటి గురుమూర్తి,
15-8-28. పపిపూరి పంపు కార్యదర్శి.

శేగరోగములకును, స్త్రీల కనుమన్యార్థులకును శ్రేష్ఠ మయినది. ఎర్రపు, తెలపు, పసుపు, మొదలగు అంతు శేగరోగ ములను, స్త్రీలకుసంభవించు కనుమరోగములను నిర్మూలము గావించును. సీసా రు 1-2-0

దీనికి అనుపానముకై చందిని ఆత్తరు నుపయోగించుట
ముఖ్యము. చందిని ఆత్తరు సీసా 1-కి రు 1-4-0 ని. పి. ఖర్చు
ప్రశ్నోక్తము.

ప్ర. 3. ప. అంధుని, ఆయుర్వేదసమాజం- పెరిచేసి, (నెల్లూరుజిల్లా)

సాక్షికాల పేర	నూలు పడుతుట (ప్రారంభించబడిన లేదీ)	నూలు పడికిన విద్యార్థుల సంఖ్య తక్కిన రాష్ట్రము
ఆంధ్ర	ఆగస్టు 1927	18 30
మధ్య	సెప్టెంబరు ,,	25
ప్రభుత్వ	అక్టోబరు ,,	21 8
మహిళా	నవంబరు ,,	38 15
మహిళా ఉన్నత విద్యార్థి	మార్చి 1928	28 5
మహిళా ఉన్నత విద్యార్థి	" "	44 5
మహిళా ఉన్నత విద్యార్థి	" "	24
మహిళా ఉన్నత విద్యార్థి	" "	37 3
మహిళా ఉన్నత విద్యార్థి	ఏప్రిల్ ,,	25
మహిళా ఉన్నత విద్యార్థి	" "	16
మహిళా ఉన్నత విద్యార్థి	" "	19
మహిళా ఉన్నత విద్యార్థి	" "	20
మహిళా ఉన్నత విద్యార్థి	" "	8

మొత్తము 218 65

మదరాసువార్తలు

కార్తీకరు గ్రాంధునర్కనువారు :— శేపుసా యత్రం 5 గంటలకు బీదజనలనిమిత్తం ఉచితముగా ప్రదర్శన ములు గావించుట.

కాటుపాకంరైలుప్రమాదము :— ఈ విషయమున పోలీసువారు యంత్రాక ఎరెక్టు గావించిరి. ఇప్పటికి మొత్తము 7 గుర ఎరెక్టుగావించబడిరి.

తమిళనాడు కాంగ్రెసు కమిటీ సభ :— ఈ సభవారు శేపు మహాజనసభా మండలమున సమావేశమై సైము ఈ సంఘమునుగూర్చియు, తమిళరాష్ట్ర కాంగ్రెసు సభను గూర్చియు కలకత్తా కాంగ్రెసు అధ్యక్షతగూర్చియు యోచించె దరని తెలియుచున్నది.

ఎస్. గణేశగారు పటేలుగారి విజయమునకై యభి నందన తీర్మానము నుపపాదించుట.

రాకపోకలు :— ఎస్. ఎం. జోషి, వి. డి. గిరి వి. ఆర్. నాయుడుగారు గతరాత్రి తిరుమనాపల్లి కేసరి.

దేవాంటి తెలిగ్రామ చీఫ్ ఇంజనీరు చెరి తెలిగ్రామ లడైరెక్టరుగారు గతరాత్రి బెజవాడ కేసరి.

విల్సన్ పి. సి. పెరిదానగారు నేటిఉదయమునకు మ ద్రాసు వచ్చిరి.

ఎస్. హెచ్. స్టేటరుగారు గతరాత్రి మాయవరమున కేసరి.

పటేలుగారికి అభినందనములు

బాలోలీసత్యాగ్రహ విజయమునకు పటేలుగారి సభినం దించుచు ఎస్. సత్యమూర్తిగారి రీక్రికెటరంజిని శ్రీయుతవల్లభ భాయి పటేలుగారికి పంపిరి. అభినందనములు స్వరాజ్యమునకు గల యొక పుష్కరమున మీరు (సృష్టితమగ) జూపిరి.

ఎస్. గణేశగారికిండ్లి శుభంపిరి :— సత్యాగ్రహవి మర్శకులకు ఆసత్యాగ్రహము నిరసనగాను ఆయుధమునీ మీ రు ఋజువుచేసిరి. ఈనిరసక ప్రభుత్వమునది యధికారమున తీసికొనటకు మనకల్లరకు అసతికాలమున నవకాశమును గలుగ జేయవలెనని శేపుని ప్రార్థించుచున్నాను.

హైకోర్టు క్రిమినల్ సెషన్సు

న్యాయమూర్తి కర్ణెన్ వెకగారి సమక్షమున

హత్యనేరము

కన్నీ మొదలి యనశాతము మరియుత్తులకు కలసి 19:8 సం|| ఫిబ్రవరి నెల 1 వ తేదీ ఉదయము తిరువల్లికే. జి హైకో డువై వెంకటేశ్వర హస్తాబద్ధ ఏకాంబరం అనశాతనిని కత్తితో పొడిచి చంపి రను నెరమపై కన్నీ మొలిమిద వి. పి. సి 802,328 కన్నులక్రింద నేరాశాపణ గావించ బడిత. ముద్రయి రాజధాని వ్యాజిస్త్రీలుచే నెవన్నుకు కమిటు చేయబడెను. నేడు న్యా.కర్ణెన్ వెకగారి ఎదుట కేసు విచా రణకు వచ్చినది

5 రు భారతీయులు, 4 రు పాశ్చాత్యులతో ప్రత్యేక జ్యూరి ఏర్పాటు గావించబడెను. కె. గోపాలక్, సి. జే. యి. బోస్, ర జక్, హోవి, వుడ్, సి. ఆదితేశవులు నా యుడు, పి.ల్యు. జి. సంధనం, ఆర్. కృష్ణమూర్తి అయ్యం ార్లు జ్యూరరులుగ నియమింపబడిరి. విచారణ జరుగుచున్నది.

దగాలెక్కలకు 2 సం||లు శిక్ష

క్రిమినల్ సెషన్సు

పెరంబూరులోనున్న ప్రిన్సు ఆఫ్ నేల్సు కొ-ఆపరేటివ్ సొసైటీ అధ్యక్షుడును, కోశాధికారియైన వి. పి. జె. వల్లు ఘం అనశాతడు తనకంటెని లెక్కలయం దక్రమముగావించి దగాజేసి సొమ్ము పొందిననను నేరముపై విద్యావల్లభాపు నేరము, తప్పుడు లెక్కలు వ్రాయుట అను రెండు ప్రత్యేక నేర ములక్రింద మొత్తము 2 సం||లు కఠినశిక్ష విధింపబడెను.

జ్యూరివారందరకు ఏకగ్రీవముగ ముద్రయి దోషియని యభిప్రాయ మొనగిరి.

బెంగాలు శాసనసభ

శాసనసభ

గ్రామపంచాయతీ చట్టము

ఆమోదించబడినది

కలకత్తా, ఆగస్టు 1 :— అమీరాల్-గారి మరణమునకై బెంగాలు శాస.సభయొక్క శాసనసభను తెలియజేయుచు శాసన సభాధ్యక్షులగు సంతోష రాజాగారు దుపయోగించిరి.

స్వరాజ్యపథ్యులగు పారేంద్రనాథ్ చౌదరిగారు గ్రామ పంచాయతీ సవరణ చట్టమునుగూర్చి చర్చించవలసినదిగా కోరిరి. ఈచట్టమును గూర్చి ప్రజా ప్రముఖుల యభిప్రాయము తెలిసి కొనుటకు విరివిగా ముందు ప్రచారము చేయవలయునని కోరుచు ఒక సభ్యుడు సవరణ తీర్మాన ముపపాదించెను. ఈచిత్తు చట్ట మునుగూర్చి నివర్తింపబడుకై యొక ప్రత్యేక సంఘమున నియ మించవలయునని కోరుచు ఇంకోక సవరణ తీర్మానమును ఇం కోక సభ్యుడు పపాదించెను. కాని, ఇంకా రెండు సవరణ తీర్మాన ములు పీడిపోయెను.

ఈ గ్రామపంచాయతీ చట్టమునకు సవరణ చట్టముయొక్క ఉద్దేశ మేమనగా :— గ్రామ పంచాయతీ సంఘముల తేమైన ను ఆపాతకు భటులను బర్తరపుచేయు అధికారమునాత్రము కలె క్టరులకే యుండెడిది. కాని, ఈ సవరణ చట్టము ప్రకారము స దకు అధికారము గ్రామపంచాయతీలకే ఇవ్వబడినది. నవాబ్ ముసరఫ్ హుస్సేనుగారు (మంత్రిగారు) యీ సవరణచట్టము ప నికరాదని వాదించిరి. కలెక్టరులకే యధికారములేనిచో నేక మరాజుమగునని చెప్పిరి.

జి. కే. బోసుగారు సైవాదనకు ప్రస్తుతర పూర్వక ముగా మట్లాడుచు బాధ్యత సరిగిన మంత్రియొక్క నోటి నుండి ఇంతటిబాధ్యత రహితమైన నుట నెన్నడును విని యుండలేదని స్వరాజ్యపథ్యులగు జి. కే. బోసుగారు చెప్పిరి. చట్టమునకు యీసవరణచట్టము ఆమోదించబడెను.

కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయ పరిపాలకవర్గ పునర్నిర్మాణ చట్టమును గూర్చి చర్చించవలయునని ప్రసభాధ్యక్ష బెన్టిగారు తీర్మానము ప పాదించిరి. ఇప్పుడున్న పరి పాలక వర్గములో నూటికి 80 మంది నా.ప.స.లెదు సభ్యు లే యనియు, కర్ణాటకప్రభుత్వాలములో 19:4 సం|| రచనమందు వద్దు మొత్తాయని ప్రజలుపూషించినప్పటికిని కలకత్తావిశ్వవి ద్యాలయ పరిపాలకవర్గనిర్మాణ విధానమొకటి యలలగట్టబడె ననియు ఆవృత్తినండి నేటిరతున ఆవిధానమే అమలులో ను న్నదనియు, హిందూజాతీయలో ఇటీవల నుద్దించిన విశ్వవి ద్యాలయములన్నియు ఆనేకవిధముల మంచిసంస్కారపథ్యుల నలంబించియున్నవనియు చెప్పిరి.

ఫజుల్ హక్ గారు ఈ తీర్మానమునకు సవరణను పపా దించుచు నిట్లుచెప్పిరి.

ఈచట్టమునుగూర్చి అభిప్రాయములను తెలిసికొనుటకై జిల్లాబోర్డులకును మున్సిసిపాల కమిషనర్లకును ముందుగా ప్ర చారము చేయవలయుననియు మహమ్మదీయసమాజములవారికిని తెలియబడవలయు ననియు, చెప్పిరి. ఈ సవరణచట్టము ప్రకా రము కలకత్తావిశ్వవిద్యాలయ పరిపాలకవర్గసభలో మహమ్మదీ యులకు సభ్యులకేమే లేకుండునట్లు చేయబడునట్లున్నదనియు, అట్లు జరిగినచో వంగరాష్ట్రములోని మహమ్మదీయుల విద్యా భివృద్ధికి నాశనము వాటిల్లుననియు చెప్పిరి.

ప్రసభాధ్యక్ష బెన్టిగారు కోరినట్లుగా యీ కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయ పరిపాలకవర్గ పునర్నిర్మాణచట్టమునుగూర్చి విచారించుటకై యొక ప్రత్యేక సంఘమున కప్పగించవలయునని చిట్టచివరకు సభలో ఆమోదించబడెను. (ఆ. (పె.)

బెంగుళూరువిద్యార్థుల అల్లరి

బెంగుళూరు, ఆగస్టు 6 :— ఇటీవల బెంగుళూరులో జరి గియుండిన విద్యార్థుల అల్లరులపందర్భమున సమైవాళులకు ల గు భీషరావు అనునతడును మరియుద్దరను పోలీసువారిచే 107 పెక్కును ప్రకారము అరెస్టుచేయబడిరి. నీటిమేజిస్ట్రేటువద్ద విచా రణ జరగుచున్నది. శిర్డు జరముతో క్రిక్కిరిసియుండెను.

ఇటీవల మైసూరు పేటియటు అను పత్రికలో ఆగస్టు 4 తేదీన ప్రచురింపబడిన ఉత్తరములోని వ్రాతలను న్యాయిండియా పత్రికలో యీ నెల 3 తేదీన “ బెంగుళూరు విద్యార్థులు ” అను శీర్షికక్రింద వ్రాయబడిన వ్యాసములోని కొన్ని విషయములను అబద్ధములని మైసూరు గవర్న మెంటు వారు ప్రచురించిరి.

స్వరాజ్యపత్రికలో ఆగస్టు 4 తేదీన ప్రచురింపబడిన సంపాదకీయవ్యాసములోని వివరములకూడ అసందర్భము లని మైసూరుగవర్న మెంటువారు ప్రచురించిరి.

బడిపిలు పారిపోవుచుండగా వారినికంటాడుచు సో బద్ధుకరిపట్టుకొని దౌర్జన్యములను చురగతములను జేసిరనుమా ట సర్కారువద్ద మని మైసూరు గవర్న మెంటువారు ప్రకటించిరి.

కార్తీక స్తంభ నము

లిల్లూవా కర్మాగారములు

కలకత్తా, ఆగస్టు 6 :— యీ నెల 8వ తేదీ బుధవారం లిల్లూవా కర్మాగారములు తిరిగి తెరవబడును. గత నెల 80-వ తేదీన జరిగిన కలనరమునకు కారకులైన పనివాండ్లు 59 మంది బర్తరపుచేయబడిరి. ఈసంగతి తెలియజేయు ప్రకటన యొకటి కర్మాగార ప్రవేశద్వారములవద్ద అంటించబడెను.

8 తేదీన కర్మాగారములు తిరిగి తెరవబడిన పిమ్మట గూడ ఎవరైనను కార్మిక స్తంభనమును ప్రోత్సహించుచు అల్లరి ప్రారంభించినచో అట్టివారు వెంటనే బర్తరపు చేయబడుదురు. ఆవిధముగా అల్లరుల తేవైనను జరిగినయెడల కర్మాగార ములు 1 నెలకోజులు మూసివేయబడును.

కోజు కూలీకి పనిచేయునట్టి వారికి కోజు 1-కి 9 అణా లు తీసికొనుచున్నవారికి అర్థణా హెచ్చు ఇవ్వబడును. కోజు 1-కి 10 అ. తీసికొను వారికి రెండణాలు హెచ్చింపు చేయ బడును. పనివాండ్లుకు నివాసముగొరకై వసతుల సేర్పాటుచేయు విషయమై ఏజంటుగారు ఆలోచించుచున్నామని చెప్పిరి.

ఈమధ్యమున అంగీకరించి పనిలోనికి రావలమని యెం చెడివారందరకు వెంటనే తమ నాకలీలకు రాజీనామా దాఖ లుచేయవచ్చుననియు, 15 తేదీలోగా వచ్చి పనిలో జేరని వా రందరకు బర్తరపు చేయబడుచుననియు ఏజంటుగారు ప్రకటించిరి.

ఈమధ్యమున పనివాండ్లుకు అంగీకారముగా నున్నపని యు పనివాండ్లు తిరిగి పనిలోనికి వచ్చెదవనియు తెలియు చున్నది. (ఆ. (పె.)

కొ-ఆపరేటివ్-టెయినింగు

పరిశోధనలములు

అనంతపురం జిల్లా కొ-ఆపరేటివ్- ఫెడరేషనువారు గత జూనునెలలో గావించిన పరీక్షలందు యీ క్రిందివారు ఉత్తీ ర్ణులైరి.

1-వ క్లాసు

ఎస్. రామచంద్రరావు సీనియర్ ఇన్స్పెక్టర్ కర్నూలు. డి. గణేశక్ సీనియర్ ఇన్స్పెక్టర్ చిత్తూరు. పి. హాహరన్ మూపర్ వై జర్ కడప. పి. ఆర్. సుందరం సీనియర్ ఇన్స్పె క్టర్ కడప.

2-వ క్లాసు

పి. రామరావు నాయుడు ఇన్స్పెక్టర్ కర్నూలు. సి. మన్నుచురుపల్లె ఇన్స్పెక్టర్ మద్రాసు. వి. శంకరకుమ్రస్వామ్యంపల్లె ఇన్స్పెక్టర్ మద్రాసు. పి. బాలకృష్ణ నాయర్ ఇన్స్పెక్టర్ నేలం. వై. కృష్ణయ్య బొనుబాగుం గుమస్తా కడప. పి. చిన్నమునుస్వామి నాయుడు ఇన్స్పెక్టర్ కర్నూలు. ఎం. పార్థసారథి ఇన్స్పెక్టర్ కర్నూలు. కె.పి. బాలకృష్ణ నాయర్ ఇన్స్పెక్టర్ మద్రాసు. ఎల్. నేమూత్ ఇన్స్పెక్టర్ బల్లారి. పి. శంకరరావు మావరైజుర అనంతపురం. కె. నారాయణరావు ఇన్స్పెక్టర్ కర్నూలు. జె. జగన్నాధరావు ఇన్స్పెక్టర్ అనంతపురం. (రాజీనామాచేసెను.) సి. గుబ్బనరసయ్య మావరై జర్ కడప. జె. వెంకోబరావు నెంట్లలు బాబాగుం గుమస్తా అనంతపురం. ఎస్. ఆదినారాయణరావు జిల్లా ఫెడరేషనుగుమస్తా అనంతపురం. డి. ఎల్. దొరస్వామి ఎస్. రాజగోపాలాచారి ఇన్స్పెక్టర్ బల్లారి.

3- వ క్లాసు

ఎస్. గుబ్బనస్వామిల్ల ఇన్స్పెక్టర్ మద్రాసు. పి. వి. రామయ్య మావరై జర్ చిత్తూరు. డి. హనుమంతచారి బొ నుబాగుం గుమస్తా బల్లారి. కె. సంజాంబరావు మావరైజుర అనంతపురం. హెచ్. హనుమంతరావు (ప్రయత్నము) అనంత పురం. వి. కల్యాణగుండరం, (ప్రయత్నము) అనంతపురం. కె. ఆర్. కృష్ణమూర్తి (ప్రయత్నము) బల్లారు. డి. రామరావు మావరై జర్ బల్లారి. కె. నారాయణరావు మావరై జర్ కర్నూలు. జి. నేమకర్మ బొనుబాగుం గుమస్తా అనంతపురం. కె. సంజాంబప్ప (ప్రయత్నము) అనంతపురం. జి. కృష్ణకృష్ణ మావరై జర్ అనంతపురం. ఎల్. శ్రీనివాసరావు (ప్రయత్నము) బల్లారి.

NOTICE.

Tenders for the supply of Stationery to the West Godavary District Board will be received by the President at Ellore before 25-3-28. The terms and the list of Stationery will be furnished on application before 12-3-28.

Dt. Bd. Office, W. G. } Sd/- M. KAZIM ALI,
Ellore, 5-3-1928. } President delegate.

5వ ఆంధ్రదేశ్ ఆదిమాంధ్ర మహాసభ-గుంటూరు

తీర్మానములు

1. ఆదిమాంధ్రులలోని వివిధ తెగలతో ముందు అప్పటి శక్తికను సాధ్యమనంత త్వరలో రూపుమాపి, వికసితమైన పెంపొందింపజేయవలెనని యాసభవారు తీర్మానించుచున్నారు.
ఉ॥ ప్రెసిడెంటు గు. వెంకయ్య ఎం. ఎల్. సి. గారు.
అ॥ మంగళగిరి రాఘవదాసుగారు.
2. ఆదిమాంధ్రులలో ఉన్న వివిధ వర్గాలను బట్టిగానూ ప్రతిజిల్లా ముఖ్యవ్యవస్థాపకులను నూరుమంది బాంధ్య ఉచిత భోజనపరిగృహాలను యేర్పరచవలసినదిగా ప్రభుత్వమువారిని యీ సభవారు కోరుచున్నారు.
ఉ॥ ప్రెసిడెంటి ఆదేశారాయణగారు.
అ॥ వేమురంగయ్యగారు.
3. ప్రభుత్వమువారు ఆదిమాంధ్రులకు గయాభిమానులు యిచ్చినప్పటికిని కొన్నిచోట్ల యింకను పట్టులు యివ్వకయు, యిచ్చేభూములకు ప్రక్కనున్న రైతుల భూముల ఖరీదు విచారించి, ఆ ప్రకారము ఖరీదుపుచ్చుకొని, యివ్వవలసి అర్హుల జాబితావేయించుచున్నారు. కావున వేదలయిన యీ నిమ్మజాతులకు యివ్వవలసినచోట బాజరభూములు వుచితముగా యివ్వవలయునని సామ్యపుచ్చుకొను అర్హుల రద్దవర్గములకు ఈ సభవారు కోరుచున్నారు.
ప్రె॥ నల్ల దేవేంద్రుడుగారు.
ఉ॥ రాయడం గంగయ్యగారు.
4. సానిక సంఘంలో అందరితోపాటు ఆదిమాంధ్రుల సంఖ్య ప్రత్యేకముగా పేర్కొని యున్నట్లుగా కై॥ ప్రభులకు వలె, ఆదిమాంధ్రులకు మైనార్టీగా ప్రతి పురుషునకు, ఓటుఆధికారము యిచ్చి, జనసంఖ్యపట్టి మాకు కొన్ని స్థానములు స్థిరపరచి ఎక్కడనుకొ యివ్వవలయునని శ్రీ గవర్న మెంటువారిని ఈ సభవారు కోరుచున్నారు.
ప్రె॥ నల్ల దేవేంద్రుడుగారు.
ఉ॥ రాయడం గంగయ్యగారు.
5. ఆదిమాంధ్రుల విద్యాభివృద్ధికి, యేలూరు మ్యూనిసిపాలిటీవారు, యేలూరు హైస్కూలునుండి ఆదిమాంధ్ర బాలబాలికలకు ఉచితముగా విద్యనొక్కచున్నారు. అదేప్రకారం, మదరాసు ౮ జిల్లానుండిగల అన్ని మ్యూనిసిపాలిటీ కమిటీలు యేలూరు మ్యూనిసిపాలిటీవారి పద్ధతిని అనుసరించి, ఆదిమాంధ్ర బాలబాలికలకు ఉచిత విద్యాదానంచేసెదరని యాసభవారు హెచ్చరించుచున్నారు. రాజమండ్రిలో స్థాపింపబడిన శ్రీ పీఠేశ్వరింగం హైస్కూలునుండి, శ్రీ పంతులుగారు స్థాపించిన మొదలు ఉచిత విద్యాదానంచేస్తూ యున్నారు. అదేప్రకారం, యెలమిడెనున్నాళ్ల వారు, తాలూకా జిల్లాబోర్డుల స్కూళ్లయందును చేర్చుకొని గలందులకు కోరుచున్నారు.
ప్రె॥ నల్ల దేవేంద్రుడుగారు.
ఉ॥ రాయడం గంగయ్యగారు.
6. ప్రతిజిల్లా లేబరు అఫీసరువారికి సహాయముగా సంఘసేవకై సీరంతముకుప్పిచేయుచున్న ఆదిమాంధ్ర శాస్త్రాల సేర్పరచి ఒకలేబరుబోర్డును స్థాపించి దానిద్వారా నిమ్మజాతుల యభివృద్ధికి దృఢపరిచి, యీ సభవారు లేబరు డిపార్టుమెంటువారిని కోరుచున్నారు.
ఉ॥ కె. వి. స్వామి.
అ॥ ఎల్. దీనదయాలుడు.
7. ప్రాతినిధ్యము. కాననసభలు, స్టేటుకౌన్సిలు సభలు. ఆదిమాంధ్రులలో మైనార్టీ వెల్లెన ప్రతిపురుషునకు, స్త్రీకిని, అస్థిత్వ సంబంధములేకుండానే ఓటుయిచ్చు అధికారముండవలెనని యీ, యూనియను బోర్డు మొదలు, స్టేటుకౌన్సిలు వరకు ఉన్న అన్ని సభలకు ఆదిమాంధ్రుల జనసంఖ్యకు తగినవలెమంది ప్రతినిధులుగా యెన్నుకొనుయేర్పాటు చేయవలెననియు, సామాజికమన పద్ధతులు పూర్తిగా తొలగించవలెననియు, యాసభవారు ప్రభుత్వమువారిని కోరుచున్నారు.
సహకార పరపతిసంఘములు
సహకార పరపతిసంఘములు ప్రతి ఆదిమాంధ్రులలో స్థాపించి తద్వారా పరపతి, పశువులు, భాగ్యము, నిమ్రములు, నివేతనసభలు, తినుబండారములు లేవించి సహకార పద్ధతులైన స్వల్పపద్ధతిలో కొన్ని వాయదా మిద తీర్చుకొను పద్ధతిని ఆదిమాంధ్రులకు ఆరికసహాయ మొసంగవలయునని ఈ సభవారు దొరతనమువారిని కోరుచున్నారు.
ఉ॥ చారి.
అ॥ బద్రి రామకృష్ణయ్యగారు. యాతీర్మానము సభవారిచే ఆమోదించబడినది.

మిలిటరీ

9. పూర్వయుగములోను మహమ్మదీయ మహాయుగములోను ప్రస్తుత ఆంగ్లేయసేనాపాలనలోను నైస్యముతో జేరి రాజభక్తివిశ్వాసముగల్గి తమ యనివార్య ధైర్యశౌర్యములు ప్రదర్శించుచు ప్రభుత్వమునకు సహాయపడుచుండు శాఖవారు గాన ఈ నిమ్మజాతులకు అయదవవంతు ప్రభుత్వనైస్యములోను, పాలీసులోను చేర్చుకొని నైస్యశిక్షణము సేర్పరచవలెనని దొరతనమువారికి ఈసభవారు నివేదించుచున్నారు.
అభ్యర్థులు—కె. వి. స్వామి, చన్నపురిరావు) ఆది ఆంధ్రసంఘము, కార్యదర్శి—చా. కృష్ణదాసు.
శుభాశుభ కార్యములలో మద్దతుపానము
మాంసాహారము
10. శుభాశుభ కార్యములలో హింసాయంత్రమును కలనా కారణమునకు మాంసాహారమును మద్దతుపానములు వాడక శాంతయుతముగా కాకాహారమును మాత్రమే విందుగావెట్టి చూడవలయునని ఈసభవారు ఉపదేశించుచున్నారు.
ఉ॥ మందూరు కృష్ణదాసుగారు.
అ॥ మంగళగిరి రాఘవదాసుగారు.
11. ఆదిమాంధ్రులలో కొన్ని తెగలకు వైద్యవృత్తి వంశపరంపరా వచ్చుచున్నది కాని తగిన శాస్త్రజ్ఞానము లేనందున, ప్రభుత్వమువారు ఆయుర్వేదవిద్యార్థులకు కొన్ని స్కాలర్‌షిప్పులు ఏర్పాటుచేసి ఆదిమాంధ్రులలో వైద్యవిద్యను వ్యాపింపజేయవలెనని యాసభవారు తీర్మానించుచున్నారు.
ఉ॥ మంగళగిరి రాఘవదాసుగారు
అ॥ తాళ్లూరి జియ్యరదాసుగారు.
ఏకగ్రీవముగా సభవారిచే ఆమోదించబడినది.
12. ఆంధ్రదేశమునందలి ప్రసిద్ధ యాత్రాస్థానములగు తిరుపతి, భద్రాద్రి, సింహాచలం, మంగళగిరి మొదలగు జేనాలయములలో యితర జాతులవలె మనముకూడ నేర్చుకొని ప్రవేశించి పాక్షును సంపాదించుటకు మనము సత్వ్యగ్రహమును కొనసాగించవలయుననియు యందుకుగాను ఈ క్రిందివారిని ఉపసంఘముగా యేర్పడి కార్యవిధానము నిర్ణయించుటకు యాసభవారు కోరుచున్నారు.
ఉ॥ మందూరు కృష్ణయ్య.
అ॥ మంగళగిరి రాఘవదాసు.
13. విద్యాగంధము లేక, అజ్ఞానమునకును, దారిద్ర్యమునకును గురియై, యుగములుగ, అక్యస్యాత్యంత్యముగాని, సాంఘికభావముగాని, అధికముఖముగాని, నైతికదృష్టిగాని లేని వారమై కాశ్యోత బానిసలుగ చూడబడుచున్న ఆదిమాంధ్రులను న బడు మేము, యీ మహా జన సభ యందు సమావేశమై, ప్రభుత్వమువారిని తోడిపొందువులను, యితర మతములను నీ జేతయులను, నిర్బంధించిత తెకండరి విద్యావిధానమును మాకై శ్రమముగా యేర్పాటుచేసి మా యజ్ఞాన తిమిరమును తొలగించి, మాకు యీ మానవప్రపంచమును, ఉచితముగా స్థానములు మేము అలంకరించుటకుగాను తగిన శక్తి సామర్థ్యములను, మా కొసంగి, దేశభక్తిదయమునకు లోకకళ్యాణమునకు సహాయపడుదురు గాకయని ప్రార్థించుచున్నారు.
ఉ॥ తాళ్లూరి జియ్యరదాసు
అ॥ కుసుమ వెంకట్రామయ్య
14. ఆదిమాంధ్రులలో స్త్రీవిద్య బొత్తిగా అభావముగా నున్నందున ప్రస్తుతము కనీసము ఆంధ్రజిల్లాలన్నీటికి ఒక్క నూరుమంది బాలికలైన ఉచితభోజనపరిగృహముల తక్షణము నెలకొల్పవలసినదిగా యాసభవారు ప్రభుత్వమువారిని కోరుచున్నారు.
ఉ॥ ప్రెసిడెంటి ఆదేశారాయణరావు
అ॥ మందూరు కృష్ణయ్య
15. హిందూమత వ్యాపకము కొలతకు, హిందూమతాభిమానులను, నిమ్మజాతులధర్మకై పాటుపడు మహనీయులను, ప్రచారకనిధినిగూర్చి ప్రచారకసంఘమును యేర్పరచవలెనని యీ సభవారు కోరుచున్నారు.
ఉ॥ కుసుమ వెంకట్రామయ్య
అ॥ గురక వెంకటేశ్వర్లు
16. ఆదిమాంధ్రులు ఉద్యోగదాధ్యత నిర్వహించగలిగిన ఏమాత్రపు ఉన్నతవిద్య అభ్యసించినను అట్టివారిని దొరతనము వారు తమ ఉద్యోగశాఖలోనికి తీసికొని వారికి ఉద్యోగము లిచ్చి ఆది ఆంధ్రజాతిని ప్రోత్సహపరచవలయునని ఈ సభవారు ప్రార్థించుచున్నారు.
ఉ॥ నరాలెట్టి దేవేంద్రుడుగారు
అ॥ ప్రెసిడెంటి ఆదేశారాయణగారు
17. (ఎ) నిమ్మజాతులకు అక్యంత స్వల్ప భూఖండములు మాత్రమే యిచ్చును. యీసంఘమువారిని భూస్వాములను చేయు నీతికూడవని దొరతనమువారు తలంచుట అక్రమమని యీ సభవారి స్పష్టాభిప్రాయము.

- (బి) పశ్చిమగోదావరిజిల్లా కలవరూడిలో సరపుటపాడు వగైరా స్థానములలోను కృష్ణాజిల్లా కైకలూరు తాలూకాలోను, ఇంకా యితర ప్రాంతములలోను, దొరతనమువారి చేతిలో నున్న పెద్ద భూఖండములైనను చేతిను సమ్యకాతి అభ్యుదయ సంఘముల ద్వారా యిప్పించి ఆదిమాంధ్రులను వారి కృషి సంస్కరణములను ప్రోత్సహించవలెనని దొరతనమువారిని కోరుచున్నారు.
ఉ॥ కుసుమ వెంకట్రామయ్య
అ॥ నూరిక్కి వెంకటేశ్వర్లు.
18. ఆదిమాంధ్రసంఘములో జరుగు శుభాశుభకార్యములందు దానుట్లు వైష్ణవులు వచ్చి కల్పకండెను చక్క-బెట్టు వాడుకగలను. అట్టివారిలో చాలామందికి రాస్త్రజ్ఞానము మొదలగునవి కలిగి తెలియకపోవుటచే, శ్రీరామేశ్వర చార్యులవారి సేద్యము సేద్యతోను యదుమి, వచ్చుబడుల వర్ణలవంతపరచుటయు, కల్లు మాంసాదులను తిచ్చి తమకు యివ్వవలసినదనియు, కట్టుసారాయి కలపతైలంకర్యమును నెలమలతో సంఘముకేధించుచుండుటయునైతే తలకును, అట్టి వైష్ణవ దాసులు తమ నైతికస్థితి చక్క-చరుకొనవలయుననియు, అట్లు చక్క-జరుకొనని పక్షమున అట్టివారిలో యెట్టివిధమున కార్యములు చేయించుకొనరాదని యీ సభవారు ఆదిమాంధ్రులను హెచ్చరించుచున్నారు.
ఉ॥ కుసుమ ధర్మన్న
అ॥ రాయడం గంగయ్యగారు
- ప్రభుత్వమువారు ఆదిమాంధ్రుల విద్యాభివృద్ధికియు చలుపు కృషియందు, అనగా వారు ఆదిమాంధ్రులకు ప్రత్యేకముగా యేర్పాటుచేయు స్కూలుయందుగాని, వసతి గృహముల యందుగాని వమధ్యలకనై, విద్యావంతులగునట్టి ఆదిమాంధ్రులను ఉపాధ్యాయులుగను, సరిగృహములయందు చాడెనుగను నియమించుటయు, వానివై విచారణకడనున్న సెలవును ఆది మాంధ్ర నాయకులనీ నియమించుట మిది. ప్రయోదాయకముగాని, ఆదిమాంధ్రులను వికముగ్రహము, పిలయినచో అపకారము చేయుటకు కాదుకొనియున్న ప్రావీణ్యమును నియమించుట కేవలము నింద్యమని యీ సభవారు నిర్ణయించుచున్నారు.
ఉ. ప్రెసిడెంటి ఆదేశారాయణ.
ఆ. వేమురంగయ్యగారు.
20. అక్టోబరుమాసంలో ఆంధ్రదేశమునను రాబోవు నైమను కమిషనువారికి, ఆంధ్రరాష్ట్ర ఆదిమాంధ్రసంఘమువారు ప్రత్యేకవన్యాసప్రము యిచ్చి పీఠకృష్ణములు వారితో చెప్పకొనటకుగాను శ్రీ లేబరుకమిషనువారు ప్రత్యేక ఆహ్వానము సేర్పరచి, మాకు అవకాశము కలుగజేయవలయునని లేబరుకమిషనువారుని ఈ సభవారు కోరుచున్నారు.
ఉ. న. దేవేంద్రుడుగారు.
ఆ. మంగళగిరి రాఘవదాసుగారు.
- ఇందుకు ఉపసంఘముగా యేర్పాటు చేసినమొదల.
(1) గంటామ సాకిడిగుళువులు.
(2) విశాఖట్టుం, దత్తు సదానందరావు.
(3) తూర్పుగోదావరికుసుమ ధర్మన్న పీరాస్వామిగార్లు,
(4) పశ్చిమగోదావరి నరాలెట్టి దేవేంద్రుడు, రాయడం గంగయ్యగార్లు.
(5) కృష్ణా, సుంద్ర వెంకయ్యగారు యం. ఎల్. సి. ప్రెసిడెంటి ఆదేశారాయణగారు.
(6) గుంటూరు, మంగళగిరి రాఘవదాసుగారు యం. ఎల్. సి., తాంపిర్ర వెంకటస్వామిగారు బెజవాడలించిపేట.
10. నూరిక్కి వెంకటేశ్వర్లు 11. కుసుమ వెంకట్రామయ్య 12. నల్లూరు వెంకటాచలం 13. కడపగంగాధర శివ, ఎమ్. ఎల్. సి 14 కర్నూలు, 15 బద్రి, 16. అనంతపురా, 17. చిత్తూరు
తక్కినవారిని చేర్చుకొని అధికారముతో ఆంగీకరింపబడినది.
మొత్తము 20 మొదల.

(ప్రత్యేక విలేఖరి)

ఫేమిలి వస్తుదరు

గజ్జ, చిడుము, మొలగజ్జ, చప్పి, మేసరములు, గాయములు మొదలగు వస్తువస్త్రములను చూడగలములకు అమాఘము. కొబ్బరినూనెతోగాని, పచ్చివోగాని, జేసలైనుతోగాని కొద్దిగావపుడుకలిపి రాయవలయును.
నోటికి తగిన భయములేదు. మంట, దురదగుడు దాగుపడుట మొదలగునవి లేకుండా రెండుప్రాంతలలో తప్పక గణముకలుగును. వెల 0-4-0, గోలేటి వెంకట్రావు, సోల్ ఏజెంటు శ్రీగాంధీ స్పాంసరీ, అవిడి, గోదావరి.

పంచముని ప్రలాపములు

- ఉ. శ్రీరమణీమనోహర! య - శేషజగజ్జననంబున! సం
సారపయోధిమగ్నజన - సంఘజనంబుల రక్షకా! వారి
భూరికృపాసముద్ర! యభు - భూధరవ్రతము, మమ్ము ప్రో
దియక
- కొరికదీర్చరాజు; మది - గోలగ నెంచకు కంపధ్వంసకా. (1)
- సీ. అంటరాదని వీరి - సన్మయశానె -
తోడిమావపు లన - మాటమలలి
అంటినంత నెతను - ఆత్మకృష్టికిభంగ
మొనగూడుననుచు నా - ననముమాడ్చి
దాడలఁ బోసక - దాహంబు కొనసక
- ధర్మవిధులధర్మ - వర్ణమనె
గోవధావలని - గుణహినులుగ నెంచి
గ్రామంబుననుచు నా - కంబుజేసి
- సీ. ధర్మపథముబోవాడి య - ధర్మగతిని
తోడిజనులను బాత్తుగ - దూరపఱచి
గుణగణంబుల నెంచక - కూరబుది
జన్మవారికి నేదిధి - నోనరుయతిమ.
- సీ. బహుకాలములనుండి - బాహ్యములగుచి
దాబులు లవిలేక - నధములేరి
స్వాతంత్ర్యమా లేదు - స్వావిధి మ్మల పదా
దాస్యవృత్తిని జన - దాడిలేదు
పురబాహ్యముననుండి - పూర్ణాంధకారతక
బోరలును నెచ్చులు - బొందనయిరి
బ్రతుక ధైర్యము బాటు - పడబ్రయ్యించిన
- సీ. అల్పమయినట్టితొడ్రా - లమలకైన
గలదు స్వేచ్ఛ గృహంతర-గమనమునకు
కడకునానిండు ప్రతి కెల్లు - గలుగదాయె
కరుణ; జన్మపాపమెగాని - కర్మగాదు. (2)
- ఉ. భారతమాతకు నుతులు - ప్రాభవశ్రీహరిభక్తు లెల్లరక
ధీరతయందు నెవ్వరికి - దీనినవారలుగారు, నెవ్వరిక
గౌరవప్రాత్రులయ్యున - గౌరవమందగ్రాసెబ్రహ్మ, మీ
దాదామానందంబులను-దారితమార్చిపార్వ మొప్పగాక.
- సీ. మాద్రాదిజాతుల - కుదికడంచెన
మాంసాదులను దిండ్రు - మందమరిని
పంచములను నట్టి - పామరహృదయాలై
చేసినచేపుత - చేసి చనిరి
- ఆచారములుమాడ - నందరివొకరిరి
తిండిగుడువులతోన - రెండునొకటై
మతముబాడగనొక్క - మతమెయిరువురిదిని
వారిభజనంబుల - మార్గ మెసగు
- సీ. శ్లేషమేమియు లేనట్టి వీరజనల
నవ్వుకవ్వంబులను దెట్టి - తిట్టనగునె
గుగంబులంబునట్టిజాతు మీ - సోదరులను
దాపుకేరిచి ప్రాపుడి - ధర్మమొక్క.
- సీ. తొలిగిపొమ్మన్నను - దూరముబోవుచు
గురుగౌరవము జూప - మరువరైరి
అంటరాదని వారి - ననతల దరిమిన
గురుగౌరవము జూప - మరువరైరి
ద్రోహంబు నెంచియు - దూరముబొమ్మన్న
గురుగౌరవముజూప - మరువరైరి
విద్య రాదని, వారి - పెదగులజేసిన
గురుగౌరవము జూప - మరువరైరి
- సీ. కష్టవిఘ్నరతుల కోర్చి - కఠినమైన
శిక్షలను నోర్చియున్నట్టి - శీలవతుల
అదిమాంధుల రక్షించి - ఆవనియందు
పేరు పెంపుల బొందడి - ప్రియము మీఱ.
- ఉ. రామనిజామమంత్రిమును రమ్యముగా జపించియావరం
ధామని సర్వకాలము-ధ్యానము పలువురు నుండినట్టియా
పామరపంచమత్రణల ప్రాణపండుగు జూచిప్రాచుటలో
శ్రీయతులైన మీరలను-శ్రేష్ఠతమంబగు నుద్యమంబగుక.
- చి. ఇతరమతెయిలన్నియును-నెవ్వనిజూచియు, నాదరించి
యొక, పతతమున్నేవాభావములు చాలగ జూపుచు నాత్మకుది
తో, మతమున జేర్చియొక మడిని మరయులేక భుజింపనిత్తు
మతమున కెట్టి హింసదళ కట్టెనో తోచదు మాధవా! వారి!
సీ. కడజాతివారింట్ల గలసిభుజింపను
నడువలేను మనంబు నొచ్చుకొనగ
పలికియె యిగమమేము పంచమత్రణలతో
స్నేహంబు లేప్రాదు నేయడను
చెప్పియెలు ముమేము చేరి మాధులతోడ
పొందుగా వియ్యంబు లందుడనుచు
అదియెలుగడమమేము అంత్యవర్ణ జాలను
విందువేడ్కలను రావింపుడనుచు

శ్రీ దుర్గా ఆమె చూర్మ-బెజవాడ

విక్టోరియా పబ్లికు హాల్ లో

శ్రీ వెంకటగిరి కుమారరాజు సర్వజ్ఞకుమార కృష్ణయాచేంద్ర బహద్దూరు జమీందారిగారి
యాజమాన్యమునను, సమతుల్యమునను.

2. రత్నావళి

8-8-1928 బుధవారము సాయంకాలము 6 గంటలకు

3. శ్రీకృష్ణతులాభారము

9-8-1928 గురువారము సాయంకాలము 6 గంటలకు

ప్రదర్శించెదరు.

పాత్రధారులు:-

1. నాట్యచార్య యడవల్లి సూర్యనారాయణరావుగారు-వత్సరాజు, కృష్ణుడు.
2. నటకావతంస స్థానం నరసింహారావుగారు-నత్యభామ, (తులాభారము.)
3. రంగమార్తాండకపిలవాయి రామనాథశాస్త్రిగారు-నారదుడు, (తులాభారము.)
4. గానబాలనరసవతి కే. రఘురామయ్యగారు-రత్నావళి, (సాగరిక) (రత్నావళి.)

శ్రీయతులు వి. నరసింహాశాస్త్రిగారు-కవుతా ఆంజనేయులుగార్లు మున్నగు సుప్రసిద్ధనటులు
పలువురు ప్రధానపాత్రలను ధరింతురు.

ఆర్. కే. రావు, గా. కార్యదర్శి.

గీ. వికమత్సము జూపిన నంతెచాలు
సహజపద్యానములు చూపి సానుభూతి
వెల్లడించియు మా కన్నివేళలందు
భ్రాతృవాత్సల్య లై యుంబ భవ్యమగును||

బద్దెల రామకృష్ణయ్య,
కార్యదర్శి, ఆంధ్రదేశ ఆదిమాంధ్రమహాజనసభ,
గుంటూరు.

5వ ఆంధ్రదేశ ఆదిమాంధ్రమహాసభ-గుంటూరు

సీ. ఆదిమాంధ్రులతోన, ఆచార్య లనదను
నిత్యశ్రీచైతన్య నియమపథుడు
చంపూరువంశమున, కుసిరంబుగ బుట్టె
కంకయాశ్యాసన, విమలయశుడు
సేవాశ్రమంబులో జేరియు బహునాథు
పంచమనేపయే బరపుచుండె
కాసనసభలోన నోపింపవలెను
నిమ్మజాతులనే నెపుడు జేయు.

తే. ఆర్ ఇందియా కాంగ్రెసు మెంబర్ యలరె నితను
జిల్లయెడ్డుకేవనల్ కాన్సిల్ మరీ జిల్లాబోర్డు
తాలూకా యూనియన్ బోర్డు తరగలేక
యెన్నియెనియు, పదవుల నలరినాడు.

2. ఉ. శ్రీసతికునియె యమతనరులచే విలసితమైవలంబు
గుడివాడను కృష్ణమండలము, కుసిరవాసమనేన ఆశ్రమం
బజనోక సంస్థాపితముచేయబడెనటరామచంద్రచేక
కడువడి శ్రీరాధాభిధు గామతనీసునునెల్ల వేళలక! 2.

తే. ఆదిమాంధ్రుల కెదవ ఆంధ్రసభయు
అభ్యుదయముగోరి అత్తుడపు డడ్డలేక
జరుగుబడుచుండె జకలార జయముగోరి
వారివరలున వెల్లి ననవరతము.

చుండూరు కృష్ణదాసు
మల్లవరం, కృష్ణాజిల్లా.

కళావంతుల సరిన్కరణము-ప్రముఖుల సహాయము

29.7.28 లేదిన ఆంధ్రరాష్ట్రీయకళావంతుల సంఘ
సంస్కరణ మహాజనసభ కన్ని విధములను సహాయము చేయుట
యేగాక ననుగ్రహ ప్రేమాత్మహములతో భోజనంబిడి గౌర
నాలోగ్య వివాహ ముచేసినములు లేకసరికవ్వకరంపర లకథ విం
చుచున్న దేవదాసీల సాంఘిక సంఘసంస్కరణమునను, దేశీ
యుల ధన గౌరవాకోగ్య వివాహసారములను కాపాడుట
కును, దేశకళంకము దీర్చుటకును, అన్నివిధములను సహాయ
వడిన శ్రీయత నడింపల్లి నరసింహారావుపంతులు, గుండూరు
రామచంద్రరావుపంతులు, మానికొండ సత్యనారాయణపంతు
లు, ఆంధ్రరాష్ట్రీయ సహకారావ్యవసాయసభ్యులు, నీ సం
స్కరణయందుండు ప్రయత్నముచే అన్నిభుక్తులను తామే ధరించు
కొని యీ సంస్కరణము జయము బొందు నువదేశ మీసాంఘి
కులకుజేసి యీ యవసరసభ కధ్యక్షత వహించిన శ్రీయత
వి. రామదాసుకుంతులుగార్ల కి యాంధ్రరాష్ట్ర కళావంతుల
సభతరపున కృతజ్ఞ తాపూర్వవందనము లర్పించుచున్నాను.

దేవదాసీలగురించిన దాక్షర ముత్తులక్ష్మీరెడ్డిగారి విల్లును
నామోదించవలయునని మద్రాసు చట్టసభ్యులనుగోరువ తీర్మా
నించిన ఆంధ్రదేశ సంఘములవారికిన్

తమర కళావంతుల సంఘసంస్కరణ పరిశీతులనుసం
గ్రహముగా నిజీంచిరి 272, 273 వి. పి. సీ. వెక్కిలెలక సవ
రణను నేటుపథలో శ్రీయత వి. రామదాసు పంతులుగారు
పెట్టినట్లు యెపెట్టికొనూడా తాము తెట్టి యాజాతినధరించ
వలయునని ప్రార్థింపగా యీ సంస్కరణమునందుండు వారి,
నిజప్రేమను నాకు దెలిపి తప్పక నా సవరణను యెపెట్టిలో
పెట్టుదునని వాగ్దానము లర్పించుచున్నాను.

విద్యావంతులు పెక్కినాధిపతీయులగు శ్రీయత కే.
వి. రెడ్డిశాయుడుగారు మద్రాసు ప్రెసిడెన్సీలో జనీవా సభ
కెమ్మకొనబడినవా రొకరగుట కుభావము. అనాలోగ్యవ్యభి
చారపుత్తు శ్రీ దేశీయులనెల్లు బాధించుచున్నదియు జనీవా సభ
లో చక్కగా దెలిపి సరికవ్వముల పాలుచేయుచున్న నీరెండు
వృత్తుల నశంపచేయుటకు తగిన పని చేయుదునని మునారు నాలు
గుజనముల క్రితము తమకు మద్రాసులో జరిగిన సానుభూతి
సభలో మాడ్చుటించిన రెడ్డిశాయుడుగారిని నా సభవారు కొని
యాడుటయేగాక దేశీయులెల్లరు వారికి సానుభూతిని చూపక
మానరు. దేవదాసీల సంస్కరణ కాటంక మైన పద్ధతులన్నింటిని
జనీవా సభలో దెలిపి దేశకళంకమును దీర్చి దేవదాసీల సంస్క
రణ జయమునకు తోడ్పడవలయునని శ్రీయత కే. వి. రెడ్డి
శాయుడుగారిని యీ సంఘముతరపున, ప్రార్థించు చున్నాను.

గుంటూరు నాగభూషణం,
రాష్ట్రీయ కార్యదర్శి.

గిద్దలూరు- కలరా

ఈ గ్రామంలో కలరా వినుల భయంకరముగా నున్న
ది. కేటివరకు మొత్తముమీద గుమారు 120 మందికి యీ జా
డ్యము సోకి అందులో సగముమంది మృత్యువునాత బడిరి. నై
ద్యసౌకర్యములు బాగుగాలేవు. యూనియన్ వారి సహాయము
లు ఇతర ఆధికార సంఘముల సహాయములు విశేషముగా
లేవు. గొప్ప ఉద్యోగములు ప రూ. 50 పోదగినవారు.
వారివారి కుటుంబముల సౌకర్యార్థము పరగ్రామములకు పారి
పోవుచుండిరి. గ్రామంలో చాలమంది ఊరువదిలి వెళ్లిపోయిరి.
వీరుల సౌకర్యములను విచారించువారు లేరైరి. కలరావారిమం
దు కొంతమందికి జేసివారు. అందులో యెవరికిని యీకలరా
వ్యాధి సంభవించలేదు. ఈలోజన కొంత నెమ్మదిగా ఉన్నది.
గ్రామంలో సడదు వ్యాధి తగిలినవారిసంఖ్య తగ్గినట్లుగా కాన
నిచ్చుచున్నది.

అయితే యీ గ్రామంలో నుండు వీలపొలిటి త్రిమా
ర్తులన్నట్లు, ఈతాలూకా కచ్చేరిలోనుండు గుమాస్తాగారైన
కే. టి. రంగాచార్యులుగారున్న, ప్రజలు ప్రాక్తివనరు దా||
గోపాలకర్మ ఎల్. ఎమ్. పి. గారున్న యెంబటు శిర్మగారున్న
యీవీరులయందు చాలా యసురాగముగలవారై పదిరు వీరము
యీవ్యాధి సంభవించినచోట్లకు వెళ్లి వారికి మందులు, గంజి
మొదలగా గలవి వారికి యిచ్చి, తమదేశకవ్వమే కాకుండా
డబ్బునుకూడ నెలపుచేసి గ్రామజనులప్రేమకు పోత్రు లైరి.
వారికి దేవుడు ఆయురారోగ్యైశ్వర్యముల నిచ్చుగాక! మద్రా
సు ప్రధానమంత్రిగారు 4 లేదిన యీగ్రామంమీదగా వెళ్లు
చు రనిన్ని వారితో ప్రజలు సడదు కలరావిషయమై కైద్య
సహాయముకొరకు వారిని జూచుటకు ఏర్పాటు చేసికొన్నట్లు
తెలియుచున్నది.

(బక విలేఖరి)

శ్రీ గోవిందరాయ సురభినాట్యసభ

సురభినాట్యసభ గతనెల 31 తేదీన ప్రసంగించిన సావిత్రి నాటకమును ప్రదర్శించిన సందర్భమున యాజమాన్యము వహించిన శ్రీయుత జ్యోతిర్ధారక కాళిదాసుని శాగ్వర్ణరావునకు యాభివర్ణనము చేసింది.

సురభినాట్యసభాసమాజమువారు నేటి నాటకమున నా యాభివర్ణనమును ప్రదర్శించి నన్ను గౌరవించినందుకు కృతజ్ఞతను తెలుపుచున్నాను. ఈనాటక సమాజాధిపతులు గోవిందరావుగారు నాటకకళాభ్యుదయమునకు చేయుచున్న ప్రయత్నములు ప్రశంసనీయములు. నేను 40 ఏండ్లకు పూర్వము సురభినాట్యమును చదువుకొనునపుడు నాటకసమాజములు క్రొత్త గా నెర్పడినవి. అప్పుడే యూరియందు నాటకప్రదర్శనములను నేను చూచియుంటిని. నాచిన్నతనమునందు నేను కొన్ని నాటకములందు వేషములను వేసియుంటిని. అప్పటికిని ఇప్పటికిని నాటకరంగమునందు విశేష మైనమార్పులు గలిగినవి. ఆమార్పులు నేటి ప్రదర్శనమునందు గోచరమవుచున్నవి. మన దేశమునందు నాటకసమాజములు సామాన్యముగను విలాససమాజములుగను న్నున్నవి. ఏయద్యోగములలో ఏవిషయములలో వారికి వీలైనపుడు నాటకములను ప్రదర్శించి ప్రజల కానందమును గలుగజేయుచుండిరి. అట్టి నాటకసమాజము లిప్పటికిని గలవు. కాని అన్ని కళలనలెవే నాటకకళయును చిరతరాభ్యాసమువలననే అభివృద్ధి పొందగలదు. అభ్యాసము లేకను కేలము విలాసార్థముగను అభ్యుదయపును వేసెడినాటకము లానందమును గలుగజేయుచు న్నున్నవి. బలవంతముగలిగి వికసించుచున్నవి. నాటకమున వృత్తిగ నలంబించిన సురభినాటకసమాజము క్రమశిక్షాపమును పొందుచున్నవి. నేటి సావిత్రి ప్రదర్శనము విశేషము చేసినది. సావిత్రి ప్రాత్రను ధరించినయంతటి రసానందము గలుగునటులు సావిత్రి పాత్రమును వేసినది. నాటకకళాప్రదర్శనము సులభమై యుండునుగాదు. ప్రతిభావంతులు మాత్రమే రసానందమును గలుగజేయుటకు సమర్థులు. చిరకాలాభ్యాసము లేకను కళాప్రదర్శనమునందు ప్రత్యక్షముగలుగజాలరు. నాటక కళవలెను కొంత యభిరుచి గలదు. నేను బొంబయినగరము నాటకములను జూచుచుండెడివాడను. వర్తమానకాలమునందును చెన్నపురియందు చాంద్రనాటక సమాజములు నాటకములను ప్రదర్శించునపుడు నాటకప్రదర్శనములను జూచి నేనానందించుచున్నాను. ఆంధ్రనాటకములను జూచుటయందు నాకు నలువ జేంద్యమునుభవము గలదు. ఆ యనభవమువలనను నాటకకళ మన దేశమునందు విశేషముగ నభివృద్ధి పొందవలసియున్నదని తోచుచున్నది. నాటకములందు పురుషులు స్త్రీల పాత్రలను ధరించుట యాచారముగనున్నది. పురుషులెంత ప్రయత్నించి నను స్త్రీలవలెను కృంగారకరణారావములను విలాసముగను ప్రదర్శించవలెను. అదేవేషమును ఆదవారే ధరించుట నాటకకళాభ్యుదయమునకు సాధనముగ నున్నది. పాశ్చాత్యదేశములందు స్త్రీలు నాటకములందు వేషములను వేయును గౌరవింపబడుచున్నారు. వ్యక్తముల పండితులు ప్రభువులు వారిలో గలిసి భుజింపుచు గౌరవించుచున్నారు. శ్రీమతి ఆ. లెనా పాత్ర మొదలగునటుల సరిత్రము నటుల కింగ్లాండునందుగల గౌరవమును విశేషముచేయుచున్నది. మన దేశమునందు నాటకకళకు గౌరవము లేకపోవుటవలననే మంచివారు నాటకరంగమునందు ప్రవేశించుటకు జంతువులున్నారు. సంసార ప్రవృత్తియందు దుభోపశనమును గలుగజేసి యానందమును గలుగజేయుటకు నాటకములు మంచిసాధనములుగ నున్నవి. నాటకవృత్తి నవలంబించి మన కానందమును గలుగజేయుగలనాటకసమాజములనునటులను గౌరవింపవలెను. ప్రాత్యహిండుటయును మనదర్శనమై యున్నది.

సురభినాటక సమాజాధిపతులు గోవిందరావు గారు నాటకప్రదర్శనమును వృత్తిగను వేసికొని నాటకకళాభివృద్ధికి చేయుచున్న ప్రయత్నము ప్రశంసనీయము. వీరికుటుంబ సభ్యులు నాటకవృత్తి నవలంబించుచున్నది. వీరికుమారులు అల్లులను బంధువులును నాటకవృత్తి నవలంబించుచు నాటకకళాభ్యుదయమునకు హస్తదర్శకులగుచున్నారు. ఈనాటకసమాజమునందు స్త్రీలు స్త్రీవేషములనే కాకను పురుషవేషములను గాడ వేయుచు పౌరద్యముగాను పాత్రవేషములను వేయుచున్నారు. అక్కలెల్ల సావిత్రి ప్రదర్శనముల పాత్రలను ధరించి మనోహరము ప్రదర్శించిరి. యమపాత్రను ధరించిన టంగుటూరి కోటిశ్వ

బాబోలి సత్యాగ్రహము విరమించుట

ఇరుపక్షములవారికి గౌరవనీయమగు సంధి

సత్యాగ్రహ వైదిలనుదల - గ్రామోద్యోగముల పునరుద్ధరణ - జప్తుభూములు తిరిగియివ్వబడుట

వటల్ గారి వరతులన్నియు సంగీకరింపబడినవి

పూ.నా. ఆగస్టు 6:— బాబోలి సత్యాగ్రహ వైదిలను విడుదలచేయవలసినదని ప్రభుత్వమువారు జ్ఞాపించినట్లు తెలియుచున్నది. (ఆ. ప్రెస్.)

సత్యాగ్రహందోళనము

విరమింపబడుట

బొంబాయి, ఆగస్టు 6:— ఇండియన్ డెయిలీ మెయిల్ పత్రిక పూ.నా. విలేజ్ యోసానాంత్రిము రిగంటలకు గవర్నరు గారి వరతులనంగీకరించుచు లేఖనంపిరియు, సత్యాగ్రహందోళనమును విరమింపవలసినదనియు తెలియజేయుచున్నది. (ఆ. ప్రెస్.)

కాననసభ్యుల లేఖ—ప్రభుత్వమువారు

విచారణసంఘము నియమించుట

పూ.నా. ఆగస్టు 6:— ఏడుగురు కాననసభ్యులు దస్తాకులచేసి యీ క్రింది లేఖను రెవెన్యూసభ్యునికి పంపిరి. (1) రావుసాహెబు భీమాబాయి నాయక్ (2) కే. రాధాకాపురములకు రవారీగారు. (3) జై రాంవాన్, బి. కే. బాయి, (4) సివ్వాసాని. (5) దీక్షిత్ గారు. (6) బాపూజీ ఖాన్ వలే ఖాయి (7) ఎం. కే. జేలీ, కాననసభాధ్యక్షుడు)

రెవెన్యూసభ్యుని నముఖమునకు

ఆర్యా, జూలై 28 తారీఖున తాము వ్రాసిన లేఖకు జవాబుగా, గవర్నరు, ఉపశాసనలోని వరతులన్నియు సంగీకరింపబడినవి తెలియజేయుట కంతయు సంతసిల్లుచున్నాము.

ప్రభుత్వమువారి ప్రకటన

స్వాధీకారియు, అతనికి తోడు రెవెన్యూ ఉద్యోగియు గల విచారణసంఘమును నియమించుచున్నాము. తగాదా వచ్చినప్పుడెల్ల స్వాధీకారి యభిప్రాయమే గణించబడును. ఈ యుద్యోగియులు 1. లాండ్ రెవెన్యూ కోడు నిబంధనల ప్రకారము విచారణ జరుగజేసినందు, 2. ప్రజలకు తెలిసిన సంగతులలో హెచ్చుస్థితియేయుటకు తగిన కారణములు లేవనియు, ప్రభుత్వము వారి ఆధారభూతమైన హేతువులు తప్పునియు నలూర్ కాట్టోరి తాలూకా ప్రజలు చెప్పెడి మాటలలో నెంత సత్యమున్నదో కనుగొనుటకు 3. ప్రజల వివరాలలో సత్యమున్నయెడల సిక్కుల నెంత హెచ్చుంచవలెను, లేక యెంత తగ్గించవలెనో కనుగొనుటకు యోచ్యురవలెనది. ఈ విచారణ సమగ్రమును, బహిరంగమును, వ్యత్యేకముగా గావున ప్రజల సాక్ష్యము నిర్వహింపబడు, సాక్ష్యమును పరిశీలించుటకు సర్వాధికారము కలిగియుండురు. తహీతులపత్రమున ప్లిడరుగాని, యితరులుగాని వచ్చి వాదించవచ్చును. (ఆ. ప్రెస్.)

సూరత్ సభ్యులు మరియొక లేఖ వ్రాసినదని

పూ.నా. ఆగస్టు 6:— సాయంత్రము రిగంటలకు మారకుజిల్లా కాననసభ్యులు రెవెన్యూమెంటరుగారికి గవర్నరు తాళ శాసనములోని వరతులన్నియు సంగీకరింపబడినవి తెలుపు ప్రకటననుగాంచిరి.

పూ.నా.లోను, బొంబాయిలోను ఒకేసమయమున ప్రభుత్వమువారుకూడ విచారణసంఘమును నియమించినట్లు ప్రకటనగాంచిరి.

సత్యాగ్రహ వైదిలను విడుదలచేయవలసినదనియు, జప్తు భూములను రహితములకు తిరుగ వివ్వవలసినదనియు, గ్రామోద్యోగియులను ఉద్యోగములలో సుండుదనియు ప్రార్థించుచు కరు మరియొక లేఖను ప్రభుత్వమువారికి వ్రాసెదట.

ఈ విషయములంత మాత్రములుగావు, గవర్నరుగారికి నేరస్తులను దయతో మన్నించెడు హక్కుగలదుగావున వీరివిడుదలలో కష్టమేమియునుండదు.

సర్కార్ వల్లభభాయి సత్యాగ్రహము విరమించుచున్నారని తెలియుచున్నది.

రరావుగారు యమపాత్రవేషమును చక్కగావేసి ప్రేక్షకుల కానందమును గలుగజేసిరి.

నాటకముల రాబడినుండి కొంతసామును గోవిందరావు గారు ధర్మకార్యములకు వినియోగించుటయను ప్రశంసనీయముగ నున్నది. సురభినాటకసమాజము చిరకాలము వర్ధిల్లి నాటకకళాభ్యుదయమునకు హస్తదర్శకులకు భగవంతుడనుగ్రహించుగాక!

గౌరవనీయమగు సంధికి రహితములే కారకులు

భారతీయులందరు సంతోషపరవశులగుట

శ్రీ ప్రెస్ కంటివార్త

పూ.నా. ఆగస్టు 6:— బాబోలి సత్యాగ్రహందోళనమును నందుటకు ప్రజలందరు సంతసించుచున్నారు. ప్రభుత్వమువారి చెంకపట్టునలన సంధి ప్రపంచమున నిన్నియు విఫలములగునని యిది సరకు ఆనుకొనియుంటిమిగాని అట్లు కాకపోవుట సంతోష ప్రదము. బొంబాయి కానన సభ్యులు లేనిపోని వ్యాఖ్యానములు చేయక మాన్పుటగా మూడుమాటలు వ్రాసి రెవెన్యూసభ్యుని కందిచ్చిరి. ఇది యివ్వగానే ప్రభుత్వమువారు బాబోలి సత్యాగ్రహ వైదిలను విడుదలచేయవలసియు, గ్రామోద్యోగియులను తమలలో చేర్చుకొనవలసినదనియు మూడు కలెక్టరుకు వ్రాసిరి. ఈ సమస్యా పరిష్కారము బాబోలి రహితముయొక్కయు తత్త్వాదుకుడగు వల్లభభాయిగారి దైర్య సాహసములను చాటుచున్నది. గాంధీ మహాత్ముడు వ్రాసిన వరతుల పట్టికనే ప్రభుత్వమువారు మార్చలేమియు లేక సంగీకరించిరిని తెలియుచున్నది.

మున్సి గారి యభిప్రాయము

పూ.నా. ఆగస్టు 6:— బాబోలి రహితము అసమానముగు దైర్యమును త్యాగమును ఓర్పు మాత్రులవలన వారి పోరాటమున జయము గాంచిరి. ప్రజలకును ప్రభుత్వమువారికిని గౌరవప్రదము. భారత ప్రజాభిప్రాయము జయించినందుకు నాకు పట్టరాని సంతోషము కలిగినది. ఈ సందర్భమున వల్లభభాయి గవర్నరు చున్నిలాల్ మెహతా కష్టమునకు చేసిన కృషికి మనమెంతయు కృతజ్ఞులమై యుండవలెను. ఇకమిడట యీసంధికి అంతరాయము లేమియు రావని నేను తలచును. (ఆ. ప్రెస్.)

లాలాజీ నారాయణ్, భీమాబాయి నాయక్, జయరాం దాస్ చౌలాల్ రాం, బ్రాహ్మచేతర పక్ష నాయకుడగు నాదర్ గారు సంధి యిరుపక్షములవారికి గౌరవప్రదముగా నున్నందులకు సంతోషించుచు వల్లభభాయి, గవర్నరు, చున్నిలాల్ మెహతాగారి కృషికిని ప్రశంసించుచున్నారు. (శ్రీ. ప్రెస్.)

స్టేట్సుమెన్ వత్రికావ్యాఖ్య

కలకత్తా, ఆగస్టు 7:— ఒక వంక శ్రీమహాత్మాగాంధీ వల్లభభాయి పటేలుగారిని మరియొకవంక క్రొత్తగా నియమించబడిన కలెక్టరును, భూములనుకొని తిరుగ నిచ్చినవారిని ప్రశంసించుచు స్టేట్సుమెన్ వత్రిక యిట్లు వ్రాయుచున్నది.

‘భారతదేశపు లెన్సిన్’ అనియు, బాబోలి బాబ్లిని పస్ అనియు, ఆగ్నేశమునకు పంపబడిన తప్పడు వ్రాతలు ఆధార రహితములని యీసంధివలన లేవవలెనున్నది. మొదటి నుండి యిది సానిక్ సమస్యగా నుండెను. ఇరుపక్షములవారు శాంతిదృష్టితో సంధి ప్రయత్నములు చేయుచుండిరి. చివరకు రాజీతుడినది. ప్రజలను ‘అశాంతివేయుట’ అపరమము లేకపోయెను. ఇంటర్ లుక్ సర్క్లె వాల గారలు దీనిని గమనించెదరు గాక!

ఆమృతబహద్రులక యిట్లు వ్రాయుచున్నది. చిట్టచివరకు శాంతిదృష్టితో మెలంగి సంధిచేకొనిన బొంబాయి ప్రభుత్వమువారు ప్రశంసార్హులే. వానియంతెక్ న్ను ఆసమానదైర్యమును ఆత్మత్యాగమును ప్రకటించిన బాబోలి రహితములను వారి మహానాయకుడు వల్లభభాయి పటేలుగారును ప్రజలందరివలన వేనోళ్ల కొనియాడదగినవార. (ఆ. ప్రెస్.)

బర్మా కాననసభ

రంగూను, ఆగస్టు 6:— బర్మా కాననసభాసమాజేము నేడు ప్రారంభమైనది. సామ్రాజ్యకాననసభాధ్యక్షు లగు గా. వి. జే. పటేలుగారు యీ సమాజమునందు ప్రేక్షకులుగా హాజరైరి.

సభాపర్య జరుగుచున్నది. ఆ. ప్రెస్.

వర్ రాబట్ల హెన్రీ హోడ్లగారు భవిష్యంబు.

యన్ హిస్ షాను గారు

చీనా జాతీయపక్షనాయకులలో నొకరు. చాంగ్ హ్సీలినుగారి తదనంతరము పెకింగు నగరమున నేర్పడిన జాతీయపక్ష ప్రభుత్వ మేర్పడెను. యన్ హిస్ షానుగారు పెకింగు గవర్నరుగ నియమింపబడిరి. పురపాలననిబంధనలగూర్చి పోలీసు అధికారితో సంప్రతించుచున్నారు.

ఆంధ్ర స్త్రీవిద్యార్థిసంఘము

ఏర్పాటుకావలెను

పి. పారిజాతమ్ కన్యగారిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:— గత నాల్గైదేండ్లనుండి మద్రాసులో 'ఆంధ్ర విద్యార్థిసంఘము' అనుకేర నొక సంఘమున్నదనియు అసంఘము చాలవరకు ఆంధ్రవిద్యార్థుల శ్రేయస్కరించున పనిచేయుచున్నదనియు నందరకును తెలిసిన విషయమే. ఈ సంఘపు కార్యదర్శులెన్ని సార్లును కోరినను వివిధ పాతకాలలందు విద్య నభ్యసించుచున్న ఆంధ్ర స్త్రీ విద్యార్థులు యీ సంఘము నెడల తగినంత అభిమానమును గల పరచుటలేదు. స్త్రీ విద్యార్థులీ ముఖ్యము సంఘమునందేగాక తదితర మహిళా పభలయెడలను కూడ ఏవగింపు కలిగించునాడు.

విద్యార్థులను ఒక సంఘముగానికి చేర్చి పరస్పరసహాయ భావములను వారియందభివృద్ధిగాంచుట వారియభిప్రాయములు అదర్శములు యింకొకరికి వెల్లిబుచ్చుచుండుట వారియందు వికృత్యమును పెంపొందించుట మున్నగువి విద్యయొక్క ముఖ్య భిప్రాయములలో కొన్నియనుటకు సందియములేదు.

ఆంధ్రులలో నడువజేర్చిన స్త్రీలు బహుస్వల్పము. ఆ

స్వల్పసంఖ్యకులలోను అధికసంఖ్యకు లిట్టి సంఘములందు పాల్గొనుటలేదు. ఈ నగరముంగల ప్రధాన ఆంధ్ర విద్యార్థి సంఘములో చేరటకు స్త్రీ విద్యార్థులకు ఇష్టములేనట్లు అనుభవములను తెలియుచున్నది. కావున ఆంధ్ర స్త్రీవిద్యార్థి సంఘము నొకదానిని ప్రత్యేకముగ నేర్పాటుచేయుటకు ఉన్న శింపబడెను. ఇట్టి సంఘములో ననేక పాతకాలందును, కాలేజీలలోను విద్య నభ్యసించుచుండిన విద్యార్థికులు సభ్యులుగ చేరవచ్చును. ఆంధ్ర విద్యార్థి సంఘమున కిదియొక కాళగనుండును. ఆంధ్ర విద్యార్థులయందును విద్యార్థుల యొక్కయు, విద్యార్థినులయొక్కయు హక్కులు, లాభములు పొందుటకు యీ సంఘములద్వారా అందోళనచూ జరుపబచ్చును అదియు గాక ఈ విద్యార్థిని సంఘముచేత చీరగు తమ సోదరివిద్యార్థినులకు సుచితము సాహాయ్యము గూడ గావింప నవకాశము కలుగును.

పై సూచనను అంగీకరించినవా రెవరైనను యీ విషయమున తమమనోచినసూచనలను గావింపవచ్చును. ఉత్తర ప్రత్యుత్తరము లీ క్రిందివిధ సామాను వ్రాయవలెను.

మిస్. పి. పారిజాతమ్

రిజిస్ట్రేషన్
మద్రాసు.

(వెంటటవిల్లు)

నె 15 కు నెంకటచల మొదలిపిధి

బార్డోలి సత్యాగ్రహోద్యమమున గుజరాతుస్త్రీలసహాయకు మిక్కిలి ప్రోద్బలముగ నున్నది. జయిలునకు బోవ సిద్ధముగనున్నట్లు పాటలు పాడుచు ఉద్యమప్రచారము జేయు సెజవాడుగ్రామ స్త్రీల విందుగాననగును.

బ్రాడ్లగారు (ఇంగ్లాండు)

భారత రైల్వేకార్మిక సమావేశమునకు ఇంగ్లాండునుండివచ్చిన బ్రాడ్లగారిని ద. ఇ. రైల్వే కార్మిక నాయకు లగు రామస్వామి అయ్యంగారు, తదితరులు స్వేషనువద్ద సన్మానించిరి. (ప్రె. ఫా. బీ.)

'ఇండియను సివిలుసర్వీసు'

పోటీ పరీక్ష

ప్రభుత్వ ప్రకటనము:— ఇండియను సివిలుసర్వీసు పోటీపరీక్ష 8-1-1929 తేదీన ఢిల్లీలో జరుపబడును.

ఈ పరీక్షాపథము 31-7-28 తేదీ గల ఖాతరు పెంబు బార్టి గెజటునందు ప్రకటింపబడెను.

సిలబసు, రెగ్యులేషన్లు తెలుపగల కాగితములు, దరఖాస్తుపాతములు ప్రభుత్వ ముద్రబాలయ నుండింపెంబు గారికి మింట్టుబిల్డింగ్సు, న్యూదాను వ్రాసిన బడె చుగలరు.

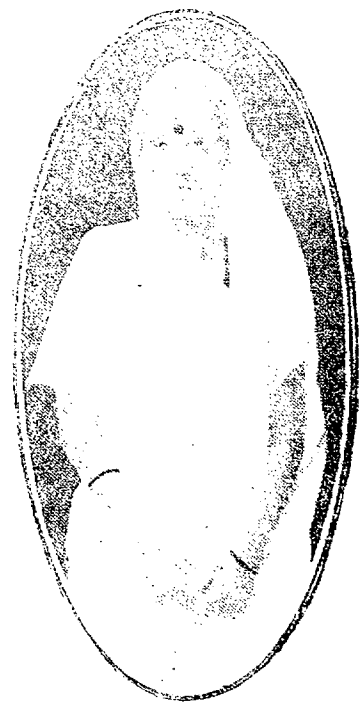
కీ! శ్రీ! ఆంధ్రరత్న గోపాలకృష్ణయ్యగారి నిశికి 9-8-28 బాపట్ల హాలులో గురువారం.

శ్రీ ఆంధ్రనాట్యసభ, బాపట్లనాట్యశాల, శ్రీ! తిరుపతి వెంకటేశ్వర్లులచే రచించినబడిన

శ్రీ కృష్ణ రాయ వారం

నాయంరం 5 కలెలకే

మేనేజర్ కమిటీ.

బార్డోలి సత్యాగ్రహము

మిస్ మితిచేను పెటిటుగారు

బాంబాయి గవర్నరుగారితో సూరతునందు సంప్రతించిన రాయబారివర్గములో సభ్యురాలు.

బార్దోలి పరిష్కారము

ప్రభుత్వమువారును ప్రజలును సరిసమానస్థానములందు నిలిచి ఒకరికొకరు లొంగుటచే గాక పరస్పరపు సంప్రదింపు మూలమున పరిష్కరించుకొనిన వ్యవహారములలో బ్రిటీషు పరిపాలనా చరిత్రయందు బర్దోలి యొక్క టియే ప్రాముఖ్యముగ గనుపట్టుచున్నది. గాంధీమహాత్ముడు నిరూపించిన సత్యాగ్రహ సాధనమును నల్లభాయి పటేలుగారు సరియగు మార్గమున నడపించి రయితులందఱి యున్న చైతన్యత్యాగక్తులను పైకి తేగలిగిరి. బాంబాయి ప్రభుత్వమువారి పు డంగీకరించిన రాజీమరతులను వారిదవరకు గూడ సంగీకరించుటకు వీలుండెను. కాని ప్రతిష్ఠ యక్షమువచ్చి సమాధానము నింతకాలము నిలిపివైచెను. అంగీకరించిన మామరతులను పదునాల్గు దినములలోపల సంగీకరింపును. తేనియెడల ప్రభుత్వమువారు తమశక్తుల సన్నిటిని వినియోగించి లిమి యధికారమును నిలుపుకొందు రని బాంబాయిగవర్నరుగారు జూలై 23 తేదిన బాంబాయి శాసనసభలో నుచిరి. బర్దోలిలో శాసనసభ్యులను జరుగుచున్నదనియు, చట్ట విరుద్ధముగు నిట్టిచర్యలు ప్రభుత్వమువారి సైత మూత్రము సహించజాల రనియు గవర్నరుగారు స్పష్టపరచిరి. వికటరులుగారు ఉన్నతస్థానము నధిరోపించి బర్దోలి యద్యమమును నులిమివైచుటకు సర్వసన్నాహములు గావింపబడె నని వెల్లడిజేసిరి. బాంబాయి గవర్నరు గారు సిమ్లాకు బోయి రాజప్రతినిధిగారితో సంప్రదింపి తిరిగివచ్చిన పిమ్మట పరిస్థితులు చీకట్లచే నావరింపబడెను. మేఘములు దట్టముగ గ్రమ్ముకొనెను. ప్రతిష్ఠయనుపెను భూతము అగ్రస్థానము వహించినటుల దోచెను.

ఇండియామంత్రిగారు అధికారప్రతిష్ఠ నేతీరున నయినను నిలుపగోరి రను వదంతులు వ్యాపించెను. వికటరులుగారి ప్రసంగ మిట్టియూహ కనుకూలముగ నుండెను. ఇందుకు దోడుగ నర్ మైకేలు ఓడ్డయరు మున్నగు శకునపక్షులు, బర్దోలియద్యమము కేవలము ఎచ్చుపన్నులకు సంబంధించినదిగాదనియు, గాంధీమహాత్ముడు తిరిగి అసహాయోద్యమమును ప్రవేశపెట్టి పన్నుల నిరాకరణమునకు ప్రజలను సంసిద్ధపరచుచున్నాడనియు, అందుచే బలహీనత నేమాత్రము జూపక ప్రభుత్వమువారి యద్యమమును అణచివేయవలయు ననియు, బలుకసాగిరి, పార్లమెంటునం దిట్టి ముఖ్యవిషయమై ఎట్టి చర్యజరుగలేదు. మహాత్మునకును, పటేలుగారికిని సమాధానము గుదురునను ఆశ లేకుండెను. కాని, బాంబాయి ప్రభుత్వమువారు దూర మాలోచించి,

పరిష్కారమున కంగీకరించుట యోగ్యముగనున్నది. ఇట్టి చర్యవలన, ప్రభుత్వప్రతిష్ఠ తగ్గుటకు మారుగ, ఎచ్చినది. ప్రజలకోర్కెలను సఫలపరచుటకు ప్రభుత్వము సంసిద్ధతను జూపునపుడే, ప్రజలును ప్రభుత్వముపట్ల నమ్మకము జూపెదరు. లా-ఆర్డరులను రక్షించు మార్గ మిదియే. తమ ప్రతిష్ఠను కాపాడుకొనుటకు ప్రభుత్వమున కింత కన్నను నుత్తమ మార్గ ముండబోదు. ప్రభుత్వమువారు ఇంకను ఎక్కుడు తీవ్రనిర్బంధముల నవలంబించినను, బార్దోలి రయితులు చలించెడివారు గారని స్పష్ట మయినది. నిర్బంధములవలన, రయితులయుద్యమము నకు మరింత బలము గలుగును గాని, అయ్యది తీవ్రపజాలదు. ఈసంగతిని బాంబాయి ప్రభుత్వమువారు గూడ కనిపెట్టి యుదురు. బార్దోలి పరిష్కారమునకు తోడ్పడిన నర్ చునిలాల్ మెహతా, మంత్రి దేశాయి, సూరతు శాసనసభ్యులు, మున్నగు ముఖ్యులు అభివందనీయులే గాని, రయితుల నిరుపమానములగు త్యాగములు లేనియెడల, కారవప్రదమగు పరిష్కారము గుదిరెడిది గాదని చెప్పవచ్చును.

అన్నిటికన్నను, సత్యాగ్రహసాధనము ఉత్కృష్టసాధన మని, బార్దోలియద్యమము తెలుపకనే తెలుపుచున్నది. సత్యమును, అహింసను ఏయుద్యమ మాధారపరచికొనునో, అది తప్పక జయముగాంచును. సత్యాగ్రహవలంబులచైతన్యమతిశయించును. విజయానంతరము, ఉభయపక్షములకును మధ్య మనస్పర్శలు జెరుగుటకుమారుగ, సఖ్యము జెరుగును. పరస్పరానుమానములు తొలగును. దౌర్జన్యమార్గ ములు గాక, తదవలంబుల చైతన్యమును కోల్పోనజేయును. ఎక్కుడు బలము గలవారు తక్కువభాగము గలవారిని సులభముగ నణచివేయగలరు. ఏపక్షము గెలిచినను, మనఃస్పర్శలు బలమై అవి చాలకాలమువరకు రాజుచునే యుండును. అశాంతి వ్యాపించియేయుండును. దౌర్జన్యమార్గ మొకమారు విఫలమయినపిమ్మట, అది తిరిగి తలయెత్తజాలదు. ధర్మబద్ధముగు భారతవర్షమున, సత్యాగ్రహమే అపలంబనీయ మనియు, దౌర్జన్యము నైతికధర్మమునకేగాక, న్యూలాభమునకు గూడ భంగకరమనియు గాంధీమహాత్ముడు బోధించెను. ఇతరచోటుల నవలంబించిన సత్యాగ్రహ పద్ధతులు, మహాత్ముని ఉపదేశములను తిన్నగ ననుమానమునకు దేలేదు. సత్యాగ్రహపద్ధతులయందు సుశిక్షితులై మహాత్ముని పద్ధతులందు పూర్ణవిశ్వాసము గల వల్లభాయి పటేలుగారిచే నడుపబడి, మహాత్ముని హితవును తరుచుగ గైకొనిన బర్దోలి రయితులు తమధర్మమును నిష్కర్షగ నెరవేర్చి, హిందూదేశప్రశంసకు పాత్రులయిరి. భారతీయులెల్లర సానుభూతిని బడయగలిగిరి. తుదకు అధికారహృదయమునందు గూడ పరివర్తనము గలిగింపగలిగిరి. తమభూములు పోవుచున్నను, తమను నిర్బంధముల పాలేయు చున్నను, బార్దోలిరయితులు ఎట్టి అసహనమునుగాని, పరితాపమునుగాని చూపక, ధర్మాచరణపరాయణులై నిలువబడి, భారతభూమికి మార్గదర్శకు లయిరి.

సత్యాగ్రహము స్వత్వరక్షణ కొకమార్గము. అంతియగాని, విరోధమును సాధించుటకుగాని, ఇతరులను నష్టపరచుటకుగాని, పూనుకొనదు. సత్యా

గ్రహవలంబులు తమ త్యాగశక్తివలనను, బాధానభవదీక్షవలనను, ప్రతిపక్షులను సరియగుమార్గమునంకకు మరల్చి బ్రయత్నింతురు. ఇట్టిపద్ధతి దక్షిణాఫ్రికాలో జయప్రదముగ నవలంబింపబడెను. తిరిగి బర్దోలి తేత్రమునం దీపద్ధతికి పూర్ణవిజయము గలిగెను. సత్యాగ్రహము నవలంబించువారు ఇతరులపై ద్వేషము జూపరు గావుననే, ఏమాత్రము అవకాశము లభించినను కారవప్రదమగు రాజీకి బూనుకొందురు. కేవలము ప్రతిష్ఠపై వారు నిలువబడరు. అవకాశము గలిగినపుడు, వల్లభాయి పటేలుగారు ప్రభుత్వసభ్యులతో సంప్రదింపుటకు వెనుదీయలేదు. సత్యాగ్రహపు సరిహద్దు లెంతవరకు గలవో, పటేలు ప్రభృతులు గుర్తించిరి. గౌరవహీనమగు సమాధానమునకు లొంగి, తమ యద్యమమును విడనాడుట ఎంతదోసమో, కారవప్రదమగు సమాధానమునకు వీలుగలిగినపుడు దానిని చేపట్టకుండుటయు అంత దోసమేనని వీరు గ్రహించిరి. ప్రాతరేటు చొప్పున పన్నులను చెల్లించుటకు రయితులెప్పుడును సంసిద్ధులుగ నున్న సంగతి ఎల్లరెరిగినదే. కొత్త ప్రాతపన్నులకును గల భేదమును రామచంద్రభట్టుగారు డిపాజిట్టు జేసిరి. వల్లభాయి గారు కోరిన నిర్బంధితుల విడుదలయు గ్రామోద్యోగులకు తిరిగి యుద్యోగముల నిచ్చుటయు ప్రభుత్వస్వాధీన మయిన భూములను తిరిగి యిచ్చివేయుటయు జరుగును.

వేలములో కొనినవాడుగూడ భూములనుతిరిగి యిచ్చివేయుటకు సమ్మతించిరి. పటేలుప్రభృతులు మొదటినుండియు రివిన్యూఉద్యోగివిచారణ పనికిరాదని చాటుచుండిరి. న్యాయాధిపతి విచారణ గోరియుండిరి. ప్రభుత్వమువారి పుడున్యాయాధికారి విచారణకు సమ్మతించిరి. వీరినిర్ణయమే ఖాయముగ నుండును. రివిన్యూ యుద్యోగి సలహాదారుడుగ మాత్రముండును. విచారణలో రయితులు న్యాయవాదులను నియమించుకొనవచ్చును. ప్రభుత్వసాక్ష్యమును క్రాసుపరీక్షచే పరిశీలింపవచ్చును. పరిష్కారము గుదురుటచే సత్యాగ్రహము విడనాడబడెను. విచారణలో తేలవలసిన ముఖ్యసారాంశములు నిరూపింపబడినవి. లాండు రివిన్యూ కోడుకు అనుగుణముగ రివిన్యూ పెంచబడలేదను ఆరోపణ విచారింపబడును. ప్రజలకు చేరిన రిపోర్టుబట్టి పన్నులను పెంచుటకు ఎట్టి కారణము గనుపింపదనియు అందు జూపబడిన అంకెలు తప్పులనియు జేసిన ఆరోపణగూడ విచారింపబడును. ప్రజల ఆరోపణ సత్యమగుచో పన్నుల నెంతవరకు పెంచవచ్చునో లేక ఎంతవరకు తగ్గింపవచ్చునో సారాంశము నిర్ణయింపబడును. విచారణ బహిరంగముగ జరుగుననియు రయితులు తమ న్యాయవాదుల సహాయముతోను ప్రతినిధుల సహాయముతోను తమ సాక్ష్యమును నడుపవచ్చుననియు ఎదుటిసాక్ష్యమును పరీక్షింపవచ్చు ననియు, ప్రభుత్వప్రకటనము చెలువుచున్నది. ఇట్టివిచారణ సక్రమముగ జరిగి, రయితులకు తృప్తి గలిగించి, వారికి న్యాయము సలుపుగాకయని కోరెదము. బర్దోలి నేర్పినగుణపాఠమును ప్రజలుగాని, ప్రభుత్వమువారుగాని మరువకుండ నుండునెడల, భావ్యభివృద్ధిగూర్చి నిరాశజెంద సవసరముండదు. ప్రభుత్వము ప్రజేచ్ఛును తృణీకరింపనియెడల తిరిగిబర్దోలి లుదయింపవు. స్వరాజ్యసిద్ధికి సు

లభ మార్గమేర్పడును. ప్రజలు ఇతరులసహాయముపై గాక, స్వశక్తిపైనే ఆధారపడునెడల, ప్రభుత్వము మొదట పారిశ్రోకాలను నిరాకరించినను, పిమ్మట వానిని సఫలపరుపక మానదు. బాద్షాహీ ప్రజలు తమపై తా మాధారపడుటచేతనే, దేశమంతయు సానుభూతి జూపెను. ధనసహాయము గావించెను. వారితోపాటు కార్యరంగమున దిగుటకు అన్ని రాష్ట్రముల నుండియు త్యాగశీలురు తమ సంసిద్ధతను గనుపఱచిరి. స్థానికసమస్య అజలభారతసమస్యకంటె ఎక్కువగా ఉన్నది. గాంధీమహాత్ముడు మొదటి నుండియు స్వశక్తియొక్క మాహాత్మ్యమును చాటుచునే యుండెను. ఇప్పటికిని వారికి స్వశక్తిపై గల విశ్వాస మేమాత్రము తగ్గలేదు. బద్దాలియద్యము ము కొంతకాలము జయప్రదముగ నడిచినపిమ్మట గాని, పట్టుటగాని ఇతరుల ధనసహాయమును స్వీకరింపరైరి. ఇప్పటికిని, బద్దాలి రయితులు తమ శక్తి సంతను వినియోగించినగాని, ఇతరప్రాంతముల నుండి మనుష్యసహాయము కైకొనుటకు మహాత్ముడంగీకరింపడయ్యెను.

బద్దాలి రయితులు స్థానికసమస్యను పరిష్కరించుకొనుట కవలంబించిన మార్గమునే, భారతీయులు స్వరాజ్యమును సంపాదించుటకు అవలంబింప వీలగునని విదితమయినది. స్వశక్తిపై గాఢవిశ్వాసము, త్యాగశీలుము, బాధానుభవశక్తి, దేశభక్తి, సహనము కలియునెడల విజయము ధ్రువమగును. నిజమగు సత్యాగ్రహము ఎన్నడును అజయము గాంచదని గాంధీమహాత్ముడు చాటుచుండెను. బాద్షాహీ చరితము వారి నుడువులందలి సత్యమును తేజఃపరచుచున్నది. అహింసామార్గావలంబనము వలన ఎట్టి లాభములు గలవో, ఉద్యమముల కెట్టిదలము గలుగునో బాద్షాహీ యద్యమము తేలుచున్నది. స్వరాజ్య సంపాదనకుగూడ అహింసను నిష్కర్షగ నవలంబించి సత్యమార్గమును చేపట్టుట యవసరమని విదితమగుచున్నది. హిందూదేశచరిత్రయందు బద్దాలి నూతనాధ్యాయమును ప్రారంభించుచున్నది. ప్రజాశక్తిప్రభావమును తేలుచుచున్నది. పాలకులకును పాలితులకును మధ్య ఉండవలసిన సంబంధమును నిరూపించుచున్నది. సత్య అహింసా మార్గపు ఉత్కృష్టతను చాటుచున్నది. ఇతియ గాక లాండు రివిన్యూ నిర్ణయపద్ధతి ఎంత దుఃస్థితియందున్నదో బాద్షాహీ రయితులు వెల్లడిజేయగలిగిరి. ఒక్క బాంబాయి రాజధానియందే గాక, హిందూదేశమునందంతటను ఇట్టి దుస్థితి ప్రబలియున్నది. జాయింట్ కమిటీవారు ల్యాండు రివిన్యూ చట్టములను గావించి రిసెటిల్ మెంటును శాసనసభవారి యధికారముక్రిందికి దీసికొని రావలయునని కోరియుండిరి. కాని ఇంతవరకు రాష్ట్రప్రభుత్వ మొక్కటి యయినను ఈమార్గము ననుసరింపక ప్రాత నిరంకుశపద్ధతులనే యవలంబించుచున్నది. రయితులలో తీరని యసంతృప్తి ప్రబలి యున్నది. బాద్షాహీ రయితులు దీనిని వ్యక్తపరచి, తమకేగాక హిందూదేశమునందలి రయితులప్రపంచమున కంతకును మహాపకార మొనర్చిరి. ఇకనయినను ప్రస్తుతమార్గములను వివిధప్రభుత్వములును విడనాడినగాని, రయితులస్థితి చక్కబడదు. పలుతావుల బద్దాలి లుదయింప వచ్చును. ఇట్టి సంఘటనల కవకాశము లేకుండ జేయుటకు, ప్రభుత్వముల ప్రధానవిధి యగుచున్నది. ఇట్టి విధిని పాలకులు నిర్వహించుటకు, బద్దాలి సందర్భములు తోడ్పడుగాక యని కోరెదము.

సినిమా కమిటీ

సినిమా విచారణసంఘమువా రొక్క మేలొనర్చిరి. బ్రిటీషుఫిలములపట్ల హిందూదేశము తప్పక యభిమానము కనుబఱచవలెనా లేదా యను సారాంశమును నిర్ణయించుచు, నక్కరలేదని తెలుపుట దూరదృష్టిని చాటుచున్నది. ఇట్టి యుపద్రవమును తొలగించినందులకు కమిటీవారిని కొనియాడ వచ్చును. ఇంపీరియల్ ప్రెస్ రెన్యూ పద్ధతితో హిందూదేశమునకు బనిలేదు. హిందూదేశము స్వాభివృద్ధిని గోరుచున్నది. విదేశముల పోటీనుండి తప్పించుకొనఁచుచున్నది. బ్రిటీషు పటములపట్ల ప్రత్యేకాభిమానము జూపుటవలన హిందూదేశము నష్టపడునుగాని, లాభము బడయజాలదు. హిందూదేశమున సినిమాపటములను తయారుజేయుటకు, ప్రభుత్వము వారు ధనసహాయము జేయవలయుననియు, హిందూదేశములో తయారయిన పటములలో నింత వంతున తప్పక ప్రదర్శింపవలయునను ఏర్పాటుండవలయుననియు, సినిమా కమిటీలోని అధికసంఖ్యాకులు సూచించిరి. ఈసూచన చాలముఖ్యమనుటకు సందియము లేదు. లేనియెడల, హిందూదేశ పరిశ్రమ యభివృద్ధిగాంచజాలదు. ఇంగ్లండువంటి యభివృద్ధి గాంచిన దేశములోగూడ, బ్రిటీషుఫిలముల నింతవంతున ప్రదర్శింపవలయుననియు, బ్రిటీషు పరిశ్రమకు ప్రభుత్వసహాయము చేకూరవలయుననియు ఏర్పాటుజేసియుండ, పరిశ్రమలలో వైశవ్యతయందున్న హిందూదేశమునందట్టి ఏర్పాటు మరింత యవసరమని ఎంచవలయును. సినిమా కమిటీలోని గ్రీను, క్రాఫ్ట్, కోల్ మెను అను మూరెక్కువ సభ్యులు ప్రభుత్వసహాయము గాని, హైందవల సంఖ్యానిర్ణయము గాని పనికిరాదని వాదించుట, విరుద్ధముగ దోచును. హైందవ పరిశ్రమరక్షణపట్ల వీరికభిమానము గలదని ఎంచుటకు, వీలు కనుపించదు. సినిమాపరిశ్రమయొక్క యభివృద్ధికి, కేంద్ర సంఘ మొకటి ఏర్పడవలయుననియు, ఇయ్యది ప్రభుత్వవాణిజ్యశాఖలో భాగముగ నుండవలయుననియు, దీనికి సినిమా వీరో యొకటి కార్యనిర్వాహక సంఘముగ నుండవలయుననియు కమిటీవారు గోరుచున్నారు. కేంద్ర సలహాసంఘమునందు సధిక సంఖ్యాకులగు సభ్యులు అనధికారసభ్యులుగ నుండవలయునని చెప్పినను, వీరిని ప్రభుత్వమువారే నియమింపవలయుననుట సమంజసముగ లేదు. ప్రజాప్రతినిధుల నెన్నికొనుట కవకాశముండుట యవసరము. కేంద్రసంఘమును బాంబాయిలో నుంచుట, విచారణసంఘమువారి యభిమతము. దీనియందు, నిపుణులనుపేర ఉన్నతోద్యోగులు నియమితులగుదురు. వీరిమూలమున, ఖర్చు చాల అధికమగును. సంవత్సరమునకు అయిదులక్ష లగునని యూహింపబడుచున్నది. విదేశీయులసంఖ్య తగ్గి, వారిస్థానముప భారతీయనిపుణులను నియమించుచో, ఖర్చు తగ్గునని, విచారణసంఘమువా రూహించుచున్నారు. హైందవ పరిశ్రమను కాపాడు నిమిత్తము, విదేశపు పటములపై సుంకములను ప్రత్యేకముగ విధించుటకు, విచారణసంఘమువా రంగీకరింపలేదు. విచారణ సంఘమువారిసలహాలలో ఉపయోగకరమగు సూచనలు కొన్ని గలవు. కాని, ఖర్చు పెరుగకుండ

జేయుట యవసరమగును. అధికసంఖ్యాకుల యభిప్రాయము, హైందవపరిశ్రమకు ప్రోత్సాహ మొసగుచున్నది. ప్రభుత్వమువారు అధికసంఖ్యాకుల సూచనల నెంతవరకా మోదించెదరో తెలియదు. ఆమోదించనియెడల, కమిటీక్రింద వ్యయమయిన రెండులక్షల రూపాయలును, నిష్ఫలమగును.

బ్రాహ్మణులు : సైమనుకమిషను బహిష్కారము
బ్రాహ్మణసంఘము సైమను కమిషనుకు తోడ్పడవలెనని, యౌ. శ్రీనివాసాచారిగారు పూర్వపు సభలో నుపన్యసించిరి. సభ మరియొక నాటికి నిలిపివేయబడెను. నిలిపివేయబడిన సభ గత శనివారమునాడు తిరిగి జరిగెను. ఈ సభయందు, సత్యమూర్తిగారును, యం. యస్. సుబ్రహ్మణ్యయ్య గారును సైమను కమిషనును బహిష్కరింపవలయునని, యుపన్యసించిరి. అంతకుపూర్వమే, వాతావరణ మంతయు సహకారమునకు వ్యతిరేకముగ గనుపించెను. శ్రీనివాసాచార్యులుగారు తాము సయిమను కమిషనువారికి సమర్పించిన విజ్ఞాపనను సభయెదుట బెట్టుటకు నిరాకరించిరి. తమతో నేకీభవించువా రెవరును లేరని, వీరు గ్రహించిరి. తుదకు సహకారిసభ బహిష్కారసభగ పరిణమించెను. సత్యమూర్తిగారి క్రింది తీర్మానమును ప్రతిపాదించిరి.

“ట్రిప్లికేములోని పూర్వాచార పరాయణులగు బ్రాహ్మణుల సమావేశమువారు సైమను కమిషనుతో నెట్టి సంబంధమును చెట్టుకొనవలదనియు, యౌ. శ్రీనివాసాచార్యులుగారు కమిషనుకు బంపిన విజ్ఞాపనను తిరస్కరింపవలయుననియు తీర్మానించుచున్నారు.”

పై తీర్మానమును సభలో నొక్కరు తప్ప మిగిలినవారందఱును అంగీకరించిరి. ఇకనయినను శ్రీనివాసాచార్యులుగారు బ్రాహ్మణసంఘసారవమునకు తీరని హాని గలిగించెడి యిట్టి వ్యర్థప్రయత్నమును విడనాడి సత్వరస్వరాజ్యసిద్ధికి ప్రతిబంధకముల గలిగింపకుండుట మేలు.

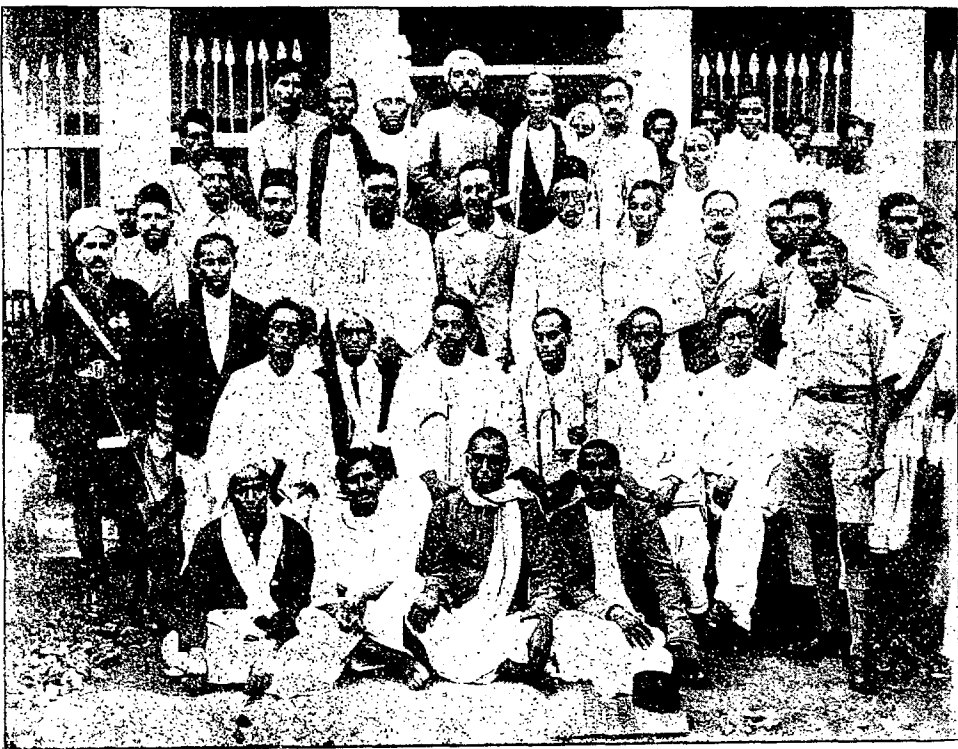
ఈజిప్టు పరిస్థితులు

“వాప్టు” పక్షమువారి కార్యాలయమును పోలీసువారు సోదాచేయుట

ముగ్గురిని అరెస్టుజేయుట
కెయిరో, ఆగస్టు 4:—పోలీసువారు వాప్టుపక్షమునా ప్రధాన కార్యాలయమును పరిశోధించిరి. ఏవో రాజద్రోహకరముగు కాగితములు వారికి గావలసి వచ్చెనట. విప్లవకరముగ పత్రములను అచ్చొత్తి పంచి పెట్టుచున్నారని అతమానముగల ముద్రణాలయమును ఇంతకుముందే పోలీసు వారు హక్కుబడిచిరట. ముద్రణాలయాధికారిని ఇద్దఱు విద్యార్థులను అరెస్టుజేసికొనిరి. పిదప వైసెట్టివ కాగితములను బట్టుకొనుటకు విద్యార్థులు సహకేతుల వాప్టుపక్ష ప్రధానకార్యాలయమును వెనకట కుత్తకవీరుబడెను. కాని వారికికావలసిన కాగితము లేవియు దొరకలేదు.

ఉత్తర ప్రాంత రణరంగములు

దుగ్గి, ఆగస్టు 4:—నేటికి ఐకోహయ్యపక్షంలో ట్రిటను ప్రవేశించి పొరి 14 సంవత్సరములైనది. 11,000 మంది స్త్రీ పురుషులు పోగ యోడలలో రణరంగములను జూచుటకు బోవుచున్నారు. మంగళవారమునాడు యువరాజుగూడ బయలుదేరెను. ఇంగ్లీషు చానలుకు విమానముమీద చాటిపోవును. బుధవారము యువరాజు వైస్రెసెంట్ బోవును.

ఆ. భా. రైల్వే కార్మిక సంఘముల సమావేశము

పెరంబూరునందు ఆదివారమునాడు జరిగెను. అధ్యక్షులుగు జోషిగారు, వి. వి. గిరిగారు, ఎఫ్. ఎస్. రామస్వామి అయ్యంగారు, జోగ్లెకరు, జాబువాలా, డబ్ల్యు. ఆర్. నాయుడు, బ్రాడ్లా (ఇంగ్లాండు) కిర్క్సుగార్లు ఇందు గలరు. (పి. ఎఫ్. ఎ)

కీ॥ శే॥ డ్ర॥ ఆనరబిల్ అమీరాలిగారు

ప్రీవికౌన్సిలు సభ్యులు. చాలకాలమునుండి ఇంగ్లాండులో నివాస మేర్పరచుకొనినవీరి మరణవార్త నేడు తెలియవచ్చెను.

నానత్యాన్వేషణము

మహాత్ముని స్వీయచరిత్ర

5 వ భాగము-16 వ ప్రకరణము

చాంపరాన విచారణవిషయముల నన్నిటిని యాపుడు వివరించుటలన లాభము లేదు. అహింసాసత్యములకు సంబంధించిన చాంపరాన విచారణ చాల దైర్ఘ్యముతో గూడిన పరిశోధనమే యున్నది. ఏ భాగములు ముఖ్యముగా తెలుపబడదగినవిని కాబట్టి తోచుచు వానిని మాత్రమే వారము వారము యీ స్వీయచరిత్రలో వివరించుచున్నాను. వివరములనన్నిటిని తెలియగోరువారు శ్రీమత బాబూ రాంజేంద్ర ప్రసాదుగారు కొందీభాషలో వ్రాసిన చాంపరానుచరిత్రను చదివవలెను. ఇప్పుడా చరిత్ర అంతర్భాషలో గూడ ముద్రింపబడుచున్నది కాకుండేదనిపిస్తుంది.

విచారణకొరకు బాబుగారింట జరుపబడినచో వారీటులుం బయటా రా యింటినుండి మరియొక యింటికిపోయి ఆయింటి నంతకు పూర్వమునేగాని విచారణజరపుట కది పీలుగానుండ లేదు. ప్రత్యేకముగా నోకయింటిని అడ్డుకు పుచ్చుకొని అచట విచారణ జరిపించెదమని మోతిహారీ ప్రజలకు భయము పూర్తిగా వలనందున ఆంధ్రమట్టుకు వారు నాపాసింపజాలకపోయిరి. గాని చురుకైనవారు ప్రజాశోరబాబు జేరిక యింటికి చేరుకొనెను. దాని ఆవరణలో ఆచటములు ఖాళీలము చాల వికారముగా నున్నది. గాన మే మింటు విడిసితిమి.

విచారణ జరపలేననిన ధనముకావలెను. ఇదివరకెట్టి పనికి ప్రజలను ధనసహాయముకొరకు నలువారు లేకుండెను. ప్రజ బాబుగారును యితర వక్తవులు కావలసినపుడు స్వయముగా ధన నిచ్చుచుండిరి. మిత్రులుగూడ నడిగి ధనమును సమకూర్చుచుండిరి. తాము ధనవంతులైయుండి పీరు ప్రజల నెటుల ధన ముడుగగలర. ఇవి వారు తెలిసిన కారణములు చాంపరాన కైతులవద్దనుండి ధనమును గ్రహింపగూడదని నేను నిశ్చయించితిని. అటులచేసినచో అపార్థకల్పనము జరుగుట నిశ్చయము. చేరియలనందరిని ధనసహాయము కొరకుగూడ నాకిష్టములేదు.

అపు డీసమస్య అఖిలభారత రాజకీయ సమస్యగా మారి పోవచ్చును. బొంబాయి మిత్రులు 15000 రూపాయలను పంపెద మనీగారి నేను సవినయముగా తిరిప్పురించితిని. చాంపరానకు వెలుకలనుండి ధనవంతులగు విహారీలవలన లభించునంత ద్రవ్యమును ప్రజబాబుగారి సహాయముతో సమకూర్చుటకును అది చాలకపోయినచోరంగూనులోనున్న నామిత్రులగు బాక్సరు పి. జే. మెహతాగారి సహాయమును గూడ కొరకుటను నేను నిశ్చయించితిని. నేను మెహతాగారికి వ్రాయగా నేను యెంత ధనము కొరినను పంపెదనని అయిన బదులు వ్రాసెను. కాన ధనమును గూర్చిన ఆందోళనము తీరిపోయినది. చివరకు మాకు గొప్పమొత్త మేదియును అవసరము లేదనిగూడ తెలిసెను. మొత్తము మూడువేలకంటె మెచ్చుగా వ్యయముకాలేదు. వసుధావన సామ్యుల కొన్నివందలు మిగిలినవి గూడ నాకు సాధకము.

విచారణలో పాల్గొనిన నామిత్రులగు వక్తవులు మొదటి కోణలలో వారిని పరిహాసపాత్యులను గావించినది. ప్రతి వక్తయును ఒక నాకరును ఒక పంటవానిని తీసుకొని వచ్చెను. ప్రతి వక్తయును ప్రత్యేకముగా పంటచేయుచున్నాను చుండెను. వారు రాత్రి 12 గంటలపుడు భోజనములు చేయుచుండిరి. ఎవరివ్యయములను వారే భరించుచున్నను విచారణకాలమునకు పీరు పరిగా రాకాలకపోవుచుండుటచే నాకు కొంత చీకాకు కలిగినది. వారికిని నాకును మైత్రి చాల పెంపొందినందున నే నందులకు వారిని పరిహాసించినను వారాగ్రహమును చెందలేదు. ప్రత్యేక పు పంటలను మానివేయుటకును, నపుకరులను పంపివేయుటకును ఆందరికిని యొకముగానే పంటచేయుచుండుటకు, అచట కేవలము కాకాహారములే తయారచేయుటకును నిశ్చయింపబడెను. ఆరోగ్యకరములగు పదార్థములను మాత్రమే తయారచేయుటకును పిండివంటలు మున్నగువానిని చేయుటకుండుటకునుగూడ నిశ్చయింపబడెను.

అందువలన చాలవ్యయము తగ్గినది. తీరబడిగూడ అధిక మైనది. చాలమందిరైతులు వాజ్యూలముల నిచ్చుటకు వచ్చిరి. వారిలో మరి పెక్కుమంది ప్రేక్షకులుగావచ్చి ఖాళీలమునం దంతటను నిండిపోయిరి. నేను వారికి దర్శనమొసంగవలసిన యిచ్ఛుని నాకు లేకుండచేయుటకు నామిత్రులు చాల ప్రయత్నించిరిగాని వారిప్రయత్నము కొనసాగలేదు. ప్రతిదినమును కొన్ని వేళలలో నన్ను వారు ప్రదర్శించుచుండవలసియే వచ్చినది. వచ్చినవారవద్ద వాజ్యూలములను పుచ్చుకొనుట 6-7 మంది పంటటికులు పూనుకొనిననుగూడ సాయంకాల మగునరీకి వచ్చిన వారిలో కొందరు వాజ్యూల మిచ్చుకండనే వెల్లిపోవలసి వచ్చుటగూడ తలపెట్టించుచుండెను. ఈ స్టేటు మెంటు లలో చాలభాగము చర్మకచర్మములతోగాన అవియన్నియును అవసరములేదుగాని వారివద్ద స్టేటుమెంటులను పుచ్చుకొననిచో వారికి సంత్ృప్తికలదుగాన వారందరి యొద్దనుగూడ పుచ్చుకొనవలసియేవచ్చినది. వారిభావములను నే నా మోదింప గలిగితిని.

స్టేటుమెంటులను వ్రాముచున్న వాలంటీరులు మున్నగు వారికి కొన్నినియమముల నేర్పరపవలసివచ్చినది. వాజ్యూలము నియ్యవచ్చిన ప్రతిరైతును కలసముగా ప్రశ్నింపవలెను. ఆపరిక్షకు నిలువజాలని వారి వాజ్యూలములను తిరస్కరింపవలెను అని యేర్పరు కలదెను. అందువలన విచారణకాలము మరికొంతగా అధికము కావలసివచ్చినదిగాని అవాజ్యూలముల నెనరును ఆక్షేపించుట కనకాళము లేకుండపోయినది.

స్టేటుమెంటులను పుచ్చుకొనుచున్నపుడెల్ల ఒకగూఢచారి (సి. వి. డి. ఆఫీసరు) గూడ నచట నుండెనువాడు. అతడుండగూడదని మేము తెలిపియుండవచ్చును గాని మేముటలు చెప్పవలచుకొనలేదు. గూఢచారులను బాగుగా నాదరించి గౌరవించి వారడిగిన ప్రశ్నల కన్నిటికిని ప్రత్యుత్తరములు నియ్యవలెననియే మేము నిశ్చయించితిమి. అందువలన మాకు మరింత మేలే కలిగినది. రైతుల కందువలన భయము పూర్తిగా

నత్యమూర్తిగారు ఖద్దరు

తిరునల్వేలి హిందూ కాలేజి విద్యార్థికి సంబంధించిన ఖద్దరు విషయముగూర్చి శ్రీమత నత్యమూర్తిగారి టిల్లు వ్రాయుచున్నారః—

విశ్వవిద్యాలయ కమిటీ తిరునల్వేలి హిందూకాలేజిని దర్శించినతరువాత నేను కాలేజినిబడి బండి నెక్కుచుండగా నొక విద్యార్థి యొక కాగితపుముక్కను నా చేతికిచ్చి యదృక్కుడయ్యెను. ఈ పత్రములో నొక ప్రశ్నయుండెను.

నేను భరించిన దుస్తులన్నియు ఖద్దరు దుస్తులేనా యను ప్రశ్నయుండెను. ఎప్పటికిని ఖద్దరునే భరింపవలె నను హెచ్చరిక అందుండెను. ప్రశ్న పరిగా నున్నదనియే నాకు తోచినను, సంతకము లేకుండ వ్రాయబడి నాచేత బెట్టుబడి, జబాబుకొరకు వేచియుండకపోవుట విద్యార్థికిగాని, నాకుగాని, భావ్యముగానందున, నేను బండినిలిపి, విద్యార్థిని విలిపించి, నేను భరించిన దంతయు ఖద్దరేయనియు, కాని యది సామాన్య రకము కాదనియు, నతనికి నమ్మకము బుట్టించితిని. అయినప్పటికిని యితరుల ననుమానించుట ఖద్దరు మనోభావమునకు తగియుండలేదని నేను విద్యార్థితో జెప్పితిని. ఇంతలో కొందరు విద్యార్థులును ఉపాధ్యాయులును నాబండిమట్టు గుమిగూడిరి. వారు విద్యార్థియొక్క ప్రసర్తనను ఖండించిరి. కాని, యాబాబుడు సదుద్దేశముతోనే యట్లు గావించెనని నాకు తోచినందున, యీ విషయము నన్యధావలంపవలదని నేను వారితో జెప్పితిని.

కాని వారందుకు తృప్తిపడకుండిరి. కాబట్టియే ప్రిన్సిపాలు విద్యార్థిపై నిప్పుడు చర్యదీసికొనునట. విద్యార్థుల నడవడిక యొక్క టిట్టుబాటువిషయమున ప్రిన్సిపాలు యేమి చేయవలసియున్నదో నేను విధింపజాలను. కాని, యీవిషయమున నాకు సంబంధించినంతవరకు నేనెట్టిపరిహారమును గోరట లేదనియు, విద్యార్థి తను చీవాట్లతో విడిచిపెట్టబడినంతమాత్రమున నేను సంతోషింతుననియు, నేను పరిహారమాత్ర మొసగుచున్నాను.

(ఆ. వె.)

తొలిగిపోయినది. అతిశయోక్తులను తెలుపగోరువారికి నిరోధముకూడ కలిగినది. గూఢచారులు రైతులను మోసపుచ్చి చిక్కులపాలు చేయుచుండుటగాన రైతులు వారివిషయమున చాల జాగ్రత్తగానే యుండరు. తొలల యజమానులలో సద్భావమును కలిగియుండుటయే నా అభిప్రాయము గాన రైతులు యెవరిపైని మోపునందలను మోపుచుండిరో అట్టి యజమానులకు వ్రాసి నేను వారితో కలసి మాటలాడుచుంటిని. యజమానుల సంఘమువారిసభకు వెల్లి రైతుల యభిప్రాయములను వారి కెరింగించి యజమానుల అభిప్రాయములనుగూడ నేను తెలుసుకొనుచుంటిని. యజమానులలో కొందరు నన్ను ద్వేషించుచుండిరి. కొందరు పుదాసీనులుగా నుండిరి. కొద్దిమందిమాత్రము నన్ను గౌరవించిరి. (మో. క. గాంధీ ఎంగుయండియా 1-8-28.)

విదేశవార్తలు

పరిశ్రమల రక్షణము

బాల్టిమోరు

అండకో, ఆగస్టు 4:—బాల్టిమోరులో ఐర్లండ్ లోని గారికి ప్రాంతీయతలతో ఇటు చేయబడుచున్నది. పరిశ్రమలను రక్షించుట ప్రధానమైనది. 1921 లో లాల్ టో బార్నిగార్ దానిని నెలకొల్పిరి. అదే నేటికీగూడ శాసనమే అలరారుచున్నది. పోయిన ఎన్నికలలోగూడ అదే మార్గదానము. ఇప్పుడుగూడ దానినే సాగించెదము. కాని సంరక్షణవిధానమును ప్రవేశపెట్టెదమని అభ్యయ మిచ్చువారముగాను. ఆహార పదార్థములమీద పన్నునుగూడ విధించు నాల్గొండ యధానమున్న కొన్ని విధానములనుగూర్చి పారిశ్రామిక రక్షణవనతులలో కొన్ని మంచిపద్ధతులను ప్రవేశపెట్ట గల్గుదుము. అన్ని నేత పరిశ్రమలకు ప్రాంతీయమునందు.

చికాగో ఎన్నిక పర్యవసానము

జడ్జిని ఇంకొక 18 గురిని అరస్తుజేయుట

చికాగో, ఆగస్టు 5:—పార్టీ జేసిరి, లంచము దీరిన ఏడైదు ఎన్నికలలో జడ్జి ఎయ్యూట్ మరెతర 18 గురిపై నేరములనుచూచి అరస్తుజేసిరి. దగానేరమునుగూడ మోపిరి. రాజకీయ సమస్యలను పార్టీమొదలు వ్యభిచారము, జూదము మున్నగు పనులనుగూడ ప్రోత్సహించిన ఆరోపించిరి. ముద్దాయిలను ఒక్కొక్కరిని 3000 పానుల జామీనుమీద విడిచిరి. తనమీద నేరములను మోపినను, తాను ఆక్టింగ్ ప్రధాన న్యాయమూర్తి దుస్తులను ధరించెనని జడ్జి ఎల్లర్సగా రహటచే సంవలనము బయలుదేరినది.

ఇరాకులో సైనిక సేవ

నిర్బంధము జేయు తలంపు ప్రజలభావము

బగ్దాదు, ఆగస్టు 4:—పార్లమెంటులో రక్షణమంత్రి సైనిక సేవను నిర్బంధము జేయవలె నని ప్రకటించుటచే బగ్దాదులో అలజడి బయలుదేరినది. ఇప్పుడున్న తేరపచ్చునన్న ఖర్చు ఎక్కువగుట, కావలసిన మూలబలమునకు చాలదట. కావలసిన సంఖ్య లభించదు. ఇరాకు సైన్యము ప్రస్తుత పరిస్థితిలోనున్నంత వరకు మనము వృథాగా సామ్యము పొదుకేయ్యుచున్నారమని రక్షణమంత్రి చెలిపెను.

కమ్యూనిస్టు ఆందోళనము

250 మందిని అరస్తు జేయుట

పార్లమెంట్, ఆగస్టు 5:—ప్రభుత్వమువారు నలదన్నను కమ్యూనిస్టులను దొంగిలించిరి. దానివలన 250 మందిని అరస్తు జేసిరి. దొంగుగాండ్రు నడిపించుచున్న దివ్యూటి మేయరును గూడ బట్టుకొనిరి.

ఎల్లు అరస్తుచేసినది

పార్లమెంట్ ఆగస్టు 6:—ప్రాంతీకాలముండే మొదట కొందరిని అరస్తుచేసిరి. కమ్యూనిస్టు సంఘములకు గూడచారులు పోయి చూచినవిచ్చిరి. విమానములమీద సైనికులు వచ్చి దొంగిలించుచు ప్రకటించిరి. పిదప ఏకమొత్తముగ కమ్యూనిస్టు నాయకులను, ఆందోళకులను అరస్తుజేసిరి. 1500 మందిని అరస్తుజేసినందుకు. ఇందులో చాలమందిని పిదప విడుదలజేసిరి. అరస్తు చేయబడినవారిలో 96 గురు విదేశీయులు. వీరిని స్వదేశములకు వలసపెట్టెదమని, లేదా ప్రవాసమున కంటెదమని సందర్భములనుబట్టి ప్రవర్తించెదరు.

ఆంగ్లో-ఫ్రెంచి ఒడంబడిక

అండకో, ఆగస్టు 4:—క్రొత్తగ జేసికొన్న ఆంగ్లో ఫ్రెంచి ఒడంబడిక రహస్యముగనున్నది. ఎవరికిని ఏమియు తెలియదు. జినివాలో జరుగు అయుధవిస్తవచ్చు, రైసు ప్రదేశమును ఖాళీజేయుట, అస్ట్రో-జర్మను యూనియను (విశ్వత) విషయములలో ప్రాంసు గ్రేటు బ్రిటను తరపున నే ప్రవర్తించు నట్లు ఒడంబడికను జేసికొని రనుచున్నార.

కోటమైవానమునం దమర్చబడిన గొప్ప డేరాలో కార్తేకరు గ్రాండ్ సర్క్యస్ వారు

బుధవారము (8-8-1928) తేది సాయంత్రము 5 గంటలకు పేదజనులనిమిత్తము ఉచితముగా

ప్రదర్శనము గావించురు. కావున బీదజనులు యావన్నంది చూచి ఆనందించెదరుగాక.

ప్రాఫెసర్ శంకరరావు,
(ప్రావైటకు.

జె. జె. కేశవం,
జవరల్ మేనేజరు.

బి. వి. వి. నాయుడు,
జవరల్ మేనేజరు అండ్ కలెక్టర్ లూ ప్రాఫెసరు.

ఈజిప్టు రాచకీయములు

విద్యార్థుల రాచకీయసంస్థల నెత్తివేయవలెననుట

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతి)

ఈజిప్టు విద్యార్థిభావాత్మ్యుడు అన్ని పక్షములవారికిని విద్యార్థులక్షేమము నరసి ఇట్లు సందేశముపెను: క్రొత్తసంతతి వారు జీవనపత్ర అర్హులై ఘనముగ పనిచేయుటకు వీలగునట్లు విద్యార్థులు రాచకీయసంస్థలన్నిటిని ఎత్తివేయవలెను.

గ్రీసులో మరల గిరాన్ ఆను న్యాయవాదిని దొంగలు ఎత్తుకబోయిరి. 1000000 డ్రాక్మలను పరిహారముగ దొంగలు గోదచున్నారు.

కి|| శ్రీ|| అమీరాల్ గారి ఉత్తరక్రియలు 7 లేదనిజరుగును. ఇతడు చనిపోవుటకు ముందు మైక్రుసాత్రికకు ఇండియాలో అటలకాఖను నియమించవలె నని లేఖ సంపిరి. ఆయ్యది ప్రకటనము గానున్నదట ఇప్పటికి.

అస్ట్రేలియా యుద్ధనౌక మంట్రీలుకు పోవుచున్నది.

యుగోస్లావు దురంతము

వక్రికానంపాదకుని జంపుట

జెగ్రేకు, ఆగస్టు 5:—స్ట్రీట్ ర్యాడివిగారిపై ద్వజమెత్తి ప్రతికూలముగ ఆందోళనమును జరుపుచున్న వార్తాపత్రికా సంపాదకుడు నాడల్స్టోనిచిగారిని ఎవరో కొందరు తెలియని వారు చంపిరి. కలహారపు టంగడినుండి వచ్చుచుండ దుడ్డుకట్టు లతో చాపమోదిరి. కాని పోలీసువ్యక్తి ఆరనిని తప్పించెను. ఆరనిని అప్పటికి గోంపోవుచుండగా హంతకులు 9 గుండ్లను గాల్చి సంపాదకుని జంపిరి. హంతకుడు అరస్తుచేయబడెను. ఇతడు తనపత్రికలో (సంపాదకుడు) ర్యాడివిగారిని మామింతుల చే వంపుటకు పూనుకొంటిని హంతకుడు చెలిపెను.

జర్మనురైలు-తొరాయవ్య

అండకో, ఆగస్టు 5:—జర్మనీలో తొరాయవ్యలనుగాల్చి రైల్వే నడిపించుటకు పూనుకొనిరి. గంటకు 200 మైళ్లవడితో రైల్వే నడిపించుటకు తొరాయవ్యల మూలముగ ప్రయత్నించుచున్నారు. మొదట తొరాయవ్య (రాకెటు) క్రేజిగనే చెవులు గింసురుమనెను. తక్కిన 21 తొరాయవ్యలను ఇంజనునుండి ఏకకాలమున ప్రేల్పుటచే రైలు గాలిలో 50 అడుగుల ఎత్తుగ ఎగిరిపోయెను. అందుచే ఇకముం దిట్టి తరీఫీధనులకు త్రుకవు నీయవలమని రైల్వే యధికారులు ప్రకటించిరి.

వైమానిక ప్రమాదము

దగ్గి, ఆగస్టు 8:—ఎల్సీమ్యేకి కన్యతో అట్లాంటికు వైమానిక వయనము చేయబోయి ప్రాణములను పోసిన కర్తవ్ హించిక్కివుగారి కుటుంబమునకు ఇందికేపుప్రభువు ఇచ్చిన 10,000 పానుల మొత్తము ఇందుమించుగ అంతను హించిక్కివుగారి పిల్లల సంరక్షణార్థము ఇచ్చుట కేర్పాటుజేయుచున్నారు. అతడు ఇతరుల కీయనలసినది 100 పానులకు మించదట.

పోలండు వైమానికుల గతి

దగ్గి, ఆగస్టు 5:—న్యూపపుండండులో పోలండు వైమానికులు ఏమైనా తెలియలేదట. వారెక్కిన విమానము బ్రద్దలై నది. అందరూ భయపడుచున్నారు.

సర్ అస్టిక్ చాంబర్లెనుగారి ఆరోగ్యములో బలహీనత ఏమియులేదని వైద్యులు ప్రకటించుచున్నారు.

వాతావరణస్థితి

1928 నాటి ఆగస్టునెల 7-వ తేది మంగళవారము

ముఖ్యజిల్లాలు	మొత్తము గ్రేడ్ 24 గంటలలో అత్యధికగ్రేడ్	మొత్తము గ్రేడ్ 24 గంటలలో అత్యల్పగ్రేడ్	మొత్తము గ్రేడ్ 24 గంటలలో అత్యధికగ్రేడ్	మొత్తము గ్రేడ్ 24 గంటలలో అత్యల్పగ్రేడ్	మొత్తము గ్రేడ్ 24 గంటలలో అత్యధికగ్రేడ్
గోపాల్ పూర్	89	79	0.1	10.6	— 8.7
విశాఖపట్టణం	95	80	0.8	10.1	— 0.8
కాకినాడ	95	79	...	8.8	— 8.4
మచిలీపట్టణము	94	76	0.2	6.0	— 6.2
కర్నూలు	91	72	...	10.6	+ 1.9
బళ్లారి	91	74	...	5.4	+ 1.4
అనంతపురం	...	...	0.1	6.1	— 0.5
కడప	96	75	0.5	5.6	— 2.4
నెల్లూరు	95	77	...	5.1	+ 0.4
మద్రాసు	97	74	0.6	4.9	— 2.0
కడపూరు	95	74	1.6	6.6	+ 0.7
వేలము	93	72	0.8	7.1	— 1.0
కోయంబూర్	86	71	...	1.9	— 1.4
తిరుచనాపల్లి	93	75	...	8.8	+ 0.4
నాగపట్టణము	94	75	0.1	6.1	+ 2.2
మధుర	94	77	...	4.6	+ 0.7
పాంబన్	87	80	...	2.0	+ 1.8
తిరునల్వేలి	...	...	...	0	— 1.0
తిరువేంగడము	91	74	0.1	18.6	— 8.1
కొచ్చిన్	82	75	...	41.4	— 18.6
కాళికట్టు	86	74	0.8	56.6	— 12.9
మంగళూరు	85	74	0.6	75.4	— 4.9
లెంగుళూరు	88	87	0.9	11.4	+ 8.5
మెర్కార	87	82	0.5	60.8	— 14.2
కొడైకనాల్	66	52	...	5.9	— 4.6
మామూర్	70	58	0.7	4.5	—

సర్కారులు:—విశాఖపట్టణములో 0.8" మంచితట్టుములో 0.2" గోపాలపురంలో 0.1" వర్షంపెను. మబ్బు విస్తారముగ నున్నది. విశాఖపట్టణములో కనీసతేదిమి 6 డిగ్రీలు ఎక్కువ.

డెక్కా:—కడప కలుగుతెలియలేదు. అనంతపురంలో 0.1" వర్షంపెను. కర్నూలులో మబ్బు దట్టముగ నున్నది.

కర్నాటకము:—కడపూరులో 1.6" మద్రాసులో 0.6" వర్షంపెను. నెల్లూరులో చిగురులుబడెను. మబ్బు విస్తారముగ నున్నది. రాత్రితేదిమి 8 డిగ్రీలు తక్కువ.

వ. వ. నారాయణ అయ్యరు,
సహాయ వాతావరణాశ్రుజ్ఞుడు.

తూ. గోదావరి జిల్లాబోర్డు

సభ్యుల యెన్నిక

స్వరాజ్యపక్ష విజయము

అలమూరు, ఆగస్టు 7:—తూర్పు గోదావరి జిల్లాబోర్డు నకు రామచంద్రపురం తాలూకా బోర్డునుండి నలుగురు ప్రతినిధులు నిన్ను సాయంకాలము ఎన్నుకొనబడిరి. ఈవిగున నలుగురు స్వరాజ్యపక్షమువారు అత్యధికసంఖ్యపట్టుతో ఎన్నుకొనబడిరి:—ఆ. రామిరెడ్డిగారు, నరసింహ దేవర సత్యనారాయణగారు, మ. సత్యనారాయణ రెడ్డి, మల్లికార్జున శర్మ, రాజాగారు. ఒకవిలేఖరి

వృత్తాంతలేఖలు

విశాఖపట్టణము

(స్వకీయ విలేఖరి)

చిత్రకళా ప్రదర్శనము

ఆగస్టు 4-నాంధ్రవిలేఖరి చిత్రకళలు పురమందిరమున జరుపుచున్న చిత్రకళా ప్రదర్శనము ప్రశంసనీయముగా నున్నది. సుప్రసిద్ధాధునిక శిల్పగు శ్రీమతులు ఆభేంద్రసాధురాయిగారు, మరేంద్రకారు, భూషేంద్రసాధురాయిగారు, నందలబాబుగారు, దిలీప్ కుమారదేవవర్మ, రమేంద్రసాధు చక్రవర్తి, శ్రీధరకృష్ణన్ జనోదముఖి, మణింద్రధూమణిగారు, హరిహరకృష్ణారెడ్డి, రామకృష్ణారెడ్డి, ముకుందరెడ్డికారు, వామనశిరోధరకారు, భీమేంద్రసాధు చక్రవర్తి మొదలగు చారియొక్కయు, శ్రీమతులు ముకుందరెడ్డి, గౌరీదేవి, పసంతాదేవి, నాగోజుదేవి, ఇందు శుభాభిషేక, శీతారాయి రామదేవి మొదలగు సుప్రసిద్ధ చిత్రకారిణియొక్కయు, ఆంధ్రులలో చిత్రా పితృద్రాపు, భోగరాజు వెంకటరత్నం, చల్లకొండ శారదాబాయిగారు యొక్కయు చిత్రము లిందు చేర్చబడెను. ఆంధ్రదేశము నిట్టి ప్రదర్శనము నూతనమైనది. దేశోద్ధారక శాశ్వతచావుగారు ప్రచురించుచున్న భారతి ముఖపత్రము నందిరి. గ్రామస్థులు చాలవరకు ప్రోత్సహము గలిగించిరి. ప్రదర్శింపబడిన చిత్రములలో శ్రీహరిహరనామ గారి పట్టుమీద చిత్రం పబడిన "కాలి వృక్షము" "నీరు తెచ్చుట" యొక్క ఆర్.ఎస్. చక్రవర్తిగారి "శివుని వివాహము" అజంతా చిత్రముల దలపించుచున్నది. జనోదముఖిగారి "కుట్ర" భయానకముగ నున్నది. "జగయ్యగారి" నందలబాబుని అనుకరణము పూర్తిగ నున్నది. ఆభేంద్రసాధుని "గాలము" చాల ఉత్సాహముగ నున్నది. భోగరాజు వెంకటరత్నంగారి "దేవతము" ఈశ్వరధ్యానమున తెలియజేయుచున్నది. చిత్రాగారి "హిమాలయమార్గము" చూడదగినది. నందలబాబుని "చిత్రకారుడు" చిత్రకారుల ననుకరించుచున్నది. "గురు పత్ర" ఋషిపత్ర యనిపించుచున్నది. చ. నారాయణగారి మహారాష్ట్ర పీఠము చూడదగినది. శ్రీమతి శుకారుదేవిగారి మానభంజన మిప్రదర్శనమున కొక ఉలంకారముగ నున్నది. ప్రభాత కుమార రెడ్డిగారి "పిల్లల శిక్ష" చూడదగిన వృద్ధ యువకులగుచున్నది. టాగురుగారి "కవి" భావ గాంధీర్యమును చూపుచున్నది. మరియు ప్రదర్శనమునకు ఈపట్టణ స్థిత భావ భాండారు వారు కొన్ని చక్కని కలంకారి దుప్పట్లు కాలవలను యిడిదిరి. ఈ ప్రదర్శనము ఆంధ్రదేశమున ముఖ్య పట్టణములలో జరిపెదరు. ప్రోత్సహము కలిగించు బాధ్యత ఆంధ్రులది. ఈవిషయమున మిక్కిలి శ్రమగొనుచున్న చిత్రా పితృద్రాపుగారి శ్రమ ప్రశంసనీయమైనది.

కీ! శ్రీ జయంతి సుబ్బారావుగారు

మామండల దేశారాధక బృందములోనివారగు శ్రీ జయంతి వెంకట జగన్నాథ సుబ్బారావుగారు స్వర్ణములంకరించిన ప్రాయశుభ విచారముచున్నది. ఓ రాజనందియ అసహాయద్యమున చేరి ప్రచారము సాగించి యుండిరి. గవరం తాలూకా కాంగ్రెసు సంఘమునకు కార్యదర్శిగ పనిచేసిరి. ఇందుల జాతీయ పత్రికయగు స్వకీయి కొన్ని శాస్త్రులు సేవజరుగ నడిపిరి. కవిత్వాసాహిత్యములగు నుండి, పేరు చివరకు వ్యాధిపీడితులగు గతవారము కీర్తిశేషులయిరి. పిరి మరణమునల్ల చింతితులగు వీరికలుంబనకలగు విశ్రులకు సానుభూతి తెలుపుచున్నాము.

కలరా

పట్టణమున కలరా దినదినము వ్యాపించుచున్నది. ముగ్ధులు పెరుగుచున్నవి. చోర్యగల్గ గ్రామములోని కల్లునీరు పశుద్రమున కలియక నిలుచుటలన గ్రామమున మరకసంచారము లొనగుచున్నది. మునిసిపల్ సంఘమువారు తగు శ్రద్ధ కైవడైరి.

కలరామాత్రలు

వచ్చి 1-కి 12 మాత్రలు. వెల రు. 0-6-0
ఈ కలరామాత్రలు లోపల ఇమిడిన వెలనే విష కలుగుల జంప ప్రారంభించి వాంఛిత తగ్గించి మాత్రము బయటించి వానికి ప్రతికలుగజేయును. తగిలిన వెంటనే చుంచును తినుట అవశ్యకము. కలరా యొక్కచోట నీటిని తాగి త్రాగుట యుక్తము.
అమృతాంజనం డిపో, బొంబాయి - మదరాసు

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము

(స్వకీయ విలేఖరి)

పానగల్లురాజుగారి ఫెలోషిప్

బెజవాడ, ఆగస్టు 6:- ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయమునకు శ్రీపానగల్లురాజుగారు సాలీనా 5 వేల రూపాయలు రాబడి వచ్చెడులాగున ధర్మము నొసంగిన సమాచారము ఆంధ్రపత్రికా పాఠకులకు విదితమే. అట్టి మూలధనము శేర్పాట్లు చేయుదనక నాలు 1కి 5 వేలరూపాయల నొసంగుటకు శ్రీరాజుగారి రంగీకరించి గడచిన సంవత్సరమునకును యీసంవత్సరమునకును 5వేల చొలిన సొమ్ము నంపి యుండిరి. ఈసొమ్మును Experimental Psychology లో రీడర్ షిప్ కు శ్రీరాజుగారి పేరున స్థాపించునని త్రం వినియోగించబడును. అయి లే యీసంవత్సరము 5వేల చాలవని విశ్వవిద్యాలయమువారు ప్రభుత్వము వారికి తెలుపుకొనగా నాలు 1కి రు 8200 లు వారు యిచ్చు లాగున యిచ్చుపడితారు. మరియు యీసంవత్సరమునకుమాత్రము 6 వేల అదనముగ నిచ్చుట కంగీకరించి వారు. సిండికేటువారు రీడరును యేర్పాటును చేయుటనుగూర్చి ఆలోచించుచున్నారు.

అనియమునుగూర్చి యేదియో పరిష్కార మునోపల పచ్చయప్ప కాలేజీలో ఫిలాసఫీ ప్రొఫెసరుగ నున్న టి. ఏ. పుక్షిప్తం, యం.ఎ. గారిని ఆహ్వానింపక పంపి అనట రెండు సంవత్సరములు Experimental Psychology యందు ఉన్నతవిద్య నర్వహించి తేయునటుల సిండికేటువారు తీర్మానించివారు. శ్రీవిజ్ఞానంధు స్థానముకూడ సంపాదించబడె ననియు; పుక్షిప్తంధుగారు కొలదిరోజులలోనే సీమదేశమునకు పయనమయ్యెదరనియు తెలియబడుచున్నది.

కేంబ్రిడ్జి విశ్వవిద్యాలయము ఆంధ్రవిశ్వ విద్యాలయము నంగీకరించిరి

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయమునందు తీర్చులెనవారికి చులకనగ కేంబ్రిడ్జి విశ్వవిద్యాలయమునందు ప్రవేశము దొరకునటుల ఈవిశ్వవిద్యాలయమువారు ప్రయత్నించినట్లును కేంబ్రిడ్జి విశ్వ విద్యాలయమువారు రంబుల కంగీకరించినట్లును తెలియుచున్నది.

మ్యునిసిపాలిటీ ధర్మము

మ్యునిసిపాలిటీవారు ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయమున కొసంగిన విరాళమునకు ప్రభుత్వమువారు రంగీకారము నొసంగినటుల వినుచున్నాము.

శ్రీవిఖనసాచార్యజయంతి - బెంగుళూరు

స్వస్తి శ్రీమద్విభవసామసంవత్సర అధికక్రాంతి కు 6 సోమవారం (28-7-28) ఆంధ్రమే యీ కు 15 బుధవారం 1-8-28) వరకు పది దినములు శ్రీ విఖనసాచార్య వర్ణ వర్ణసత్త్వము మామూలుప్రకారము బెంగుళూరు శ్రీవిఖనసాచార్యులవారి పన్నిదియందు అరివైభవముతో జరిగినది. పశ్చిమదేశమునందుండి పలుకుండి వైఖానసమహాశయలు విచ్చేసిరి.

కు 15 బుధవారము జన్మదినోత్సవమునాడు చేరిన మహా పథయం దీ క్రిందివిషయములు ముచ్చటించబడివి.

(1) బెంగుళూరులో జరిగిన గణపతి పత్నాగ్రహ సంధ్యయుతో ప్రబలిన అశాంతిని యీసభవారు మిక్కిలి విచారపడుచున్నారనుట.

(2) శ్రీ. శ్రీ. శ్రీ మైసూరు గవర్నమెంటువారు శ్రీ వైఖానస భగవద్వాక్త్రసంహితలను పరిష్కరించించి ముద్రించుటకు కోరవలయు ననుట.

(3) ఈగవారిపాశేయులలో నెలకొల్పబడి సంఘసేవ చేయుచున్న శ్రీ వైఖానస గ్రంథమాల, శ్రీ వైఖానస పత్రికల ప్రచారము మిక్కిలి ప్రోత్సహము జేందియుండుటచే తత్వక ఒక్కొక్క సంఘసోదరవ్యక్తియు తమ శక్తిసంపద లేకుండ పత్రికా గ్రంథమాల నిబంధనల ప్రకారము ప్రధానపోషక పోషక పహాయక గ్రాహకవర్గములలో నొక్కదానియందుచేరి తత్కార్యాలయాధిపతులకు సాయమొసంగుట.

వై మూడు విషయములను ఆకులమున్నాడు శ్రీ వైఖానస విద్యానిలయాధిపతుల తరపున శ్రీమద్వైయాకరణ పంచానస కొంపిచ్చ భట్టర్ పార్థసారథి కృష్ణమాచార్యులవారు ప్రసంగింప నందకు శేక గ్రీష్మగ ననుమతించిరి.

(4) ఆపల కోలార్ ఆర్యకం శ్రీమాన్ చిన్న శ్రీనివాసాచార్యులవారు శ్రీ విఖనసాచార్య కైంకర్య కాళ్యతనిధిపై ద్రవ్యమును సేకరించుటనుగూర్చి యుపన్యసించిరి.

డాక్టర్ డి. రంగారావులు, ఎ. ఎం. ఎ. సి.

శ్రీ వైఖానస పత్రికాధిపతి, మద్రాసు.

చెన్న పురి బజారు ధరలు

1928 సం॥ ఆగస్టు 7-వ తేది మంగళవారము

1. ధాన్యములు

దియ్యముపస్తాలు		
కుసుమ తెనాలి	,, 42 కలది రు	12 12 0 13 0 0
నల్లారిది	,, డిటో	,, 18 8 0 14 0 0
ధిల్లి	,, డిటో	,, 15 8 0 17 8 0
రాగులు	రు. 164 బస్తా 1-కి	,, 11 0 0 12 0 0
శుభ్రము	,,	,, 13 0 0 22 0 0

2. ధాన్యముపస్తాలు

కంజులు బస్తా 1-కి ర 205	,,	15 0 0 16 0 0
సెనగలు	,, డిటో	,, 12 14 0 13 8 0
తెనలు	,, డిటో	,, 14 0 0 16 8 0
పినుములు	,, డిటో	,, 14 0 0 17 0 0
ఉలము	,, ర 195	,, 11 0 0 11 8 0

3. నూనెపస్తాలు

శుభ్రమునూనె కా 1-కి	,,	145 0 0 150 0 0
నెయ్యము 1-కి	,,	14 0 0 21 0 0
మిమకా నెనగనకవ్వ కా 1-కి	,,	50 0 0 52 0 0
చేరితో కొట్టిన	,,	45 0 0 46 0 0

శేరునెనగనూనెగానగ కా 1-కి రు 119-0 మిమకా నూనె 115 అముదము కా 1-కి 106 0 0 109 0 0

4. చిల్లరపస్తాలు

చాయతగుపు కా 1-కి	112 0 0	115 0 0
కూరకగుపు	75 0 0	80 0 0
విరవకాయలు(గుంటూరుది) కా 1-కి	77 0 0	84 0 0
దరియాల	,, కా 1-కి	91 0 0 105 0 0
గుంటూరుపాయకట్టు నీలిమంద మునుగు 1-కి	రు 40,45	
కాళహా నీపాయకట్టు	,,	50,55
బెల్లము కా 1-కి	రు 29 0 0	29 0 0
అస్కాచక్కర బస్తా 1-కి	,, 27 2 0	27 6 0
చింతపండు కా 1-కి	,, 28 0 0	60 0 0

5. ఇనుము

వట్టారకం కా 1-కి	,, 81 0 0	88 9 9
చదరం	,, 29 0 0	31 9 9
రత్తండు	,, 26 0 0	31 9 0

6. నూలు

నెం 20 బెన్ని నెంహం యాటి	రు	8 2 0
నెం 6 ,, కట్టారి	,,	5 8 0
నెం 24 ,, లాటి	,,	6 0 0
నెం 20 1/2 రెట్టెట్టెలు	,,	7 10 0
నెం 40 బామ్మరు 10 పా	,,	11 13 0
నెం 44 నాండ్	,,	6 0 0
నెం 40 రాటి	,,	10 12 0
నెం 4 బెన్నిబునీడు	,,	4 12 0

7. దూది

కోండాచెట్టు బాజుని 1-కి	రు	397 8 0
-------------------------	----	---------

8. లోహములు

బెండి 100 కులం 1-కి	రు 62 12 0	63 0 0
బెంబులు తులము 1-కి	,, 21 0 0	22 0 0
పవరకు 1-కి	,,	3 0 0
ఇల్లడి కా 1-కి	,, 225 0 0	250 0 0
కాగి కా 1-కి	,, 262 0 0	278 0 0

రంగులు

అ తేలు సిల్వరులాండు అలిజరయిగా నెంహం

కీపా 1-డిగ్రీలు 20. 5 1/2		
,, నీలిరవ 1 కలి		1 1/2
,, 14 కలులు		1 1/2
,, 20 కలులు		1 1/2
,, 50 కలులు		1 1/2
,, 1 అంజరు		1 1/2
దీర్ఘము బామ్మరులాండు అలిజరయిగా నెంహం (అట్టి 1/2 కలి)		1 1/2
కాగి 1/2 కలి		2 1/2
ప్రభు 1/2 కలి		3 1/2

ప్రధానమంత్రిగారి పర్యటనము

కడప కేగుట

గా॥ బా॥ పి. నల్లారావు ప్రధానమంత్రిగారు గత జూలై 20 తేదీ ఉదయమున కడపకేగిరి. జిల్లాకలెక్టరు జిల్లా ప్రభుత్వశాఖ పోలీసు సూపరింటెండెంటు జిల్లా విద్యాధికారి మున్సిఫరులచే ప్రధానమంత్రిగారికి రైలు స్టేషనువద్ద స్వాగత మొసంగబడినది. విజయ మంత్రిగారు రంగారెడ్డిగారియధిగారి వారి గృహమున కేగిరి.

మునిసిపలు అడ్డెనుకు జవాబు

ఆదినము ఉదయమున 9 గంటలకు మునిసిపల్ అడ్డెను మంత్రిగారి కార్యాలయములో మంత్రిగారు బదులు చెప్పుదులమిమి కు కమ్యూనల్ ప్రభుత్వమునందలకు మునిసిపల్ కౌన్సిలవారి కేతము కృతజ్ఞుడనయి మునిసిపల్ కలెక్టరుగారియమున కొంచెము కొంచెముగా భివృద్ధి జూపియెడల కొన్నాళ్లకు అంతయు బాగుండుననియు, కడపలో బాలికలక హై స్కూలుల కొలదికలముననే నెలకొల్పబడుననియు, మునిసిపల్ నెకెండరీ స్కూలు భవననిర్మాణమున తాములోని ధనమును ప్రయోగించుననియు తెలుపుట అవసరమని తోచుచున్నదినియు అయినను పట్టు ౧౯౩౩ ను జులై ౧౯౩౩ వరకు యావదయమున నొకడరఖాస్తు పెట్టవలెననియు చెప్పిరి. బుగ్గనదివారు మోచెంపేట సమీపమున నొకవంతెన నిర్మాణమునగురించి జిల్లాబోర్డు ఆధ్వర్యమున శ్రద్ధసహించుననియు చెప్పిరి.

పరస్పరసంభాషణములు

పిమ్మట తమబసలో మంత్రిగారు మహమ్మదీయ ఎలీమెంటరీ ఉపాధ్యక్షుల రాయబారిగారుతో సంప్రతించిరి. కమలాపురం ఓల్డ్ బ్రాహ్మణ లోకసన్మానపత్రము నొసంగిరి. కడపపాళలలో ప్రమాణులనేకలతో పరస్పరసంభాషణములకు మంత్రిగారు రవకాశమిచ్చిరి.

మధ్యాహ్నము మునిసిపల్ హైస్కూలున, హస్తలును మంత్రిగారు దర్శించిరి.

జిల్లాబోర్డువారికి జవాబు

తరువాత జిల్లాబోర్డుకార్యాలయమున జిల్లాబోర్డువారిచేనొక సన్మానపత్ర మొసంగబడినది. మంత్రిగారు యావత్తమనకు జవాబిడుచు రా. బి. టి. ఎం. సునింహాచార్య గారు అధ్యక్షులు బుగ్గనది గిరివేండ్లలోను యాబోర్డుకు గావించిన మేజను గూర్చి కొనియాడిరి. భవననిర్మాణమునకు, సామగ్రీలకును ౩/3వలె గ్రాంటునుగూర్చి జిల్లాబోర్డువారు గోరికొని అట్లు గ్రాంటు యాయబడినది. అయినను కడపజిల్లావత్తమండలములో నొక టియెయన్ ను ది. దత్త మండలములలో రివెన్యూ రాబడిచాల తక్కువగా నుండుటచే ప్రభుత్వము వారు యాజ్ఞాపించుచు యెప్పుడు ఉదారభావముగలిగియు యాహ్వానియించెప్పటికి. బాలికాపాఠశాలలు ఎక్కువ చేయవలెనని కోరబడినది ఈవిషయమున నియమింపబడిన మిటికారు నివేదికను తయారుచేసిన తరువాత తమకేంద్రించిన లేక శ్రద్ధ వహించెద ననియు, తాము ప్రీనిష్యాప్రియములనియు మంత్రిగారు సుడిచిరి. జమ్యులమడుగు విషయముగూర్చు జిల్లాబోర్డువారివశము చేయవలెనని కోరి గాని యావిషయమై జిల్లాబోర్డువారును విషయవారును రాజీపడి, పరిష్కరించుకొనెను. చెన్నూగనల్ల వంతెన విషయమై అచ్చులరాకపోకలు అధికముగ నున్నవనెనను సర్వప్రేరముగా యుటాపుచేసిన యెడల నీవిషయమై తన శ్రద్ధతో తునగియు చెప్పిరి. కలెక్టరీ సంధలను జిల్లాబోర్డువారి అధికమునంద జరిగిన కోరబడినగాని యింతవేగముగా లోకలబోర్డు కిట్టి యధికార మొసంగబడరాదనియు, నీటిపాడుల విషయమై ఇల్లిగోపను సభ్యునితో తాము సంప్రతించెదమనియు ప్రధానమంత్రిగారు బదులుచెప్పిరి.

ప్రొద్దుటూరుతాలూకాబోర్డు అడ్డెను

ప్రొద్దుటూరు తాలూకాబోర్డువారిచే నొసంగబడిన సన్మాన పత్రమున కీక్రిందివిధముగ జవాబిడిరి. ప్రొద్దుటూరునుండి కడప కేతెంచి యాసన్మానపత్రము నొసంగిండులకు ఈతాలూకాబోర్డువారికి తమ వందనము లర్పించిరి. తెన్నూరు నదివారి ప్రొద్దుటూరువద్ద నొకవంతెన గురించి కోరబడినగాని జిల్లాబోర్డువారికి ధనము అధికముగ వ్యయముగనని తోచెను. అందుచేత నట్టివంతెన నిర్మించ బడనేరదు. ఈతాలూకాలోని గ్రామవైద్యాలయములు నీటిపప్పులు విషయమై ఆరోగ్యశాఖామంత్రి గారు రాలొచించెదరు. ప్రొద్దుటూరునందు మిడిల్ స్కూలు విషయమై శ్రద్ధతో నాలొచించెద ను. మునిసిపలు ఏరియాలో గల దేశాలములను మునిసిపలు వారివశమున నుంచవలెను అనికోరి గాని యిటువంటి నూతన సేను ఇది వరకెచ్చటను కనివినియుండలేదు. ఈనూతన హిందూధర్మా

దాయ చట్టమునకు వ్యతిరేకముగ మున్సిపలు యిట్టిమార్గమున నే నంగీకరింపజాలను. ప్రొద్దుటూరులో బాలికాపాఠశాలవిషయమై శ్రద్ధతో గమనించెదను అని మంత్రిగారు పలికిరి. ఆనంతరము కడపజిల్లా బోర్డుసభ్యులు మంత్రిగారిగౌరవార్థము టిప్పి నొసంగిరి.

చెన్నూరున కేగుట

గతజూలై 21 తేదీఉదయము 9 గంటలకు మంత్రిగారు కడపకు 7 మైళ్ళ దూరమున నున్న చెన్నూరు అను నొక గ్రామమునకు బోయిరి అచ్చట నొకవంతెన కట్టబడుచుండెను. అచ్చట యానియను బోర్డువారు మంత్రిగారికి సన్మానపత్రము నొసంగిరి. మంత్రిగారు జవాబిడుచు చెన్నూరువద్ద గ్రామవైద్యాలయమును గురించి ఆరోగ్యశాఖామంత్రిగారు శ్రద్ధసహించునని చెప్పిరి.

కడప తాలూకా బోర్డువారి సన్మానపత్ర మిచ్చిరి. దీనికి బదులు చెప్పుచు మంత్రిగారు సుడిచిరి. ఆది ఆంధ్రులను ప్రతిపాఠకాలలోను చేర్చుకొనుట తమ కిష్టమనియు తాలూకా బోర్డులను తీసివేయు విషయమున నేరయు తాను నిశ్చయించు కొనలేదనియు పలికిరి. పిమ్మట కడపకు తిరిగివచ్చిరి.

కడపలో ప్రభుత్వబాలికాపాఠశాలను, ప్రభుత్వవైద్యశాలను దర్శించిరి. మంత్రిగారి దర్శన గౌరవాగము కె. వెంకటేశం చెట్టిగారు రూ 200 ల వార్ బాండుయొక్కవడ్డీని యాయెను. పరిశ్రమించు మొదటిగా ప్యానుఅయిన బాలికకు స్కూలుకట్టిప్పగా నొసగెద నని వాడుచిరి.

పిదప మంత్రిగారు ఖాన్ బుదూర్ మంజుమయ్యన్ సాహెబ్ గారి గృహమున కేగిరి. అచ్చట వీరికి మహమ్మదీయ కేసుపేయర్లచే సన్మానపత్ర మొసంగబడినది అందులో మహమ్మదీయులకు అచ్చట నొక ఫూహా ఆనువల్లియు, బాలికా పాఠశాలలును, స్థానికసంస్థలందు యిప్పటికంటె సరికప్రాతి నిర్వహణు కోరబడినది. మంత్రిగారు బదులిచ్చుచు తాము వారి కోరిక లన్నియు స్వాగ్రహింపముతో నాలొచించెదమని పలికిరి.

నిమ్మజాతుల పక్షమున గంగాధరశివగారు ఒకసన్మాన పత్రమును చదివిరి. మంత్రిగారు చివరికిని దానికి జవాబిడిరి.

కర్నూలున కేగుట

జిల్లాబోర్డు కార్యాలయ శంఖుస్థాపన ఈనెల 1 వ తేదీన మంత్రిగారు కర్నూలున కేగిరి. అచ్చట జిల్లాబోర్డు నూతనకార్యాలయ శంఖుస్థాపనమున మంత్రిగారిని కల్పిరి. బి. పి. శేషారెడ్డిగారు మంత్రిగారి రాకమున జిల్లా బోర్డు నూతన కార్యాలయ శంఖుస్థాపనమునకును వందనము లర్పించిరి.

జిల్లాబోర్డువారికి జవాబు

ఆదినమున నాయంత్రము 5 గంటలకు మంత్రిగారికి కర్నూలు జిల్లాబోర్డువారిచే నొక సన్మానపత్ర మర్పింప బడినది. మంత్రిగారు జవాబు చెప్పుచు జిల్లాబోర్డు సభ్యులు చూపిన గౌరవమునకు వందనము లర్పించి యాజిల్లాలో ఔమనివారణమునకు ప్రభుత్వము వారు రూ 80,000 లు గ్రాంటు యిచ్చితిమని యా ఇంతకంటె సరిక మేమియు ఇచ్చుటకు పింలేదనియు, గ్రామపునర్నిరణ విషయమును గూర్చి తాము తక్కినమంత్రులును కలిసి యొచించెదమనియు, కర్నూలు చిత్తూరు కోడూరు భావ నదివారి నొకవంతెనరూర్చి తానుపుడేమియు చెప్పజాలననియు (ట్రంకుకోటల నన్నిటిని రాష్ట్రముప్రభుత్వధికారమునందు ల కొకయాలోచన జరుగుచున్న దనియు సుడిచిరి లోకలబోర్డుల సవరణ చట్టమును బువరయచు వివిధస్థానిక ఎంధలయొక్క అభిప్రాయములు చేసవలెనని దీనిగురించి యొకనెలెత్తు కనిటి నియమింపబడునని చెప్పిరి. శ్రీశైలము కొండలమీదకు కోడూరుగురించియు, నీటిపప్పు గురించియు బహుశ్రద్ధతో నాలొచించునని మంత్రిగారు సుడిచిరి.

తొలువించు

తరువాత మంత్రిగారి దర్శనగౌరవాగము తె రామయ్య చెట్టిగారిచే శేర్మరుపబడి తొలువించు జరిగెను. అందు ఉద్యోగలు, ఉద్యోగేతరులు, స్వరాజ్యవాదులయూడ పాల్గొనిరి.

ఆరబిక్ కాల్చేని దర్శించుట

మంత్రిగారు కర్నూలోనున్న ఆరబిక్ కాల్చేని దర్శించిరి. అచ్చట ప్రెస్సిరాలుగారు సన్మానపత్రమును చదివిరి. మంత్రిగారు మహమ్మదీయులు తిన్న గొంపియట కెంతయు సంతసించి అటువంటి కాల్చేని హిందూ మహమ్మదీయ విక మత్యధమస్థను పరిష్కరింపగల వని సుడిచిరి.

ఎన్నికపిటిమను:—

రా. బి. ఎం. కె. రెడ్డి చెంగల్పట్టు జిల్లాబోర్డు అధ్యక్షులుగారివైసి కెట్టబడిన ఎలెక్షన్లు పిటి మను ఖర్చులతో సహా చెంగల్పట్టు సబుజడ్డిగారిచే కొట్టికేయ బడినది.

వేలము నోటిను

మామిళ్ల పల్లి గ్రామకాపరస్తులు ప్రస్తుతం తెనాలిలో యుండియున్న వారణాశి రామబ్రహ్మం, యాయన అనిధ క్షత కుమారుడు లింగయ్య, మైనరుకుమార్లు వెంకటపూర్ణయ్య, పిచ్చయ్యలకు గార్డీయ్ తండ్రి లింగయ్యగార్లు ది 28-9-27 తేదీన మామేరటికి వ్రాయించి జవ్వరు చేయించి యిచ్చిన ప్రస్తు వస్తాశేజా ప్రకారం యాక్రింద తెలియబడిన తెనాలి, అమర్తూరు గ్రామములలోని ఆస్తిని ది 12-8-28 తేదీన మధ్యాహ్నం రెండుగంటలకు తెనాలి కొత్తపేటలో సదరు రామబ్రహ్మంగారి మేడవద్ద జూరంగముగా వేలమువేయబడును.

పదరు వేలముపాటుకు సంబంధించిన నరతులువగై రాలు ప్రత్యేకముగా, కరపత్రములపై అచ్చువేయించి నాటి కోజాన ప్రయరించబడును. మామిళ్ల పల్లి, తొట్టెంపూడి, కటపాలెం, పోటుమెరక వగైరా గ్రామములలోని ఆస్తి వేలము వేయు తేదీ దర్శిలా తెలియపరచబడును.

ది 12-8-28 తేదీన మధ్యాహ్నం 2 గంటల మొదలు వేలము కాబడు ఆస్తి వివరం:—

(1) తెనాలి, కొత్తపేటలోని మునిసిపల్ 7 వ వార్డు లోని మేడకు వాడుక—తూర్పు-బొమ్మపాని రామాంజయలు నాయుడుగారి స్తలం కొంతవరకున్నా, భూపతి సూర్య నారాయణగారి స్తలం కొంతవరక; దక్షిణం- సర్కారుకోడ్డు; పడమర, సర్కారుకోడ్డు; ఉత్తరం- వెంటటి రామలింగస్వామి గారి స్తలం కొంతవరకన్నా, వంకమామిడి నిజ్జశ్యగారి స్తలం కొంతవరకు.

యా వాడుకమధ్యయున్న సుమారు 600 చకి గజముల స్తలమున్నా, అందులోని మేడ, పెంతుటిల్లు, కొట్లు వగైరా.

(2) తెనాలి సబు డిలి చినరావునాక శివారు రామలింగే శ్వరపేటలోని స్తలముకు వాడుక:—తూర్పు- నాయనపల్లి రత్నయ్య వగైరాల స్తలం 180 లింకులు. దక్షిణం- జాయంట్లు గా వవలిన 7 గజముల నడవగల బజారు 159 లింకులు; పడమర- డివిశుభయ్యగారి స్తలము 184 లింకులు; ఉత్తరం 4 లింకులు వెడల్పుగల పంటకాల్వ 162 లింకులు. యాహద్దుల మధ్యయున్న సుమారు యం-21 కెంట్లు భూమి, అందులోని ఫలవృక్షములు వగైరా.

(3) గుంటూరు డిలి చెరుకుపల్లి సబు డిలి అమర్తూరు గ్రామం తాలూకు.

Table with 3 columns: Plot ID, Area, and Price. Rows include 818/6 A, 818/1 B, 819/1, 888/1, 400/1, 988/1, 1057/1.

జమ్మ య 8-96 ట్లు శేకి మెరక య 0-86 ట్లు శేకి పల్లం

Sd (1) లక్కరాజు రామకృష్ణయ్యవారు.

Sd (2) బాలముకుందరాటి వారు.

Sd (3) యేలేశ్వరపు రామాంజనేయులువారు

తెనాలి 27-7-28 } ట్రస్టీలు

బొంబాయి హైకోర్టులో

సూట్ నెం 748/1917

వాదులు:—పి. సూర్యనాథాయ్ మరియు ఒకరు

ఎడిరి

ప్రతివాదులు:—పి. విశ్వేశ్వరయ్య మరియు ఒకరు.

అసిస్టెంటు టాక్సింగ్ హౌస్, వాదులకు. పన్ను విధించుటకుగాను, మొదటి ప్రతివాదికి ఖర్చుల నిమిత్తం విచారించుటకుగాను 18-8-1928 తేదీ గం 2-15 ని వాయిదావేయబడినదని యందుమామముగా తెలియజేయబడినది.

(సం) ఎడ్వైస్ గెలేట్

అసిస్టెంటు టాక్సింగ్ హౌస్.

మెసర్స్ రామయ్య సినీదాస్ అందు కో వాదుల కోపున, మొదటి ప్రతివాది తరపున అటార్నీలు.

దిగువ నుదహరించిన రికార్డులు యీ దిగువ అక్షరమునకు వ్రాసిన బడయగలరు.

ఎమ్. హెచ్. రావు ఆంధ్ర సన్సు, కాకినాడ.

దిగువ నుదహరించిన రికార్డులు యీ దిగువ అక్షరమునకు వ్రాసిన బడయగలరు.

హోమర్ ఆంధ్ర కో, 175 బ్రాడ్వే, మదరాసు.

(Price 2-12-0 each)

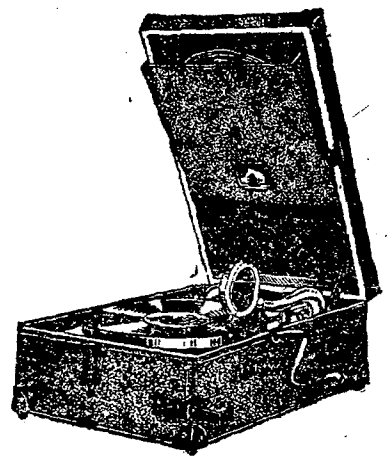
1928 సం॥ ఆగస్టునెలలో ప్రచురమైన నూతన
“హిస్ మాస్టర్స్ వాయిస్” రికార్డులు.

(10 ఇంచి రెండు ప్రక్కలగల గ్రీనులేబిలు)

(1-కి ధర రూ 2-12-0)

- అరవము
N 2486	{	పూంగాన నకయిలే ఎస్. ఎ. నందరమ్
		రవముయ రాజకుమారి (మధుర)
N 2487	{	లొల్లెయిపేరపు శ్రీమతి. టి. సి. కంగమ్మ
		నవనీధి కేట్రాలం (తిరనల్వేలి)
N 2488	{	ఇని పోదం అకల్వా హొమోనియం టి.
		భక్తరీ భజనైపాదు యం. భాదరబాబు
		రాయి (సిరియూరు)
N 2489	{	భారతనాటకం భాగం 1
		భాగం 2

- అరవము
N 2490	{	చనితోడి తెల భాగం 1 సంగీతవిద్యాక.
		భాగం 2 యస్. వి. నుబ్బయ్యభా
N 2491	{	రఘువంశకుత ఎస్ ఆచలమ్మ
		మా. జి. తెటబట్టిగా మైసూరు
N 2492	{	మనుషశరీర డి. నుబ్బరామయ్య
		ఇతి భాగ్యయం బెం. భూరు
N 2498	{	భవనత. భాగం 1 పొన్ను ప్సామి పెల్లె
		భాగం 2 మధుర (కావ్యరం)

నూతన “హిస్ మాస్టర్స్ వాయిస్”
పోర్టబుల్ గ్రామోఫోను.

శైలప్రసాదా, విశ్వభోజనము, తెల్లిన వ్యాయామ విరామకాలములందు నూతన “హిస్ మాస్టర్స్ వాయిస్” పోర్టబుల్ గ్రామోఫోనును పరిశీలించి మెచ్చు శ్రేయస్సునది. అనుమతిపై పై ౧, ౨ రికార్డుల మూలములను పంపింపగలరు. 10", 12" కొలతల రికార్డులను ఉపయోగించవచ్చును.

ధర రూ 135

డి గ్రా మో ఫోన్ కం వె ని లి మి టె డ్,
పోస్టు బాక్సు 48, కలకత్తా. 28, రాంపాల్డ్ రో, బొంబాయి.

పై నుదహరించిన మెషిను; రికార్డులు యీ దిగువ అక్షరమునకు వ్రాసిన బడయగలరు.

హట్చిన్స్ ఆంధ్ర కో, 185, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

పై నుదహరించిన మెషిను; రికార్డులు యీ దిగువ అక్షరమునకు వ్రాసిన బడయగలరు.

బొంబాయి ప్రే డింగ్ కం వె ని, బె జ వా డ్.

సత్యాగ్రహ ఖైదీలు విడుదలయ్యారు

బొంబాయి, ఆగస్టు బాల్లోలి—తాలూకా నూరకు జిల్లా శాసనసభా ప్రతినిధులకు గవర్నరు మెంటువాకిరి ఒప్పన్నమైన బడంబడికను గూర్చి శాసనసభ్యులకును రివెన్యూ మెంబరు గాకిరి యీ దిగువ ఉత్తరప్రత్యుత్తరములు జరిగినవి

ఎం. కె. జెల్వీగారు రివెన్యూ మెంబరునకు ఆగస్టు 7-వ తేదీన పూనానుండి యట్లు వ్రాసిరి. బాల్లోలి సమస్యనుగూర్చి ముఖ్య విషయము సంశ్లషిక్రమగ పరిష్కరింపబడినందున పృథు త్వమువారు (1) సత్యాగ్రహ ఖైదీలను విడుదలయియు (2) తీసికొనిన భూములన్నియు తిరిగి స్వంత దారులకు యిప్పించెదరనియు, (3) రాజీనామానిచ్చిన తిలాలిలు కట్టెనున్న గ్రామాద్యోగులనుతిరిగి ఉద్యోగియాలందుంచెదనియు నొప్పుచున్నాను”

రివెన్యూ మెంబరుగారు ఆ తేదీన యిట్లు జవాబుపంపిరి:— “మిత్రాభిరుజ్జవాలు: ప్రభుత్వమువారు సత్యాగ్రహ ఖైదీలను విడుదలయిచ్చెదరు. మిరెండవ విన్నపముగూడ ఆహా దిరచుచు ఉత్తరప్రతిపాదనగదరు. తిలాలిలు కట్టె క్రమవిధిని భరభాగ్తుపెట్టినవో తునింపబడుదురు. ఆ. (సెన్.)

బొంబాయి శాసనసభ

బాల్లోలి సమస్యపరిష్కారమువలన సభ్యులు ఆనందమున నోలలాడు చుండుట

పూ. శా. ఆగస్టు 6:—బాల్లోలి సమస్య తరిష్కారము వలన సభ్యులందరు చాల సంతోషముగా నుండిరి అధికారులు ఆనందింపగలరు కూడా యీవారకు సంతోషపూర్వకముగా గ్రహించిరి గవర్నరు పర్ లెట్టి విల్ ఫన్ గారు యీనందర్పమున చూరిక చాకచక్యము నందరు కొనియాడిరి. రాజీనామా నిచ్చిన సభ్యుల ముఖములు కళకళలాడుచుండెను. సభ్యుల మచ్చులు ఉల్లాసముతో కూడియుండెను. మిన్ని లాల్ మెహతా, నునీ, లాల్ శివారాయాశీ గారలు చాల సంతోషించుచుండిరి. నూరతో సభ్యులును, ముఖ్యముగా భీమభాయి నాయక్ గారు ప్రశంసకు పాత్రులయిరి.

అమీరాలీగారి మరణమునకు సానుభూతి

ప్రకృష్టమయ్యైన తరువార మంత్రియగు రఫీయుద్దీన్

గారి ప్రతిపాదనమున అమీరాలీగారి మృత్యువునకయి సభ వారు సానుభూతి తీర్మానము సంగీకరించిరి.

సభలో నన్ని పక్షములవారు అమీరాలి ఘోషా విశేషమున, దానధర్మదాక్షిణ్యాదిగుణములను కొనియాడిరి.

బొంబాయి భూమిసేస్తువిధానమును ఖండించుట

బొంబాయి భూమిసేస్తువిధానమును ఖండించుచు బాగ్ గారు ప్రతిపాదించిన తీర్మానమును ప్రభుత్వ రెవెన్యూ మెంబరు యొదిల్చెను. బాగ్ గారి తీర్మానము గజెట్ లో ప్రభుత్వమువారు ప్రచురించిన ఉత్తరువులను ఉపసంహరించుకొని దాని సంసానమున ప్రజాప్రతినిధులసహామిత చేయబడుచున్న అంగీకరించవలసినదని అనధికారకభ్యులందరు బాగ్ గారి సవరణకు అనుకూలరు గనుక తీర్మానము పెట్టెను.

నిర్బంధ ప్రాధమికవిద్య

నిర్బంధ ప్రాధమికవిద్యకొరకు సాగుక సంపలకు ప్రభుత్వమువారు చేసిన అన్వాయమును సవరించుకొనవలసినదని భట్టి బానిగారు ప్రతిపాదించిన తీర్మానమునై చర్య ముగియకముందే సభ ఆనాటికి విరమించబడినది. (అ. సె.)

ది మద్రాసు అండు సదరన్ మరాటా రైల్వే కంపెనీ లిమిటెడ్

(ఇంగ్లాండులో ఇన్ కార్పొరేటు చేయబడినది)

నో టీ సు

తిరు త్తణియుందు గొప్ప ఆడిక్చర్ల తేప్పొత్సవము

8-8-28 తేదినండి 11-8-28 తేదివరకు

ముఖ్య దినము 9-8-1928

పై ఉత్సవమునకు పోనుద్దేశించిన ప్రయాణీకుల సౌకర్యార్థమై ప్రత్యేకముగా ఎక్స్ ప్రెస్ బండ్లు మద్రాసునుండి తిరు త్తణి 8-8-28 తేది బుధ వారమునాడును, మరల తిరు త్తణినుండి మద్రాసుకు 9-8-28 తేది గురువారమునాడును పోవునట్లు యేర్పాటు చేయబడినది. సమంజస్ తిరవళ్ళూ, అర్జోణము స్టేషనులవద్ద ఈదిగువ తెలుపబడిన కాలపరిమితి ప్రకారము అగును.

మద్రాసునుండి తిరు త్తణికి

8-8-28 బుధవారము

తిరు త్తణినుండి మద్రాసుకు

9-8-28 గురువారము

	గం. ని.		గం. ని.
మద్రాసునుండి బయలుదేరుట సాయంత్రం	5—30	తిరు త్తణినుండి బయలుదేరుట సాయంత్రం	5—45
తిరువళ్ళూరు చేరుట	6—23	అర్జోణము చేరుట	5—58
తిరువళ్ళూరునుండి బయలుదేరుట	6—31	అర్జోణమునుండి బయలుదేరుట	6—6
అర్జోణము చేరుట	6—57	తిరవళ్ళూరు చేరుట	6—32
అర్జోణమునుండి బయలుదేరుట రాత్రి	7—10	తిరవళ్ళూరునుండి బయలుదేరుట	6—40
తిరు త్తణి చేరుట	7—23	తిరువళ్ళూరునుండి మద్రాసు చేరుట రాత్రి	7—35

కాట్వాడినుండి అర్జోణమునకు ప్రత్యేక బండ్లు ఈదిగువ తెలుపబడిన కాలపరిమితి ప్రకారము పోవును.

కాట్వాడి నుండి అర్జోణమునకు

8-8-28	గం. ని.	9-8-28	గం. ని.
కాట్వాడినుండి బయలుదేరుట పగలు	3 15	రాత్రి	12 55
అర్జోణం చేరుట	4 55	"	2 25

అర్జోణంనుండి కాట్వాడికి ఒక ప్రత్యేక బండి నడుపబడును.

9-8-28

అర్జోణం బయలుదేరుట ఉదయం	8 20
కాట్వాడి చేరుట	10 0

యివిగాక అవసరమున్న ప్రత్యేక బండ్లు అర్జోణం తిరు త్తణి స్టేషనుల మధ్య నడపబడును.

మామూలుగా పోవు బండ్లయందు గుంపు అధికముగా చేరకుండుటకై ప్రయాణీకులు ఈ ప్రత్యేక బండ్లయందు ప్రయాణము చేయవలెను.

మద్రాసునుండి సాయంత్రం 5 గం. 45 ని. బయలుదేరి అర్జోణము 7 గం. 30 ని. పోవు నెం 17 ప్యాసంజరుబండి 8-8-28 తేది బుధవారము 9-8-28 తేది గురువారము తిరు త్తణి వరకు ఈ దిగువ తెలుపబడిన కాలపరిమితి ప్రకారము పోవును.

అర్జోణం బయలుదేరుట	గం. 7 ని. 40
తిరు త్తణి చేరుట	" 8 " 0

తిరిగివచ్చే ప్రయాణీకులకు 9, 10-8-28 తేదిలయందు నెం. 18 ప్యాసంజరుబండి తిరు త్తణినుండి మద్రాసుకు ఈ దిగువ తెలుపబడిన కాలపరిమితి ప్రకారము పోవును.

తిరు త్తణినుండి బయలుదేరుట ఉదయం	7 20
అర్జోణం చేరుట	" 7 40
అర్జోణం బయలుదేరుట	" 7 50
మద్రాసు చేరుట	" 9 45

రిటరన్ టికెట్లు:—ప్రయాణీకుల సౌకర్యార్థమై ఉత్సవకాలమునందు రాను పోను 3 వ తరగతి రిటరన్ టికెట్లు యివ్వబడును. ఇచ్చిన తేది లగాయతు 4 దినములవరకు దీని నుపయోగింపవచ్చును. ఈ క్రింద నుదహరించిన స్టేషనుల వద్ద ఇవ్వబడును.

మద్రాసు (సెక్ట్రల్ స్టేషన్)	ఆవడి	అర్జోణం	పూడి
మద్రాసు (హాంటురోడ్డు)	పట్టాభిరామ్	హోలింగర్	రేణిగుంట
బేసిక్ బిడ్డి	తిన్నూరు	వాలాజారోడ్డు	చిత్తూరు
రాయపురం	సెవ్వాపేటరోడ్డు	కాట్వాడి	
చాకలపేట	తిరువళ్ళూరు	గుడియూర్లం	
పెరంబూరు	కడంబత్తూరు	ఇచ్చిపుత్తూరు	
విల్లివాక్కం	మణూరు	నగరి	
కొరట్టూరు	తిరువాలంగూడు	పుత్తూరు	
అంబత్తూరు	మోసూరు.		

జనరల్ ట్రాఫిక్ మేనేజరు ఆఫీసు
మద్రాసు, 3-8-28.

వి. డబ్ల్యు. పార్సన్ను,
ఆఫీసు జనరల్ ట్రాఫిక్ మేనేజరు.

రాయల్ ఎగ్జిక్యూటర్స్ కమిషను రిపోర్టు

వి॥ వి॥ శోగయ్యపంతులు ఎం.ఎల్.ఎ. గారి
అభిప్రాయములు

హిందూ దేశముయొక్క వ్యావసాయక సమస్యల వివరిం
చుటకై నియోగింపబడియుండిన రాయల్ ఎగ్జిక్యూటర్స్ కమి
షనుగారి రిపోర్టును, మీద శోధనకై స్పష్టముగా చర్చించుటకు
మీకులేదు. అందున ఈ రిపోర్టును మాత్రమే దీనిని సాధ్య
మైనంత స్పష్టముగా చర్చించుచున్నాను.

నేను ఆ రిపోర్టును చివరకు పైపైగా చూచినాను.
కమిషనువారు చాలా, ఉపయోగకరమైనట్టియు లాభకరమై
నట్టియు భోగ్యులగు సంగ్రహించి ప్రకటించియున్నారు. చిర
కాలముండి, మన దేశముదాని నాయకులను విద్యాధికారును
జరియియ్యచున్న అభిప్రాయము లన్నియును యీ రిపోర్టులో
గ్రంథముగా గావింపబడియున్నది.

నేటికి ఒక పురుషాంతరమునుండి మనము గవర్నమెంటు
వారు మన దేశముయొక్క వ్యావసాయకాభివృద్ధి కైతులు
అర్థిక సృష్టలనుగూర్చి వారి విధిని నెరవేర్చుచుండుటలేదని
కనుకున్నాము.

ఇండియా గవర్నమెంటువారు, అమెరికా, రష్యా, బెల్జి
యము, హాలెండు దేశముల ఉదాహరణమును దీనిని ఆపద
కుల ననుకరించి వ్యావసాయకాభివృద్ధి కై ప్రయత్నించినగాని
హిందూ దేశము లభివృద్ధిని గాంచలేదని మన మెన్ని సార్లు
చెప్పియున్నాము, గవర్నమెంటు వారు కొన్ని
ఉపాధులను, ప్రకటనలు చేయుటకంటె మరెట్టి
ప్రయత్నమును చేయలేదు. కొన్ని కాన్ఫరెన్సులను
మాత్రముచేసి కొన్ని పాఠశాలలను, కాలేజీలను, వ్యావసాయక
ప్రదర్శన పాలములను స్థాపించుటయును కరపత్రములను
ప్రాయించి ప్రకటించుటయును మాత్రమే చేయుచున్నారు. ఈ
విధాలచేయున కిది యేమాత్రమును చాలదు. ఇట్టిసందర్భములలో
రాయల్ కమిషను వారు "ఈదేశములో వ్యవసాయాభివృద్ధికి
ముఖ్యముగా కావలసిన విషయము వ్యవసాయదారుల దృక్పథ
ము మార్చుటగాని నేరగాదు. వ్యవసాయాభివృద్ధి కావలె
నన్ను, గ్రామసమస్యలన్నిటిని ఆమూలగ్రముగ పరిష్కరించి
అభివృద్ధి కై ప్రయత్నించవలెను గాని ఒక్క వ్యవసాయమును
గూర్చియే తలచెట్లినచాలదు" అను అభిప్రాయమున మనతో
నేటికీ విలంబించుచుండుట త్యంత సంతోషకరము.
ఈఅభివృద్ధిని తేలవిన నా భ్యంత గవర్నమెంటు
వారిచే అనియును, యిప్పుడు గవర్నమెంటువారి విషయమును
సంపూర్ణముగ గ్రహించలేదని తమ అభిప్రాయమనియును
కమిషనువారు వ్రాసియున్నారు.

ప్రైవేటులు గవర్నరలు మొదలైన ఉన్నతోద్యోగ
తెల్లదను, యాగిష్ట బాధ్యత తమపైనున్నది, సంపూర్ణము
గా నెరుంగుదురునుటకు నాకెట్టి సందేహములేదు. కానివారు
నిజముగా, యాదేశముయొక్క వ్యవసాయము సభివృద్ధిపరచి,
రైతులయొక్క ఆదాయము, నేటిదానికి మూడుగాజగతలు
పెరుగునట్లుగా చేయవలెనని, అమెరికావంటి అధునిక రా
ష్ట్రముల ఉదాహరణము ననుసరింపవలసి యుండును. అందుల
కై ఎంతో ప్రయత్నము గూడ జయింపవలెను. 1905వ సం॥లో
అనగా, నేటికి 23 సం॥ అక్రమము, 608/4 లక్షల డోలర్లను
ఒక్క వ్యవసాయాభివృద్ధి కై అమెరికాదేశము వెచ్చించియుండె
ను ఇప్పుడెంత వెచ్చించుచున్నారో చెప్పవలెను. 1905. సం॥
మార్చి 608/4 మిలియన్ డోలర్లు అనగా 110 లక్షల రూపా
లం వ్యవసాయముకై వెచ్చించబడుచున్నవని యింగ్లీషులో
కాల్చులలో గానవచ్చుచున్న పేజీలన్నియును చర్చించుచుండిరి.
అందులో 54 వ్యావసాయక ఉద్యోగక స్థానములు నా ప్రభు
త్వమునకు నడిపించుచుండిరి. 720,000 డోలర్లు అనగా 220
లక్షల రూపాయలు యిందులకై వ్యయపరచుచున్నారు. రా
ష్ట్రీయ భవనముండి 9 లక్షలు గ్రాంటు యివ్వబడుచున్నది.
16 వ్యవసాయ కళాశాలలను నడుపుచున్నారు. ఈకళాశాల
లో 300 గురు ఉపాధ్యాయులను యంతయును కలసి, మొ
త్తము 680 గురు పనులను చేయుచున్నారు. అప్పడక్కడు ప్ర
కారములనున్న చిల్లర నోటికెలా మొదలైనవి కాక, ఏటా
6 లక్షల కరపత్రములు, చిన్నవి పెద్దవి గ్రంథములును, ఒక
అమెరికను బోర్డు ఆఫ్ ఎగ్జిక్యూటర్స్ వారివలె ప్రకటించబ
డుచున్నది. ఇది 28వసంవత్సరముల క్రిందటిమాది ఇప్పుడెంతకం
మొదలై ఏర్పాటుగా ఉన్న చేయబడుచున్నదని సందే

హము లేదు. ఇంతసాము ఖర్చు పెట్టుటకు దానికి తగిన లా
భము ప్రజలకు కలుగుచునే యున్నది. పారిశ్రామిక దేశమును
అమెరికాలో నిట్లుండ, కేవలము వ్యవసాయము మీదనే ఆధార
పడియున్న హిందూదేశపు రహితవిషయమే యిండియా
గవర్నమెంటువారి చేయిచున్నారా? 1905 వ సం॥ములో
గవర్నమెంటువారు వ్యావసాయక పరిశోధనములను అభివృ
ద్ధినిగాను 20 లక్షల రూపాయలను ప్రత్యేకించుచున్నామని
ప్రకటించిరి. తరువాత నా మొత్తము 24 లక్షలు చేయబడెను.
పూనా, కాన్పూరు, నాగపూరు, లయకో పూరు, కోయటలు
పూరు, సాలూరు పట్టణములలో వ్యవసాయ కళాశాలలను
స్థాపించిరి. అందు సాలూరు కళాశాల 1921 సం॥ అంతము
లో మూసివేసివారు. 1924 సం॥ ములో మొండలేలో నూతన
ముగా కళాశాలను ప్రారంభించివారు.

దీనినిబట్టి మన యిండియాలో వ్యవసాయాభివృద్ధికి వె
చ్చించబడు చిన్న మొత్తము 24 లక్షలు మాత్రమే అయియు
న్నది. అమెరికాదేశములో నన్నుకో కొట్ల కొలది భవనము
వెచ్చించబడుచున్నది. ఇక్కడ 6 కళాశాలలు గలవు. ఆందులో
80 మంది మాత్రమే ప్రవీణులు పనిచేయుచున్నారు. అమె
రికాలోనన్నుకో 10 కళాశాలలలోను 308 మంది విజ్ఞాన శాస్త్ర
ప్రవీణులును 850 యంతయును పనిచేయుచున్నారు. అక్కడిసం
గతితో సరిపోల్చి చూచినచో భారత దేశము ప్రభుత్వమునా
రు వ్యావసాయకాభివృద్ధి కేమాత్రము ప్రత్తమును చేయుచు
న్నారో తెలియగలదు. ఈవిధముగా పైదేశములలో వ్యవసాయా
భివృద్ధికి జరుగుచున్న ప్రయత్నములను, అప్పటి జరుగుచున్న
పనులనుగూర్చి యాకమిషనువారి రిపోర్టు గవర్నమెంటువారి
కెట్టి శిఫార్సులు చేయకుండుట త్యంత శోచనీయము. కేవలము
వ్యవసాయముపై నే ఆధారపడని అదేశములలో జరుగుచున్న
విధానములు మనదేశములో గూడ ప్రయత్నించుటకు యెంత
భవ్యము మనసరమో గూడ నీకమిషనువారు మడింపుచేసి,
అట్టి ప్రయత్నము గావింపవలసి, యీదేశ వ్యవసాయ దారు
నకు లాభము చేకూరదని గట్టిగా శిఫార్సు చేసి యుండలసి
యుండెను. ఇందునుగూర్చి కమిషను రిపోర్టుయిట్లు వలకు
చున్నది.

మేము ఆనేక విషయములను శిఫార్సు చేసియుండుటచే
వాల్చిటిని ఆ చరణలో పెట్టుటకు ఎంత వ్యయ మవసరమో
అందేని ముందు, ఏమి చెనుక చేయవలెనో మొదలగు విషయ
ములనుగూర్చి ప్రజాతికను నిర్ధారించుటకు మాకు సాధ్యము
కాలేదు. కాని ఆయా కాసన సభరవారు యీగ్రానువునన్ని
ర్మాణ కార్యములకు పలుము భవనము ఆవసరమును బట్టి యొ
సంగదరుగాక యని విధానపూర్వకముగ కోరుచున్నాము.

ఇట్టి శిఫార్సు చేయుటలో కష్టమేమున్నది? గవర్న
మెంటు వారుగాని, ప్రజలుగాని, యాకమిషనువారి సిఫా
ర్సులను ఆచరణలో పెట్టుటకు సుమారుగా నెంతద్రవ్యము కావ
లసియుండునో స్పష్టీకరించినగాని లాభమేమి? సరిగా
గాకున్న, సుమారుగానైన యెంతకాలమో మడింపు వేయరా
దా? ఎన్ని స్థిములు వేసినకేమి? ఏమి శిఫార్సులు చేసినకే
మి? అందుకుపలయు భవనము సప్లయచేయుటకు పలయు మా
ర్గములు చూపబడ నంతవరకు యిట్టి శిఫార్సులను రయతులకు
యెట్టి ప్రయోజనము చేకూరలేదు. హిందూ గవర్నమెంటువారి
కార్యమును చేసెదరా యన్న నేనది నమ్ముకాలను. ఇప్పుడు
పైనికాఖాక్రింద యిండియాలో వ్యయపరచబడుచున్న కొటా
నాబ్లొద్దుర్యయమును తగ్గించుమని మన మెంత ఘోషపె
ట్టుచున్నను వినుట లేదు సరేకదా, మరింత పెచ్చించు నూచ
నలే చేయబడుట లేదా? మన నూచన లీగముగా ఆచరింప
బడుచున్నది. ఇట్టి సందర్భములో నీ కమిషనువారి రిపోర్టు
కేవలము "వివృతమైన ఆశ్చర్య" గా పరిణమించుటకంటె విశేష
లాభమేమియును కలుగజోదని చెప్పుటకు సందేహమేమి?

మొదలైన సహజముగా పూర్వార్థరహితరాయలు-
మార్పులను వెంటనే అంగీకరింపరు. కావున వ్యవసాయాభివృద్ధి
కవసరము నూతన విధానము వారిలో ప్రవేశ పెట్టవలెనన్నచో
గ్రామ గ్రామములలోను నూతన విధానములను కలుగు లా
భములు ప్రత్యక్షముగా చూపబడవలెను. ఒక యొకరా భూమిలో యిప్పుడు వాడు పండించుచున్న ఘట
సాయము, నూతన పద్ధతులపల్ల ద్విగణిత్యము, త్రిగణిత్యము
ఎట్లగునో వాడు చూచినగాని దాని సంగీకరింపదు. ఇట్టి ప్రచార
ము, ప్రదర్శనము నడుపవలెనన్న గవర్నమెంటు వారు కొట్ల
కొలది రూపాయలు వెచ్చించవలసి యుండును. గవర్నమెంటు
వారింతవ్యయపరచుటకు సిద్ధముగా నున్నారా? ప్రస్తుత పరిస్థి
తులలో వారట్లు చేయగలరా? ప్రస్తుత రాజ్యాంగవిధాన వ్య
వస్థలో, ఏ ఉద్యోగముల పెద్దపెద్ద బిరుదులు పదవి ఉన్నం

తకాలము యిట్టి రాయలు కమిషనులు గాని, వారి నూచన
లుగాని, గవర్నమెంటువారి సదుద్దేశములు గాని, రయతుల
ప్రస్తుతదృష్టిని తొలగింపజాలవు. నేటి గవర్నమెంటు విధాన
మంతయును సంపూర్ణముగా మారవలెను. ఇతర దుర్వ్యయము
లను తగ్గించుకొనుటకును, వ్యవసాయాభివృద్ధి కై అవసరమైన
కొట్లకొలది రూపాయలు విగులునట్లు చేసుకొనుటకును, అవ
కాలములు లేనంతకాలము, రయతుల విషయమే యెట్టి ప్రయ
త్నము చేయుటకును మీకులేదు. కావున కత్తిగను చేతబున్నకొ
ని, దుర్వ్యయమును కాఖుపై మంత ప్రయోగించవలెను. అం
దు ముఖ్యముగా నేనలకింపను, పట్టికు సర్వీసులక్రిందను జరు
గుచున్న దుర్వ్యయమును తగ్గించుటకు అనధికార సభ్యులు చి
రకాలమునుండి చేయుచున్న నూచనలను గవర్నమెంటువారు
పరిగ్రహించవలెను. లేదని, రైతులకు ఎట్టిలాభమును కలుగ
జేయుటకు అవకాశమే యుండును. (కళింగ)

ఆంధ్రరత్న దుగ్గిరాల గోపాలకృష్ణయ్యగారి స్మారకచిహ్నములు

ఆంధ్రచిత్రకళాపరిషత్తు - బందరు

మా గురువరేణ్యులను, అఖండదేశభక్తిపరాయణులను,
సత్యముగ ఆంధ్రరత్నమును అనుక్రితములు శ్రీ దుగ్గిరాల
గోపాలకృష్ణయ్యగారియెడల మాకుగల భక్తిగౌరవములు కార్య
రూపమునను వ్యక్తపఱచుటకు శ్రీవారి చిత్రపటమును (ఆయిల్
పెయింటింగు) తయారుచేసి వారికుటుంబమునకు యిచ్చుటకు
తీర్మానించుకొన్నాము.

ఆంధ్రదేశమునగల దేవతాసంస్థలైనను శ్రీగోపాల
కృష్ణయ్యగారి చిత్రపటములు (ఆయిల్ పెయింటింగులు) మావరి
వత్తువ్వారా చేయించునెడల సదరు పెయింటింగుల విలువలో
మూడవవంతు ద్రవ్యమును శ్రీ గోపాలకృష్ణయ్యగారి స్మారక
నిధికి యిచ్చుటకును నిర్ణయించినాము.

పలయువారలు వివరములతో శ్రీవారి ఫోటోను వారి
వారి ఆర్థరలప్రకారము మూడవవంతు సొమ్మును పంపకార్చి
తులు.

పైజాలు	తేట్లు	ప్రేముల కిమ్మకు
అ 2x1 1/2 బస్సు	రూ 100	రూ 12
3x2 యేమాదిరి ఆయిననూ	150	20
4 1/2 x 8 డిటో	400	85
7x4 లైఫ్ సైజు	800	60

వంక సూరిశాస్త్రి,
పరిషత్తు కార్యదర్శి.

TENDERS. TENDERS NOTICE.

Sealed tenders are invited for the "con-
struction of a Bridge of 19 spans of 70 feet
each across the Muniyeru river at Keesara at
mile 68/3-5 of the Masulipatam Hyderabad
Trunk Road" estimate Rs. 7-30 lakhs. The
selected tender will have to do work worth
about Rs. 3-80 lakhs, as he has to carry out all
items of work as per estimate excepting steel
superstructure (including fabrication and con-
veyance) machinery, tools and plant, contingen-
cies, petty supervision and establishment, which
will be arranged for by the Department.

Plans, specification, estimates and other
particulars regarding the work are available
for reference in the Kistna District Board
Engineer's Office, Chilakalapudy, whereof
form of tender can be had. Tenders should
state at what percentage of the estimate rate
for each item of work they are willing to
undertake the work.

Tenders should send along with the tender
a challan for Rs. 3000/ remitted into any
Government Treasury or Central Co-operative
Bank in this District (to the credit of Kistna
District Board Deposits) as earnest deposit and
they should also be prepared to furnish a fur-
ther security of Rs. 2,000/ and to execute
necessary agreement before actual commence-
ment of the work.

The acceptance of the tender rests with
the Special Officer, District Board, Kistna
who may or may not accept the lowest Tender
without assigning any reason for so doing.
Tenders should reach the undersigned before
15th September 1928.

(Sd.) S. VAIDYANATHAN.

District Board Engineer,
Kistna

District Board Engineer's Office
Kistna, Chilakalapudy,
25th July 1928.

ఆంధ్రప్రదేశ్ లిఖిత పుస్తక భాండాగారము

చెన్నపురి మ్యూజియములో ప్రభుత్వమువారి పోషణకొని యున్న ప్రాచ్యలిఖిత పుస్తక భాండాగారమునందు ఆంధ్ర గ్రంథములను లెజవాడలోని ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయ భాండాగారము నకు ప్రభుత్వమువారు పంపుటకు నిశ్చయించినట్లు చరిత్రమున్నది. ఆంధ్ర గ్రంథములు ఆంధ్రదేశమున కేరమన్నపుడు ఏర్పడుచు అట్లు చెప్పబడు యిట్లు పడదుగాని కొంచము ఊర్ధ్వముగా యోచించిన రాజధాని ప్రధాననగరమునందు విజయనాటికి కలపవలసినంత కారణ మేమియు నున్నది.

ఆంధ్రదేశమునకు ప్రత్యేక విశ్వవిద్యాలయము లభించినదియునున్నది. ఏకాదశవర్షమునో అనేక ఆంధ్ర విద్యార్థులు చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయ అవరణములోగల కళాశాలలలో విద్యనభ్యసించుచున్నారు. ఆంధ్రులకు ప్రత్యేకముగా విశ్వవిద్యాలయము లభించినది చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయము వారు ఆంధ్రభాషను ఎంతమాత్రము నిరాదరణ చేయలేదు. మీదు మిక్కిలి చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయము వారు మాత్రభాషను పరిత్యజించి ప్రత్యేక భాషగా ఏర్పరచి ఆంగ్లవాద్యమున కెంత ప్రాముఖ్యత నొసగియున్నారో అంత ప్రాముఖ్యతను మాత్రభాషలకు యొసగియున్నారు. ఇంటరమిడియేటు పరీక్షకు చదువు విద్యార్థులు అభిమానకామ్యముగా ప్రకృతికావ్యములను తీసుకొనినను లేక గణితకావ్యమును తీసుకొనినను లేక తర్కశాస్త్రమును దేశచరిత్రను తీసుకొనినను మాత్రభాషను చదివి అభివృద్ధి చెందవలెనని ఆలోచించుచున్నది. ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయములో మాత్రభాష ఇంకను అభిమానకావ్యభాగముల గ్రంథనే చేయున్నది. ఇదియుగాక చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయ పరిశోధకశాఖలో అనుభవాత్మక, సంస్కృతిభాషను సంతోషముతో ప్రాముఖ్యత యొసగియున్నారనట విశ్వవాదాత్మకము.

రాజధాని ప్రధాన నగరమున చెన్నపురియందే ఆంధ్ర గ్రంథాలయమును నిర్మించుటకు దక్షిణాంధ్రులకు ఉత్తరాంధ్రులకును భాండాగారమును పునర్నిర్మించుకొనుటకు సమానావకాశమును ముఖ్యము ఆంధ్ర గ్రంథములన్నియు చెన్నపురియందే ముద్రింపబడి ప్రకటింపబడుచున్నవి. భారత భాగవత రామాయణాది పురాణగ్రంథములన్నియు చెన్నపురి ముద్రణాలయములలోనే ముద్రింపబడి ప్రకటింపబడిన పనులు నిర్వివాదాత్మకము. సంస్కృత గ్రంథములు కూడ ఆంధ్ర లిపిలో చెన్ననగరమునందేయి సాధారణముగా ప్రకటింపబడినవియు ప్రకటింపబడుచున్నవియు చెప్పటయందెంతమాత్రము అసత్యములేదు. ఇప్పుడిప్పుడు ఆంధ్రదేశములో ముద్రణాలయాలన్నియు బయలుదేరినను చెన్నపురిలో గ్రంథములను ముద్రించుట కవకాశమున్నట్లు చురచుటలేదు. చెన్నపురిలో ఆంధ్ర విద్యార్థులు చదవని కళాశాల లేనేలేదు. తుదకు క్విట్ మేరీ కళాశాలలోకూడ ఆంధ్ర విద్యార్థినిగలదు. దక్షిణదేశములో తిరుచనాపల్లి, నేలమ, కోయంబత్తూరు, ఉత్తరాంధ్రాదుజిల్లాలలో నందు కళాశాలలలో కూడ తెలుగుభాషను చదువుచున్న విద్యార్థులు గలరు. చెన్ననగరములోనే అనేక ఆంధ్రవిద్యాలయములగుట.

ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయమువారు ప్రాచ్య పుస్తక భాండాగారమునందు తెలుగుభాషను తమ విశ్వవిద్యాలయమునకు కావలయునని ఒక హక్కుగా కోరిన చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయమువారు కూడ తమకు సహనవాక్కుగలది చెప్పటయందు ఎంతమాత్రమును ఆశ్చర్యమునుపించదు. చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయమువారు మాడ ఆంధ్రభాషను చాల గౌరవముతో పోషించుచున్నారు. ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయమువారికి ప్రాచ్యలిఖిత ఆంధ్ర గ్రంథములపై ఎక్కువ శ్రద్ధయు ప్రేమయు యుండినందుల చెన్నపురి ప్రాచ్యలిఖిత పుస్తక భాండాగారమునందున్న ఆంధ్ర గ్రంథముల నన్నిటిని ప్రత్యేకముగా ఎత్తి వ్రాయించి తమ భాండాగారమున కోరినచేయుట సమంజసముగా యుండునుగాని ప్రాచ్యలిఖిత భాండాగారమునందు ఆంధ్ర గ్రంథముల నన్నిటిని నేరుకే చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయమువారికి చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయ అవరణములోయుండు ఆంధ్ర విద్యార్థులకు ఆంధ్ర గ్రంథములను ఉపయోగించు అవకాశముపరక తమ భాండాగారమే ఉన్న అవకాశమును పొందవలయునని ప్రయత్నించుట ఎంతమాత్రము సహేతుకముగా లేదని విన్నవించుచున్నందులకు నన్ను మన్నించుదురుగాక!

కృష్ణగోదావరిజిల్లాల రీసెటిల్మెంటు శ్రీయుత టి. ప్రకాశంగారి 18 వ వ్యాసము

వర్తకము, రవానావ్యాపారము ఈ మాడుజిల్లాలయొక్క వర్తకము, సముద్రవ్యాపారముగాని లేక రైలుమార్గమునగాని రవానావ్యాపారము, ఈ జిల్లాల వర్తకులకే లాభకరముగా నున్నదో లేక నాకాకంపెనీలకునుమాత్రమే లాభకరముగా నున్నదో, ఈ వ్యాసమునందు పరీక్షించెము. బ్రిటిషు ప్రభుత్వవర్తకమునందు ఖారజ్ కాకా వ్యాపారము జీవించి చాలకాలము క్రిందటనే అంతమొంది యాండుట భాగగా తెలిసినవిషయమే. దక్షిణాదియ న్నీమనీవిగేమనుకంపెనీ (వి. ఓ. చిదంబరపెట్టె)యొక్కగతి యెల్లరకును తెలిసియున్నది.

సింధ్యాస్టీము సేవిగేమను కంపెనీ (బొంబాయి) పలు కష్టముల పాలై యిప్పుడిప్పుడే తన కష్టములను దాటినది. నేటికిగూడ యీ కంపెనీకి, భారతదేశమునకు ధాడరేవును మలేరాప్రొములుకు మధ్య వ్యాపారమునయనునగల వ్యాపారముగు హక్కు లాసగబడుటలేదు. కోస్తా ల వ్యాపారము క్రమ క్రమముగా జీవించుట రీ, 6 ఆను బంధములలో గల దిగుమతుల, యెగుమతుల వివరములనందీ వ్యవహరించుచున్నది. కాకినాడ రేవు విషయమున సంఖ్యల పద్ధతిగా పొచ్చియుండుట సముద్రవ్యాపారముయొక్క యభివృద్ధికి ప్రబునిదర్శన మున్నట్లు సెటిల్మెంటు ఆఫీసరు అనుచున్నాడు. భారత నాకావ్యాపారమునకు అనేకవిషయములలో ప్రతి బంధకములు లేకుండియున్నచో, కాకినాడ, మచిలీపట్నం రేవులు కోస్తా ల వ్యాపారము విషయమున నయినను నూరు రెట్లధికముగా నభివృద్ధి చెందియుండెడివి. కాకినాడ రేవుయొక్క దిగుమతి యెగుమతులు కొద్దిగా పొచ్చి యుండుటకు కారణము, నే నిదివరకే చూపినప్రకారము యీమాడు జిల్లాలయొక్క వర్తకాభివృద్ధిగాని, లేక వ్యవసాయదారుని యభివృద్ధిగాని, కాకదు. తూర్పుగోదావరి జిల్లాలో మోరీ గ్రామమునొద్ద జీడిమామిడిగింజల వ్యాపారము విదేశములలో నెరుపుచున్న కంపెనీ, కోస్తా ల వ్యాపారమునకు తన సాకర్వము లేకుండుటచేతను, విదేశాకా కంపెనీల సరకులకు హెచ్చురేటు విధించుటచేతను, చాల కష్టములకు లోనగుచున్నది. మూడుస్టీము సేవిగేమను కంపెనీలు కలిసి యీమాడునగా సేర్వడియున్నవి. (1) బ్రిటిషుయండియా స్టీము సేవిగేమను కంపెనీ (2) ఏషియాటిక్ స్టీము సేవిగేమను కంపెనీ (3) సింధ్యాస్టీము సేవిగేమను కంపెనీ. వీనిలో బ్రిటిషు యండియా స్టీముసేవిగేమను కంపెనీమాత్రమే రేటు విధించునధికారము గలదు. ఒకటన్న బరువుగల సరకుల బొంబాయి నుండి మద్రాసునకు రవానా చేయుటకు నిర్ణయింపబడిన రేటురూ 10. ఈ బరువుగల సరకులనే కొచ్చినునందీ కాకినాడకు అసగా నంతకంటె చాల తక్కువదూరమునకు) రవానా చేయుటకు సదాకంపెనీచే నిర్ణయింపబడిన రేటు రూ 80. జీడిమామిడిగింజల మోరీకంపెనీచే కొచ్చినునందీ కాకినాడకు దిగుమతి చేయబడినపుడు రూ 80 అధిక రేటు యీకంపెనీచే విధింపబడుచున్నది. ఈజిల్లాలో వర్తకమునభివృద్ధిగానందు మార్గ మిదియేనా? బ్రిటిషుయండియా స్టీముసేవిగేమను కంపెనీ పడవలు తూర్పు ఆఫ్రికా రేవుపట్టుములలో పనిచేయుచున్నది. ఇ వి త ర మ గా బొంబాయి మీదుగా బోవుచుండును. కొలంబోవద్దగాని లేక బొంబాయివద్దగానియూ పడవలు రూ 60 అధిక రేటు విధించుచున్నవి. ఒక్కొక్కప్పుడు ఆఫ్రికా ఇండియను పడవలు కాకినాడ లేక కలకత్తామీదుగా బోవుచుండును. మోరీకంపెనీ జీడిమామిడిగింజలను తూర్పు ఆఫ్రికానుండిగూడ కాకినాడకు ఎగుమతి చేయుచుండును. అవ్యవసాయ యీ కంపెనీకి ఆఫ్రికను ఇండియను పడవలు లభించుచో, యీపడవలు ఒకటన్న బరువుగల సరకులకు కాకినాడకుగాని లేక కలకత్తాకుగాని, విధించుచున్న రేటు రూ 25

విశాలభావముతోను నివృత్తపాతబుద్ధితోను వై వ్రాతలను తిలకించిన ఆందరిసత్యము గోచరింపకమానదు. కనుక చెన్ననగరమునందున్న ఆంధ్రవిద్యార్థులను పండితులను ఆంధ్రభాషాపాఠకులను భాషాభిమానులను జాగ్రత్తగా యింత ప్రహరించి ఒకపథగానించి వైవిధ్యమును విశేషముగా చర్చించి ఓరీయంబల్ లైబ్రరరీకారలను (క్రభుత్వము వారిని) తెలుగు భాగమును మూలము ప్రకారముగా మూర్ఖజియనందే యుండుటాన ఏర్పాటు గానించుటల కోరవలయునని ప్రార్థించుచున్నాము.

వెల్లాల రామకృష్ణశాస్త్రి.

మాత్రమే. దీనికిని బ్రిటిషు యండియా స్టీముసేవిగేమను కంపెనీకిని గల వ్యత్యాసమును గమనింపుడు. టన్ను కొక్కటికి రూ. 85 వ్యత్యాస మున్నది.

ఇక నరబియ్యము బ్యాంకుల విషయమున, యీమాడునగా సేర్వడియున్న యీ మాడు కలకత్తానుండి కాకినాడునుండి బొంబాయికి రవానా గావించబడుటకు బర్త బర్తీయం 10 అణాలు నిర్ణయింపబడినది. ఈ రేటుచొప్పున ఒకటన్న 18 బస్తాలకు రూ 8 అనును. కాకినాడనుండి కొచ్చినునకు గల తక్కువదూరమునకు గూడ దీనియే రేటు నిర్ణయింపబడి యున్నది. ఈ కంపెనీ లు బ్రిటిషు సేవిగేమను కంపెనీ రవానా పనిర్ణయించిన రేటు కొచ్చిను నుండి కాకినాడకు ఒకటన్ను (13 బస్తాలు) రూ 80.

బొంబాయినుండి కాకినాడకు (అసగా నంతకంటె చాల యెక్కువ దూరమునకు) రూ 16 మాత్రమే నిర్ణయింపబడి యున్నది.

యీమాడునగా సేర్వడియున్న యీమాడు కంపెనీల గాక మరియెందు విదేశ బావికావ్యములు కాకినాడ రేవు నుండియున్నవి. రూజువల్లు స్టీమింగు లైను (అమెరికను ఇండియను లైను) కొన్ని సముద్రతీర పడవలు నెలకొనగలరు కాకినాడకు బంపుచుండును. క్లాన్ లైను పడవలు లెండునెలలకొకసారి కాకినాడకు వచ్చుచుండును. ఇవి టన్ను వక్రంబికి 50 క్యూబిక్ అడుగుల ఘనపరిమాణము. 57 మిల్లింగెలను 2000 చున్నవి. ఇట్టిపరిస్థితులలో యీజిల్లాలలో సముద్ర వ్యాపారముగాని రైలు మార్గ వ్యాపారముగాని యభివృద్ధియగుట కెట్లు సాధ్యమగును? ఈవిషయగు పక్ష పాతమే రైలుమార్గముల విషయమున గూడ జాపబడుచున్నది. నేడకేగల వ్యాపారము యందుకు వృష్టాంతముగా దీని కొంచము మద్రాసునుండి కలకత్తాకు (1000 మైళ్లకంటె నెక్కిన దూరము) యీసరకుయొక్క రవానాకు మణుడు ఒక్కంటికి 8 అణాల 8 పైసలు నిర్ణయింపబడినది. కాని మద్రాసు నుండి చీరాలకు (200 మైళ్ల దూరముమాత్రమే) 8 అణాల 9 పైసలు నిర్ణయింపబడినది. అవిధముగానే మద్రాసునుండి ఈమాడుకి జిల్లాలయొక్క ప్రతిస్థలమునకును నిర్ణయింపబడియున్నది. చెన్ను బడిదారుల వర్తకాభివృద్ధికిగాని లేక లాభింపబడుటగాని ఎంతవరకును చెక్కునకుండుటలను సెటిల్మెంటు ఆఫీసరు గ మునించుచుండ జూబు సారి ల రస్తాయందును సరుకులదాహారందును తనకోరికన ప్రాప్తంపును నిర్ణయించి, రయిరుయొక్క యభివృద్ధికిని, వర్తకాభివృద్ధికిని యిదియొక నిదర్శనముగా భావించుచున్నాడు. ఇంతకంటె లోతువిచారణములయిన యదార్థవిచరణలు చెరిసిపోవలెను చో, యీపొచ్చింపు, వ్యవసాయదారునియొక్కయు, వర్తకునియొక్కయు, నష్టమునైన నావికా కంపెనీలయొక్కయు, కైల్వంపెనీలయొక్కయు అధికలాభమునే నిదర్శనముని యజాపుకాగలదు. సింధ్యాస్టీముసేవిగేమను కంపెనీ మేజీబరు అను సేవకుండు సారాభాయివోడి (ఎం. ఎల్. ఏ) గాదు భారతదేశ సముద్రతీర నావికావ్యాపారమునకుగల ప్రస్తుత ప్రతిబంధకములు తీసివేయబడుటకును, కొన్ని సాకర్వములు సంపాదించబడుటకును, కాపనసభలో నొక చిత్తుపట్టుమును ప్రవేశపెట్టి యున్నారు. దీనిగతి త్వరలోనే తెలియగలదు.

సంద్యాల

సంద్యాల వర్తక సంఘమువారు కొంతద్రవ్యము ధర్మాగ్రము అనేకరీతుల ప్రతిసంవత్సరము ఉపయోగించెడినారు. ఈసంవత్సరమున గడచిన నెల 29-7-28 ఉదయ 8 ఘంటలకు మర్చెంటు అసోసియేషన్ అఫీసులో సంఘము వారు సమావేశము అయి, యీక్రింది సంస్థలకు సహాయ మొనర్చిరి.

సంద్యాల గోరక్షణ సమితికి 600-0-0 ధర్మకర్త ఖైలీ పహానందయ్య గారికి ఇచ్చివాడు. వారు అంగీకరించి విశ్వలి సంతృప్తిచెంది కారణాంతరములచే ఆలస్యము జెందినను తమకు సంఘమువారు గోరక్షణ కై యుండిన బేదాప్యము మిక్కిలి కొనియాడిరి. 140-0-0 ప్రభుమనది ట్రేడ్రెమునకు దేవాలయం ఏకలకుగాన, 40-0-0 రామల దేవాలయమునకు; 50-0-0 కాళమ్మదేవాలయమునకు, 800-0-0 మర్చెంటు అసోసియేషన్ సొసైటీకి కావలసిన పుస్తకములు ఇతర ఖర్చులకుగాను, 200-0-0 బాలభక్తకృష్ణసంఘమువారు సంద్యాల చెక్కుకట్టగగ్గి కట్టబడి విక్రాలం అరుగు సాహాయ్యం, 50-0-0 రామభద్రయ్య ధర్మాయుక్తవైద్యకాలముగాను మొత్తం 1880-0-0 పడుమాడు మార్గ ఎడబడి రూపాయలు రావలసిన ఆదాయం మొత్తం 1880-0-0 యాదినమునకు ఆదాయము జనులేదు. రాబోవు సం॥ ధర్మాదాయము పంచిపెట్టగలరు. (ఒక విలేఖరి)

నచిత్రమానవత్రిక.

ప్రతి చంద్రమా సాది నివ్రచురింపఁబడును

ప్రతినందికయందును మూడునాలుగురంగుల చిత్రములు, ఇతరచిత్రములు ప్రచురింపఁబడును

వందా సం॥ 1-కి రూ. 6-0-0

విడిపత్రిక వెల అణాలు 10 మాత్రమే.

విడిపత్రికల నుచితముగఁ బంపుటకు వీలులేదు.

మాదిరిపత్రిక వలయువారు తపాలుబిళ్లలు పంపవలెను.

శ్రావణమాస సంచిక - విషయానుక్రమణిక

వేసవి—వడ్డది సుబ్బారాయడు గారు; గద్యకథానకములు—
డి. ఏ. నరసింహము గారు; విన్యయము—పురిపండా అప్పలస్వామి గా
రు; ఆంధ్రభాషావతారము—వేటూరి ప్రభాకరశాస్త్రి గారు; ప్రతిబిం
బము—మద్దిపట్ల వేంకటరమణయ్య గారు; శ్రీమద్భగవద్గీతాభాష్యార్థ
ప్రబోధిని—వారి నాగభూషణము గారు; ఆంధ్రజ్యోతిషములు—పం.
వెంకటసుబ్బయ్యశాస్త్రి గారు; దారిద్ర్యమా—రాయసం శేషగిరిరా
వు గారు; గుడిపాటి వెంకటచలంగారి 'శశిరేఖ'—ఆరికపల్లి లక్ష్మీనర
సింహారావు గారు; శేరాణి—కలువలపల్లి రంగనాథశాస్త్రి గారు;
కాలక్షైరవుడు—సోమయాజుల వేంకటరామమూర్తి గారు; లీలా
బాలుడు—కోటమర్తి నాగేశ్వరశర్మ గారు; 'దీర్ఘ సుమంగళీధవ'
కనుషర్తి వరలక్ష్మమ్మగారు; కవిప్రబోధము—మంగిపూడి వేంకటశర్మ
గారు; ప్రాచీనరాజధర్మము—మారేమండ రామారావు గారు; ఆధి
పత్యము—మిన్నికంటి గురునాథశర్మ గారు; ప్రార్థనాద్యయము—
కప్పగల్లు సంజీవమూర్తి గారు; చెంచులు, కోయలు—ఆర్. సుబ్బా
రావు గారు; దేవదాసి—పెనుమర్తి వెంకటరత్నము గారు; మా
గోపాలకృష్ణుడు—బసవరాజు అప్పారావు గారు; లక్కగేదె—నాళ
ము కృష్ణారావు గారు; జన్మపరంపర—చింతా దీక్షితులు గారు; శ్రీ
గద్వాలసంస్థానపు రెడ్డిరాజుల గురుభక్తి—ఆదిపూడి ప్రభాకరకవి
గారు; రవింద్రుడు—గిరిగిపాటి రామమూర్తి గారు; బోధనాపద్ధతులు;
మాధవా!—; తి. ప. నారాయణస్వామి గారు; పల్లవులు—యక.

వెంకటరమణయ్య గారు; కుమారుడు—పురాణం సూర్యనారాయణ
తీర్థులు గారు; ధర్మసందేశము—వాసిరెడ్డి దుర్గానదాశివేశ్వర. ప్రసాద
బహద్దరు గారు; 'అహదనకర' శాసనము—మల్లంపల్లి సోమశేఖర
శర్మ గారు; సెలపాట—పూడిపెద్ది వెంకటరమణయ్య గారు; ఆంధ్ర
నాటకరంగము—భావరాజు వెంకటకృష్ణారావు గారు; సౌందర్య
లహరి—వెమ్మరాజు లక్ష్మీపతి గారు; 'జన్మశాసనము'—వీతిక—వేపా
రామేశం పంతులు గారు; పునర్విమర్శనములు—కొన్నసందేహములు
—యన్. వెంకటరమణయ్యగారు; తెలుగు చేసిన సిలుగేమో!—
నడకునుటి వీరరాజుగారు; శ్రీ సూర్యరాయాంధ్రనిఘంటురచనము
—గరిమెల్ల సోమన్నగారు; 'సారంగధర' వ్యాఖ్యానము—తాపీ
ధర్మారావుగారు; ఆత్మస్తుతి—మండ సూర్యప్రకాశరావుగారు; కల
గూరంగం—భారతీయ మహిళామణులు—ప్రముఖములగు ప్రజోపయోగోద్యమ
లలో నున్నవారు; మన పాగామన్యయము; అమరావతికోట రాజులు; ఆంధ్రమహాజను
లకు విన్నపము; గోవా వీరగల్లు; నిర్వాణ బుద్ధమిగ్రహము; స్త్రీవైమానికురాలు; ఏల్మర్
మాడ్ గారు—టాల్ స్టాయిగారి ముఖ్యస్నేహితుడు; ఛార్లెస్ దేశేపురాజు మరణముతో
పాటు చేయబడిన నరబులు; 18 వ శతాబ్దపు ఒక అపువృత్తము; బ్రిటిషువారికి
భారతీయులు కావించిన యుద్ధములు; మృత్యుకాలము తత్వము; ప్రాచ్యలిఖిత పుస్తక
భాండారము—చెన్నపురి. ఆంధ్రాభ్యుదయము; కృష్ణావతారము—
తుమ్మల నీతారామమూర్తి చౌదరిగారు; భారతీయ మహిళామండలి
ద్వంద్వబాట్లు; భావస్ఫురణ—విశిపాటి వెంకటరమణయ్యగారు; విమర్శ
నలు; సాభిప్రాయవిశేషములు—

చిత్రములు

త్రివర్ణ చిత్రములు:—గజేంద్రమోక్షణము; లలితా రాగిణి.

సాధారణ చిత్రములు:—ప్రాచీన భారతీయచిత్రములు ౧౦; కోయలు, చెంచులు ౫; మంత్రిత్వవైఖరి (పు. ౨౭౦); గోవా వీరగల్లు; దుర్గా
విలాసము-బెజవాడ; తురకర్మ (పు. 3౨3); కీలుబొమ్మలు (పు. 3౨౫); ఆంధ్రకవుల భావనలు, వారి స్వస్థితి (పు. 3౨౯); ఇతర చిత్రములును.
ప్రస్తుతము పోస్టలు రూల్సు 'ఏ' ప్రకారము రు. 0-౩-0 లు రిజిస్టరు పోస్టుఖర్చు లధిక మగుచున్నవి. మీరే ముందుగ సొమ్ము మణియూర్దరు
జ్ఞాపిన ఈ ఖర్చులు తగ్గును. పి. పి. లు పంపినచో సొమ్ము ఆలస్యముగ చేరుటయు, పత్రిక నంపుట ఆలస్య మగుటయు సంభవించును.

భారతి ప్రకటన రుసుము

6 మాసములకు పైన కంట్రాక్టుచున్నకొనిన	1 పుటకు రు. 20	1 నెలకుమాత్రము	1 పుటకు రు. 30
డిటా	డిటా	డిటా	1/2 పుటకు ,, 15
డిటా	డిటా	డిటా	1/4 పుటకు ,, 8
3	డిటా	డిటా	
డిటా	డిటా	డిటా	
డిటా	డిటా	డిటా	
డిటా	డిటా	డిటా	
డిటా	డిటా	డిటా	

రిడింగు మేటరుమధ్య 100-కి 25 చొప్పున అధికముగా చార్జి
చేయబడును. వివరములకు ఈ దిగువ విలాసమునకు వ్రాయుడు:—

మేనేజరు, "భారతి", తపాలవెట్టె నెంబరు 212, మద్రాసు.